

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Δημάκη-Ζώρα, Αιμιλία Καραντζούλη, Μαρία Κλαδάκη, Μαρία Κολτσιδα,
Έλια Λακίδου, Αντώνης Λενακάκης, Γιώργος Λυμπέρης, Κωνσταντίνος Μαρούγκας,
Κωνσταντίνος Μαστροθανάσης, Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση, Κλειώ Φανουράκη

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Δ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Δ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

**ΒΙΒΛΙΟ & ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΜΑΘΗΤΗ/-ΤΡΙΑΣ**

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής/τρια / Αξιολογητής/τρια

Μαρία Φραγκή

Εν ενεργεία μέλος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού Πανεπιστημίου

Αξιολογητής/τρια

Ελένη Πετρίτση

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής/τρια

Μαρία Τσούτσουβα

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Στέφανος Πλαστράς

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Νικόλαος Αντζόπουλος

Διπλωματούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών

**Υπεύθυνος/η του μαθήματος/
γνωστικού αντικειμένου
στο πλαίσιο της Πράξης**

Ελένη Φραγκούλη, Σύμβουλος Β' ΙΕΠ, μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β' Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Με τη συγχρηματοδότηση της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Δημάκη-Ζώρα, Αιμιλία Καραντζούλη, Μαρία Κλαδάκη, Μαρία Κολτσίδα,
Έλια Λακίδου, Αντώνης Λενακάκης, Γιώργος Λυμπέρης, Κωνσταντίνος Μαρούγκας,
Κωνσταντίνος Μαστροθανάσης, Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση, Κλειώ Φανουράκη

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Δ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ & ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΜΑΘΗΤΗ/-ΤΡΙΑΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «Νόνα η Χελώνα»

Μαρία Δημάκη-Ζώρα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεατρολογίας, Νεοελληνικής Δραματουργίας και Πολιτισμού, ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ

Αιμιλία Καραντζούλη

Φιλολόγος - Δασκάλα, Διδάκτωρ Ψηφιακού Θεάτρου στην Εκπαίδευση, ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ

Μαρία Κλαδάκη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδαγωγικής της Θεατρικής Τέχνης, ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Κολτσιδά

Επίκουρη Καθηγήτρια Θεάτρου στην Εκπαίδευση, ΠΤΔΕ ΑΠΘ

Ίλια Λακίδου

Δρ. Θεατρολογίας, Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό ΤΘΣ ΕΚΠΑ

Αντώνης Λενακάκης

Καθηγητής Θεατροπαιδαγωγικής, ΤΕΠΑΕ ΑΠΘ

Γιώργος Λυμπέρης

Θεατρολόγος, Εκπαιδευτικός Θεατρικής Αγωγής, Υποψ. Διδάκτωρ ΤΘΣ ΕΚΠΑ

Κωνσταντίνος Μαρούγκας

Θεατρολόγος - Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Θεατρικής Αγωγής, Υποψ. Διδάκτωρ ΤΘΣ ΕΚΠΑ

Κωνσταντίνος Μαστροθανάσης

Δάσκαλος, Διδάκτωρ Θεατροπαιδαγωγικής, ΣΕΠ/Συντονιστής Θ.Ε. Θεατρικής Αγωγής, ΑΠΚΥ

Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεάτρου στην Τυπική και Μη Τυπική Εκπαίδευση, ΤΕΑΠΗ ΕΚΠΑ

Κλειώ Φανουράκη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεατρολογίας - Διδακτικής του Θεάτρου (θεωρία και πράξη), ΤΘΣ ΕΚΠΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Δημάκη-Ζώρα, Μαρία Κλαδάκη, Ίλια Λακίδου, Αντώνης Λενακάκης,

Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση, Κλειώ Φανουράκη

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Νίκη Λεωνίδου

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σωτηρία Αποστολάκη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Χριστίνα Τάγαρη

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα «Νόνα η Χελώνα»

ΟΡΓΑΝΩΣΗ και ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Βασίλης Ζακόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Ψηφιακών Μέσων και Ερευνητικών Μεθόδων στη Σύγχρονη Θεατρική Παιδεία, ΤΘΣ ΕΚΠΑ

Νικόλαος Κλάδης, Θεατρολόγος, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ΤΘΣ ΕΚΠΑ (Διδακτική του Θεάτρου)

Σύμβουλος Έργου: **Γιώργος Π. Πεφάνης**

Διεύθυνση Έργου: **Κλειώ Φανουράκη**

Συντονισμός Έργου: **Ίλια Λακίδου**

Copyright φωτογραφιών: **Συγγραφική ομάδα «Νόνα η Χελώνα»**

Γεια σας, παιδιά!

Οι συνοδοιπόροι σας στα μαθήματα του βιβλίου αυτού είναι μια ομάδα παιδιών του Δημοτικού, που ανακαλύπτουν μέσα από τις σελίδες του τη χαρά και τον ενθουσιασμό που προσφέρει το θέατρο όταν γίνεται πράξη μέσα στους χώρους του σχολείου, με το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής. Είναι η Μελίνα, η Νουρ, ο Νικήτας και ο Πέντρο, η φίλη και συμβουλάτοράς τους Νόνα η Χελώνα, και ο Πήγασος, το ξύλινο αλογάκι της Μελίνας που φέρνει την έμπνευση και τις νέες προκλήσεις για γνώσεις, ταξίδι και περιπέτειες!

Όλες και όλοι μαζί αποτελούν μια ξεχωριστή ομάδα, με δυναμισμό, με περιέργεια, με θέληση για παιχνίδι, περιπέτεια και γνώση και, κυρίως, για έκφραση του εαυτού τους και γνωριμία με τον κόσμο γύρω τους, μέσω της τέχνης του θεάτρου.

Σε κάθε ενότητα που ακολουθεί οι ήρωές μας γνωρίζουν θεατρικές τεχνικές, συμμετέχουν σε θεατρικές δραστηριότητες, εκφράζονται και επικοινωνούν με τους κώδικες του θεάτρου! Παράλληλα, αναπτύσσουν δικούς τους κώδικες επικοινωνίας, όπως κάνετε και εσείς άλλωστε στα διαλείμματα και στον ελεύθερο χρόνο σας, και αναγνωρίζουν τη σημασία της φιλίας και των δημοκρατικών αξιών στην καθημερινή σχολική ζωή!

Είμαστε έτοιμοι να γνωρίσουμε τις εικόνες-σταθμούς σε κάθε ενότητα; Σαν να διαβάζουμε τους κανόνες ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού, ελάτε να γνωρίσουμε και τους δικούς μας κανόνες! Για να γίνει το παιχνίδι μας δημιουργικό, ελεύθερο και για να έχουμε αυτοσχεδιασμό, ας ξεκινήσουμε με ένα μικρό μεγάλο μυστικό: «Το βιβλίο που κρατάς, για να γίνει πράξη στη σχολική σκηνή, καλεί να συνεργαστούν όλα τα παιδιά μαζί!». Σε επτά στάδια θα ταξιδέψετε με ροή, από το ένα στο άλλο, σαν να κρατάτε ένα «μαγικό» σχοινί, και θα ανακαλύψετε των ηρώων μας τα μυστικά και τη φιλία τους ως πηγή ζωής!

Με θέατρο, μουσική, χορό και τέχνες στην εκπαίδευση,
τον κόσμο θα αλλάξουμε,
τη φύση θα γιορτάσουμε.

Με σεβασμό κι αποδοχή στο διαφορετικό,
αγάπη για τον εαυτό,

ο κύκλος της ομάδας μας ας είναι πάντα ειρηνικός!

Για τα παιδιά όλης της γης θα στέλνουμε μηνύματα

και για τα δικαιώματα όλων μας θα κάνουμε πράξη τα συνθήματα!

Στάδιο πρώτο

Τι συμβαίνει;

Παιδιά, είστε έτοιμα να γνωρίσετε το ξύλινο μπαούλο του θεάτρου, με τη βοήθεια του οποίου όλα μπορούν να συμβούν; Κείμενα, εικόνες, κάρτες, παιχνίδια, κούκλες, ζωάκια, αντικείμενα, ιστορίες, ερωτήσεις, ακόμα και παράξενα μηχανήματα που ταξιδεύουν στον χρόνο ξεπηδούν από το μπαούλο μας και γίνονται αφορμή για παιχνίδι και θέατρο! Το περιεχόμενό του προσκαλεί τους ήρωές μας σε νέες περιπέτειες.

Στάδιο δεύτερο

Αυλαία... και πάμε!

Ποιοι είναι οι στόχοι της κάθε ενότητας που ακολουθεί; Ένα ταμπλό ανάρτησης στόχων θα μας βοηθήσει να τους ανακαλύψουμε! Ας βάλουμε τα δυνατά μας για να «κάνουμε τα λόγια πράξη» και να πετύχουμε το κέντρο αυτού του στόχου!

Στάδιο τρίτο

Ας ζεσταθούμε

Το στάδιο αυτό είναι η προθέρμανσή μας! Ας ξυπνήσουμε το σώμα! Ας ενεργοποιήσουμε τη σκέψη και τη φαντασία μας! Εδώ, θα γνωρίσουμε πολλά παιχνίδια και ασκήσεις σωματικής έκφρασης, χαλάρωσης, παρατηρητικότητας, συγκέντρωσης της προσοχής και επικοινωνίας! Οι πρωταγωνιστές μας σε κίνηση μας ενεργοποιούν να έχουμε ετοιμότητα για σωματικές και θεατρικές δράσεις!

Στάδιο τέταρτο

Ας οργανωθούμε!

Όταν συναντήσουμε αυτή την εικόνα του αρχαίου ελληνικού θεάτρου, από όπου ξεκίνησε το θέατρο, να θυμόμαστε ότι θα μαθαίνουμε για τα παιχνίδια και τις δραστηριότητες που θα κάνουμε στη συνέχεια! Είναι το σημείο από το οποίο ξεκίνησαν όλα, η αφετηρία κάθε θεατρικής δράσης μας!

Στάδιο πέμπτο

Στο θέμα μας!

Η αυλαία ανοίγει για όλα τα παιδιά! Ας δοκιμάσουμε ρόλους, παιχνίδια και τεχνικές που θα μας κάνουν πρωταγωνιστές! Η τάξη γίνεται σκηνή και η σκηνή γίνεται χώρος έκφρασης και χαράς! Πάμε να ερευνήσουμε το θέμα μας με θεατρικούς τρόπους και ενδιαφέρουσες θεατρικές διαδρομές και τεχνικές!

Στάδιο έκτο

Στον κύκλο της ομάδας

Τι θα θέλατε να συζητήσουμε και να σκεφτούμε για όλα όσα ζήσαμε ως τώρα στα παιχνίδια που κάναμε; Ο κύκλος της ομάδας είναι μια μεγάλη αγκαλιά που μας χωράει όλους! Έλα! Ελάτε! Να εκφράσουμε συναισθήματα και σκέψεις! Να ανταλλάξουμε απόψεις και ιδέες! Ας διατυπώσουμε τις κρίσεις μας για τα προηγούμενα στάδια εργασίας μας και ας προχωρήσουμε τον αναστοχασμό με διάλογο, ατομικές και ομαδικές ασκήσεις, και με θεατρικές δημιουργίες αξιολόγησης της δράσης μας!

Στάδιο έβδομο

Κοίτα τι ανέβασα!

Η θεατρική εμπειρία ολοκληρώθηκε, μα δε θα λησμονηθεί! Σαν μια σχεδιά θα ταξιδεύει και θα έχει πάντα μια θέση ξεχωριστή στην καρδιά και στη σκέψη μας! Οι δημοσιεύσεις μας στην ψηφιακή τάξη θυμίζουν μικρότερα ή μεγαλύτερα καράβια που ταξιδεύουν στη θάλασσα των κοινών εμπειριών της ομάδας. Όταν βλέπουμε τη σχεδιά, δεν ξεχνάμε να κάνουμε δημοσίευση στην ψηφιακή τάξη!

Εργαστηριακός
οδηγός

Μελίνα: Στη Μελίνα αρέσουν οι τέχνες, ο αυτοσχεδιασμός, το να γράφει και να πλάθει ιστορίες με το μυαλό της!

Στο δωμάτιό της έχει ένα μπαούλο από το οποίο βγαίνουν διαφορετικά αντικείμενα. Έχει κι έναν Πήγασο που τον αγαπάει πολύ. Είναι γλυκιά, και σαν Μελίνα, «στάζει μέλι», καμιά φορά όμως το μέλι γίνεται λεμόνι και η Μελίνα ξεσπαθώνει! Η Μελίνα θα μας γνωρίσει τη Διερευνητική Δραματοποίηση!

Νουρ: Η Νουρ αγαπάει πολύ τη μουσική, το τραγούδι, τον χορό και τις τεχνολογίες. Είναι διακριτική, ευγενική, με αυξημένη ενσυναίσθηση, οπαδός της συλλογικής δουλειάς, με ξεχωριστό ενδιαφέρον για τη ρομποτική και τις νέες τεχνολογίες. Συμμετέχει στα θεατρικά παιχνίδια, φροντίζει να αισθάνονται όλα τα παιδιά όμορφα στην ομάδα, προσπαθεί το περιβάλλον και αγαπά πολύ τα ζώα. Η Νουρ μας μαθαίνει για το θεατρικό παιχνίδι!

Νικήτας: Όταν φωνάξετε το όνομά του κι ο Νικήτας ξεντραπεί και εμφανιστεί, θα γνωρίσετε τι είναι η παντομίμα, οι θεατρικές μάσκες, το σωματικό θέατρο και τα θεατρικά παιχνίδια που έχουν έντονη κίνηση και ρυθμό!

Του αρέσουν τα αθλήματα και οι φυσικές δραστηριότητες, εξελίσσεται μέσα από το θέατρο, όπως και όλα τα υπόλοιπα παιδιά της ομάδας. Ο Νικήτας θα μας γνωρίσει την παντομίμα, τον αυτοσχεδιασμό και άλλα κόλπα μαγικά, ίσως κι ακροβατικά! Ο δείκτης του δεξιού του χεριού δεν έχει αναπτυχθεί πλήρως. Σε αυτό το δάχτυλο έχει μια δαχτυλόκουκλα λιοντάρι.

Πέντρο: Ο Πέντρο έχει πολλά ενδιαφέροντα, διαβάζει βιβλία, του αρέσει να ψάχνει για όλα στο διαδίκτυο, έχει κλίση στη μουσική και στον ρυθμό. Ασχολείται με τις εικαστικές δημιουργίες, με τη φωτογραφία και τις νέες τεχνολογίες! Αγαπάει τον αθλητισμό και θα μας γνωρίσει το ψηφιακό θέατρο και τις τεχνολογίες στην εκπαίδευση! Έχει προετοιμάσει για τη φετινή σχολική χρονιά πολλές εκπλήξεις για εσάς!

Νόνα η Χελώνα: Είναι σοφή, με διάθεση συμβουλευτική και υποστηρικτική πάντοτε, με πολλές γνώσεις από την πλούσια ζωή της, αλλά και με όρεξη για καινούριες εμπειρίες και για προσφορά στις νεότερες γενιές. Βρίσκεται δίπλα στα παιδιά, τους δίνει απλόχερα πληροφορίες και συμβουλές και τα παρωθεί σε δράση και σε σκέψη! Τι θα μάθουμε από τη Νόνα τη Χελώνα; Είναι ένας αληθινός θησαυρός γνώσεων και εμπειριών και θα σας οδηγήσει σε συναρπαστικές περιπέτειες και γρίφους...

Ο Πήγασος, το ξύλινο κουκλάκι-αλογάκι της Μελίνας, είναι ελεύθερος χαρακτήρας, περίεργος, «ξεφυτρώνει» παντού, προσκαλεί τα παιδιά στην περιπέτεια, γεννά ιδέες, δημιουργεί. Ξεκινά από τη Μελίνα και δίνει έναυσμα στο ταξίδι, κάνοντας πού και πού και μερικές σκανταλιές!

Η ομάδα αυτή είναι αεικίνητη, παιχνιδιάρη, περίεργη, αλλά και δυνατή, ενωμένη, μοναδική. Τα παιδιά συνεχώς αναρωτιούνται, ψάχνουν, δρουν και συζητούν, κάνοντας πράξη όλα όσα είναι το θέατρο στην εκπαίδευση: η νέα εμπειρία, η δράση, η φαντασία, η ομαδικότητα, η κίνηση, η γνώση, το παιχνίδι, η αποδοχή του εαυτού και του άλλου!

Καλή θεατρική περιδιάβαση στις σελίδες που ακολουθούν!
Είστε έτοιμα, παιδιά, για ό,τι πρόκειται να συμβεί;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θέμα Πρώτο. ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΖΟΜΑΙ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Μάθημα 1. Αισθάνομαι και εκφράζομαι	10
Μάθημα 2. Παίζουμε στην ομάδα	14

Θέμα Δεύτερο. ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Μάθημα 3. Τα πρόσωπά μας είναι χαρούμενα πλάι στους άλλους;	18
Μάθημα 4. Μιλούμε στους άλλους. Αυτοί μάς προσέχουν;	22
Μάθημα 5. Μπορούμε να συνεργαστούμε στην ομάδα μας;	26

Θέμα Τρίτο. ΜΠΑΙΝΟΥΜΕ ΣΕ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΚΑΤΙ.

ΜΕΤΑ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΟΣΑ ΚΑΝΑΜΕ

Μάθημα 6. Εμπυχώνουμε την ομάδα μας	31
Μάθημα 7. Παίζουμε στο θεατρικό παιχνίδι	34
Μάθημα 8. Ερευνούμε στη διερευνητική δραματοποίηση	39
Μάθημα 9. Δοκιμάζουμε θεατρικές τεχνικές	45
Μάθημα 10. Μαθαίνουμε να ρωτάμε. Μαθαίνουμε να απαντάμε	48

Θέμα Τέταρτο. ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΖΩΝΤΑΝΕΨΟΥΜΕ

ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΜΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μάθημα 11. Πώς να φτιάξουμε ένα θεατρικό έργο ή τι υλικά θέλουμε για να κάνουμε ένα έργο στη σκηνή μας;	53
Μάθημα 12. Παίζουμε το έργο που φτιάξαμε στη σκηνή μας	57

Θέμα Πέμπτο. Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΜΑΣ

Μάθημα 13. Ποιοι είμαστε και τι ζητάμε στη σκηνή;	62
Μάθημα 14. Οργανώνουμε μια θεατρική παράσταση	66
Μάθημα 15. Στη γιορτή του σχολείου	69

Θέμα Έκτο. ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μάθημα 16. Είμαστε θεατές στο θέατρο, στο μουσείο, σε μια αίθουσα τέχνης	74
Μάθημα 17. Το θέατρο από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι σήμερα	78
Μάθημα 18. Όλες οι τέχνες συνεργάζονται	84
Μάθημα 19. Το θέατρο με τις κούκλες, με τις σκιές με τις νέες τεχνολογίες.	88

ΓΛΩΣΣΑΡΙ	93

ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΟ. Αισθάνομαι και εκφράζομαι στην ομάδα

Μάθημα 1. ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΖΟΜΑΙ

Τι συμβαίνει;

Πώς νομίζετε ότι αισθάνεται η Μελίνα εδώ; Τι καταλαβαίνετε από την έκφρασή της;

Αυλαία... και πάμε!

Μελίνα: Μάθε να αναγνωρίζεις τα συναισθήματά σου.

Εκφράσου δημιουργικά μέσα από το παιχνίδι και τη ζωγραφική.

Μοιράσου τα συναισθήματά σου με τους φίλους σου.

Τα συναισθήματα είναι μέρος της ζωής μας. Όταν τα εκφράζουμε, μαθαίνουμε περισσότερα για τον εαυτό μας και τους άλλους.

Πέντρο: Πάμε τώρα να παίξουμε με τα συναισθήματα;

Ας ζεσταθούμε

Τα συναισθήματα στην τέχνη

Η Μελίνα λέει...

Μελίνα: Πάμε! Σηκωθείτε όρθιοι.

Νουρ: Κάντε μια κίνηση που να δείχνει πόσο χαρούμενοι είστε!

Νικήτας: Δείξτε με το πρόσωπό σας πόσο λυπημένοι είστε.

Πέντρο: Δείξτε μας πώς αισθάνεστε όταν είστε νευρικοί ή αγχωμένοι.

Νόνα η Χελώνα: Φανταστείτε ότι βρίσκεστε σε έναν μαγικό κόσμο και περπατήστε όπως θα περπατούσατε εκεί.

Μελίνα: Δείξτε την έκπληξή σας γι' αυτό που βλέπετε!

Νουρ: Δείξτε ηρεμία και χαλάρωση.

Νικήτας: Φτιάξτε ένα πρόσωπο που να εκφράζει τον θυμό σας.

Πέντρο: Δείξτε μας πώς αισθάνεστε όταν έχετε ελπίδα και είστε αισιόδοξοι!

Μελίνα: Κάντε τον διπλανό σας να εκφράσει το συναίσθημα της έκπληξης!

Νουρ: Κάνε με τις κινήσεις σου κάποιον να γελάσει!

Διάλεξε 3 συναισθήματα από τα παρακάτω και έκφρασέ τα!

Χαρά	Περίεργεια	Απορία
Λύπη	Περηφάνια	Αγάπη
Φόβος	Απογοήτευση	Αισιοδοξία
Έκπληξη	Φιλία	Ανησυχία
Ευγνωμοσύνη	Θυμός	Συγκίνηση

Λέμε μία ιστορία με 3 συναισθήματα μέσα σε ένα λεπτό!

Ας οργανωθούμε!

Μελίνα: Νικήτα, σήμερα έχουμε κάτι διαφορετικό! Θα δημιουργήσουμε τις δικές μας «παγωμένες εικόνες».

Νικήτας: Ωραία ιδέα! Τι ακριβώς είναι αυτό;

Μελίνα: Είναι σαν να κάνουμε πορτρέτα στιγμών. Θα πάρουμε μια στιγμή από μια ιστορία και θα την απεικονίσουμε με τα σώματά μας, χωρίς κίνηση.

Νικήτας: Και πώς θα το κάνουμε αυτό;

Μελίνα: Θα σκεφτούμε μια σκηνή, μια εκφραστική στιγμή, και θα προσπαθήσουμε να την παγώσουμε. Στη συνέχεια, οι άλλοι θα προσπαθήσουν να μαντέψουν τι συμβαίνει.

Νικήτας: Ακούγεται συναρπαστικό! Ας ξεκινήσουμε με κάτι από τις περιπέτειές μας!

Μελίνα: Ακριβώς! Και μετά θα δημιουργήσουμε ένα ταμπλό βιβάν, μια ζωντανή εικόνα!

Πήγασος: Ας ξεκινήσουμε!

Στο θέμα μας!

Παγωμένες εικόνες

Μελίνα: Τώρα, ας δοκιμάσουμε κάτι διασκεδαστικό. Θα δημιουργήσουμε τις δικές μας παγωμένες εικόνες, βασισμένες σε συναισθήματα και στιγμές! Κάνω την αρχή.

Σκεφτείτε τώρα μια δική σας στιγμή που νιώσατε έντονο συναίσθημα. Ίσως να ήταν μια στιγμή χαράς, λύπης ή έκπληξης.

Μετατρέψτε αυτή τη στιγμή σε μια παγωμένη εικόνα. Χρησιμοποιήστε το σώμα και την έκφρασή σας για να μιλήσετε για αυτή τη στιγμή χωρίς λόγια.

Παγώστε σε αυτή τη στάση και αφήστε τους συμμαθητές σας να μαντέψουν το συναίσθημα.

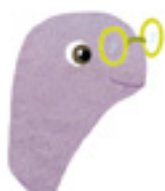
Ζωντανεύουμε έργα τέχνης

Μελίνα: Αναζητήσε τους πίνακες ζωγραφικής του Γιώργου Ιακωβίδη «Κού-κου», «Παιδική συναυλία» και «Ατελιέ».

Πήγασος: Αναπαραστήστε τα έργα αυτά σαν παγωμένες εικόνες και συζητήστε τι μπορεί να σκέφτονται οι ήρωες.

Το έργο «Κού-κου»
του Γιώργου Ιακωβίδη

Στον κύκλο της ομάδας

Νόνα η Χελώνα: Πώς αισθάνεσαι τώρα; Τι συναισθήματα ένιωσες πριν; Γράψε σε ένα χαρτάκι τι ένιωσες και ρίξε το στο κουτί των συναισθημάτων. Οι δραστηριότητες σε βοήθησαν να εκφραστείς ή να κατανοήσεις καλύτερα τα συναισθήματά σου;

Μελίνα: Αφού συζητήσαμε τα συναισθήματά μας, ήρθε η ώρα για λίγο αυτοσχεδιασμό! Ένας μαθητής θα τραβήξει τυχαία ένα χαρτάκι από το «κουτί των συναισθημάτων».

Νικήτας: Το χαρτάκι θα περιέχει μια λέξη ή φράση που περιγράφει ένα συναίσθημα ή μια στιγμή που κάποιος συμμαθητής σας έγραψε σχετικά με τις προηγούμενες δραστηριότητες.

Πήγασος: Χωρίς να αποκαλύψετε τι γράφει το χαρτί, αναπαραστήστε το συναίσθημα που περιγράφεται, χρησιμοποιώντας το σώμα και τις εκφράσεις σας. Οι υπόλοιποι μαθητές καλούνται να μαντέψουν το συναίσθημα.

Κοίτα τι ανέβασα!

Νουρ: Καλείστε να βρείτε φωτογραφίες που απεικονίζουν συναισθήματα: χαρά, έκπληξη, λύπη ή όποιο άλλο επιθυμείτε. Ανεβάστε τις φωτογραφίες στην ψηφιακή τάξη και προσθέστε μία σύντομη περιγραφή για το συναίσθημα.

Μάθημα 2. ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Τι συμβαίνει;

Πώς μπορούμε να παίξουμε και να καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλον χωρίς να μιλάμε;

Αυλαία... και πάμε!

Να ανακαλύψουμε πώς μπορούμε να επικοινωνούμε στην ομάδα χωρίς λόγια, μέσω της παντομίμας. Να διασκεδάσουμε με ομαδικά παιχνίδια που βασίζονται στην παντομίμα.

Καλά τα λόγια,
πάμε
στην πράξη!

Με την παντομίμα, μιλάμε χωρίς λόγια! Μαθαίνουμε να επικοινωνούμε μόνο με κινήσεις, ανακαλύπτοντας πως πολλά ομαδικά παιχνίδια βασίζονται σ' αυτή την τέχνη.

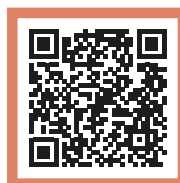
Ας ζεσταθούμε

Παντομίμα με χρίφους

Όταν μας θάβουν, ζωντανεύουμε. Τι είμαστε;
Έχουμε ολόισια πλάτη αλλά δόντια κοφτερά.
Τι είμαστε;

Μπορούμε να σας ξυπνήσουμε το πρωί χωρίς μπαταρίες ή ηλεκτρικό ρεύμα. Τι είμαστε;

Φτιάχνουμε δύο ανθρώπους από έναν. Τι είμαστε;

Γρίφοι
για παντομίμα

Ακούμε και δείχνουμε με κινήσεις

Ομαδική εξερεύνηση στο δάσος: Φανταστείτε ότι ως ομάδα περπατάτε μέσα σε ένα πυκνό δάσος, αποφεύγοντας κλαδιά και πηδώντας πάνω από μικρά ρέματα. Χρησιμοποιήστε τα χέρια και τα σώματά σας ώστε να αποφεύγετε τα εμπόδια και να παριστάνετε το πηδηματάκι, βοηθώντας ο ένας τον άλλον.

Ομαδική κατασκευή καταφυγίου: Κατασκευάζετε ένα φανταστικό καταφύγιο με κλαδιά και φύλλα στην άγρια φύση. Κινηθείτε συντονισμένα σαν να συγκεντρώνετε υλικά. Στη συνέχεια τα τοποθετείτε μαζί για να δημιουργήσετε την καλύβα.

Ομαδική αναζήτηση θησαυρού: Φανταστείτε ότι κρατάτε έναν χάρτη θησαυρού και ακολουθείτε τις οδηγίες του ομαδάρχη για να βρείτε τον κρυμμένο θησαυρό. Ο ομαδάρχης κρατάει τον χάρτη, ενώ οι υπόλοιποι ακολουθούν, περπατώντας με προσοχή και κοιτάζοντας γύρω για να βρουν τα σημάδια.

Ας οργανωθούμε!

Η Μελίνα βρήκε ένα γράμμα προσεκτικά κρυμμένο ανάμεσα στις σανίδες της σκηνής του σχολείου... Πάμε να το δούμε.

Εάν διαβάζετε αυτές τις γραμμές, τότε έχετε ανακαλύψει το μυστικό που άφησα κρυμμένο για πολλά χρόνια. Η παντομίμα, μία τέχνη θεατρική χωρίς λόγια που κατάγεται από τον παντόμιμο της αρχαιότητας και το μιμόδραμα. Είναι μια πύλη προς τον κόσμο της φαντασίας και της σιωπηλής επικοινωνίας.

Οι άνθρωποι λέγανε ότι επικοινωνούν με «παντομίμα» και προσπαθούσαν με απλές κινήσεις να περιγράψουν έναν ολόκληρο κόσμο, να μεταφέρουν ένα μήνυμα ή να παίξουν ένα ομαδικό παιχνίδι που έφερνε χαμόγελα δίχως λόγια.

Τώρα, η σειρά σας έφτασε. Ένα ομαδικό παιχνίδι «παντομίμας» σας περιμένει, μια πρόκληση που θα αποκαλύψει τις ικανότητες της ομάδας σας.

Είστε έτοιμοι να...

Στο θέμα μας!

Παιχνίδια «παντομίμας»
για την παρέα

Παίζω με τις λέξεις

Νόνα η Χελώνα: Κύκλωσε 2 ουσιαστικά και 2 ρήματα με την παρέα σου.

Πήγασος: Παρουσιάστε τις λέξεις με παντομίμα σε 1 λεπτό.

Χρήσιμα ουσιαστικά	Χρήσιμα ρήματα
Παγόβουνο	Τρέχω
Δάσος	Πηδάω
Πύργος	Κολυμπάω
Νησί	Γελάω
Σπίτι	Χορεύω
Βουνό	Διαβάζω
Σχολείο	Γράφω
Ποδήλατο	Φτιάχνω
Αυτοκίνητο	Ζωγραφίζω
Βιβλίο	Οδηγώ

Η Νουρ τραβάει σύντομα βιντεάκια από το παιχνίδι μας!

Στον κύκλο της ομάδας

Νόνα η Χελώνα: Πώς τα πέρασες με όσα κάνατε σε αυτό το μάθημα;

Διασκέδασα			
Συνεργάστηκα			
Έμαθα			
Επικοινωνήσα			

Κοίτα τι ανέβασα!

Βγάλτε μία φωτογραφία από τον χώρο όπου θα κρύβατε το γράμμα για τους επόμενους...
Ανέβασέ το στην ψηφιακή τάξη.

ΘΕΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ. Με τους φίλους μου στην ομάδα

Μάθημα 3. ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΛΑΪ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ;

Τι συμβαίνει;

Μελίνα: Τι έγινε; Γιατί είναι όλοι αναστατωμένοι;

Νουρ: Κάποιος ζωγράφισε γυαλιά ηλίου στον πίνακα της «Κυρίας με τα καστανά μαλλιά»!

Πέντρο: Πάμε να ερευνήσουμε τι έγινε;

Νικήτας: Ναι, θα μας βοηθήσει και το λιοντάρι μου το θαρραλέο!

Νόνα η Χελώνα: Μαζέψτε όσες περισσότερες οπτικές μπορείτε! Μόνο έτσι θα βρείτε τη λύση!

Αυλαία... και πάμε!

- Υποστηρίζουμε τη γνώμη μας.
- Συνεργαζόμαστε για ένα κοινό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Μελίνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Νικήτας: Πώς ξεκινάμε την έρευνά μας;

Πέντρο: Με ένα παιχνίδι φυσικά! Είναι ευκαιρία να γίνουμε κάποιοι άλλοι!

Μελίνα: Λέω να βρούμε ψευδώνυμα.

Νουρ: Δηλαδή;

Μελίνα: Χαίρω πολύ! Μελίνα Σοκολατίνα!

Κύκλος με ψευδώνυμα

Ας δράσουμε όπως τα παιδιά της ομάδας! Σε κύκλο λέμε το όνομά μας και το επίθετο στηρίζεται σε κάτι που μας αρέσει.

Πέντρο: Περπατάμε να γνωρίσουμε στοιχεία των άλλων!

Ας οργανωθούμε!

Μελίνα: Μάθατε τι έγινε; Μου είπε η Νόνα ότι υπάρχουν εξελίξεις.

Νικήτας: Ναι! Αποκαλύφθηκαν κάποια πράγματα για τον πίνακα! Αλλά δεν είναι σίγουροι.

Πέντρο: Υπάρχουν πολλές διαφορετικές εκδοχές της ιστορίας.

Νουρ: Ας διαβάσουμε τις εφημερίδες, να δούμε τις διαφορετικές οπτικές πάνω στο θέμα!

Τίτλοι
ειδήσεων

Στο θέμα μας!

Μελίνα: Πρέπει να πάρουμε μια θέση πάνω σε αυτά που ακούγονται.

Νικήτας: Ναι, εγώ δεν ξέρω τι να πιστέψω!

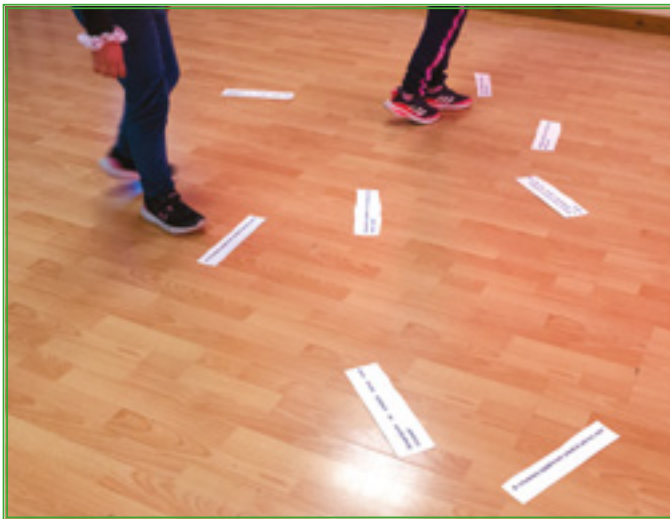
Πέντρο: Εγώ νομίζω ότι ο πίνακας είναι πιο αστείος έτσι!

Νουρ: Εγώ πιστεύω ότι πρέπει να διορθωθεί η ζημιά και να μείνει ο πίνακας στην πινακοθήκη.

Νόνα η Χελώνα: Μα ποιος το έκανε τελικά;

Τίτλοι άρθρων
και εικόνες

Οι οπτικές πάνω στο θέμα

Στην ομάδα σας συζητήστε τα στοιχεία που προκύπτουν από τον τίτλο και σκεφτείτε τι συνέβη. Η ομάδα υποστηρίζει μια εκδοχή και την παρουσιάζει στο σύνολο, φέρνοντας επιχειρήματα.

Νικήτας: Μπορείτε να παρουσιάζετε αποδεικτικά στοιχεία με παγωμένες εικόνες!

Μα ποιος
το έκανε
τελικά;

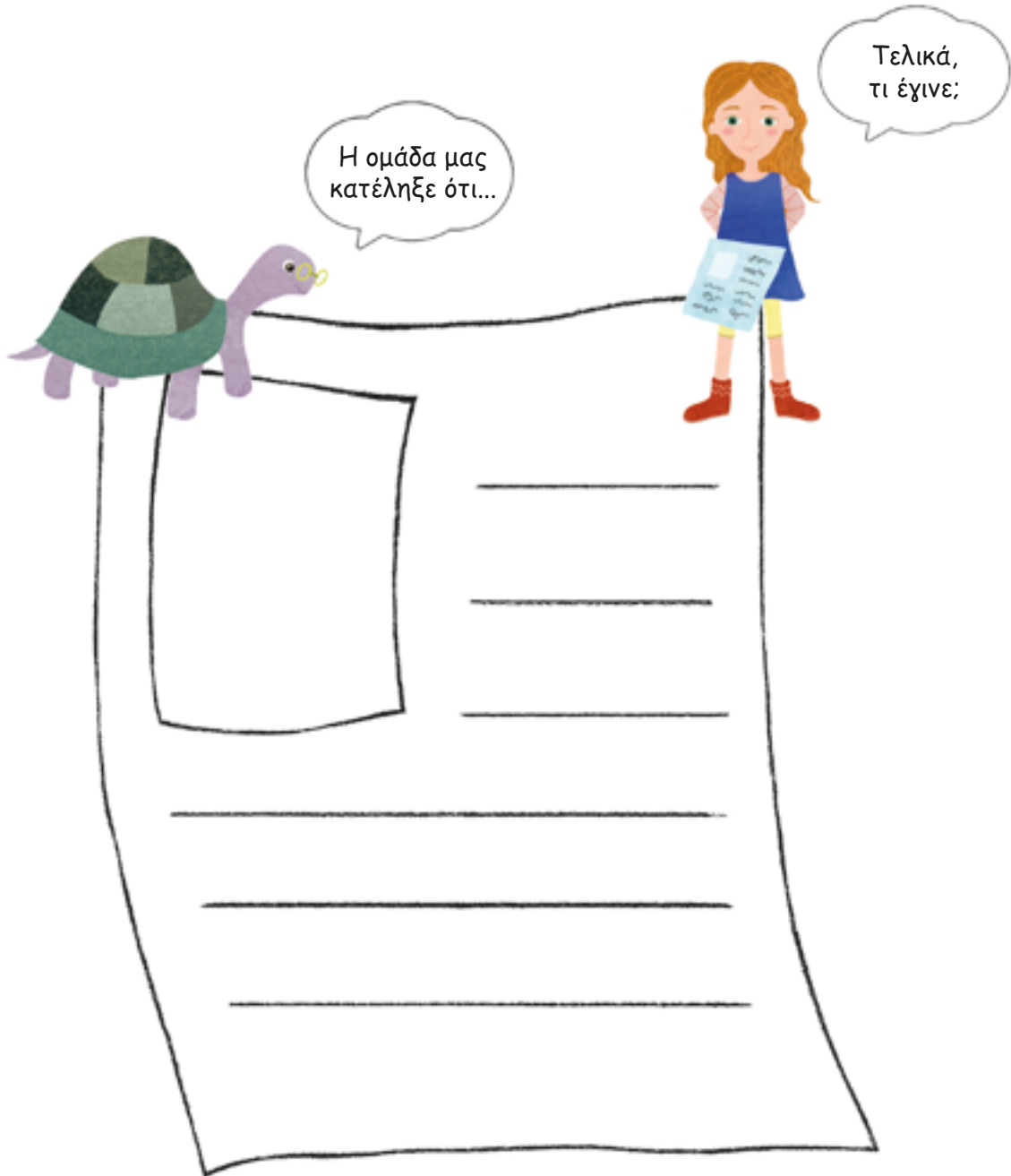
Στον κύκλο της ομάδας

Μελίνα: Τώρα που συγκεντρώσαμε τόσες οπτικές μπορούμε να αποκαλύψουμε τι συνέβη!

Νικήτας: Τα διαφορετικά κομμάτια της ίδιας ιστορίας με βοήθησαν να καταλάβω.

Νόνα η Χελώνα: Σκεφτείτε τις διαφορετικές οπτικές και δώστε την απάντηση όλοι μαζί!

Πέντρο: Ας γράψουμε όλοι μαζί ένα σύντομο άρθρο με την τελική εκδοχή μας!

Κοίτα τι ανέβασα!

Νορ: Τα άρθρα σήμερα δημοσιεύονται και ψηφιακά!

Μοιραστείτε το άρθρο σας στην ψηφιακή τάξη!

Μάθημα 4. ΜΙΛΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ. ΑΥΤΟΙ ΜΑΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΝ;

Τι συμβαίνει;

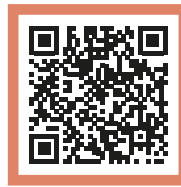
Πέντρο: Εμείς στολίζουμε πάντα νωρίς! Αρέσει σε όλους! Πώς είναι το δέντρο σας; Βάζετε πολλά φωτάκια;

Νουρ: Το δέντρο μας είναι τεράστιο και χρειάζεται ώρα για τη συναρμολόγηση.

Πέντρο: Συναρμολόγηση! Του δέντρου; Στολίζετε ψεύτικο;

Νουρ: Ναι. Λυπόμαστε να κόβουμε τα έλατα για να στολίζουμε το σπίτι...

Πέντρο: Η μαμά μου όμως λέει ότι το ψεύτικο δέντρο αφήνει μεγαλύτερο ενεργειακό αποτύπωμα.

Ενεργειακό αποτύπωμα

Αυλαία... και πάμε!

- Να συνεργαστούμε με τις ομάδες μας.
- Να βρούμε επιχειρήματα.
- Να διατυπώσουμε επιχειρήματα.

Νουρ: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Συστήνοντας το αγαπημένο χριστουγεννιάτικο στολίδι ή δώρο...

Ας έρθουμε στον κύκλο και ας συστήσουμε το αγαπημένο μας γιορτινό στολίδι ή το αγαπημένο μας γιορτινό παιχνίδι!

Μάντεψε τη λέξη!

Μελίνα: Και τώρα μπορούμε να δείξουμε με παντομίμα την αγαπημένη μας γιορτινή συνήθεια!

Πέντρο: Μαντέψτε ποια είναι η δική μου!

Νουρ: Δείξε στην ομάδα και θα κάνουμε και εμείς το ίδιο!

Ας οργανωθούμε!

Πάρε θέση!

Πάρε θέση!

Δύο μαθητές, σε ρόλο Νουρ και Πέντρο, με διαφορετική άποψη για το δίλημμα «φυσικό ή ψεύτικο δέντρο», στέκονται σε δύο σημεία της τάξης και σε απόσταση μεταξύ τους. Οι υπόλοιποι μαθητές στέκονται πίσω από αυτόν που θεωρούν ότι έχει το σωστότερο επιχείρημα.

Έχοντας χωριστεί σε ομάδες, συζητάμε τα επιχειρήματα που μας κάνουν να στεκόμαστε πίσω από τον κάθε χαρακτήρα και τους λόγους που μας κάνουν να συμφωνούμε με αυτή την άποψη. Μετά τη συζήτηση είμαστε έτοιμοι να επικοινωνήσουμε τις ιδέες μας και με άλλους!

Στο θέμα μας!

Αυτοσχεδιασμός

Προετοιμασία αυτοσχεδιασμού σε ομάδες

Μελίνα: Ακούσαμε τα επιχειρήματα, τα υπέρ και τα κατά και των δύο επιλογών. Και για το φυσικό και για το ψεύτικο δέντρο. Τώρα που ξέρουμε όλα αυτά, ας προετοιμάσουμε μια καμπάνια για να μοιραστεί η κάθε ομάδα τις δικές της ιδέες και ας τις παρουσιάσουμε!

Ετοιμάζοντας τον αυτοσχεδιασμό μας πρέπει να σκεφτούμε:

- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για την καμπάνια μας;
- Τι μέσα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε; Λόγο; Φυλλάδια; Συνθήματα;

Παρουσίαση αυτοσχεδιασμού στην υπόλοιπη τάξη

Νουρ: Όσοι είδατε τις καμπάνιες τι σκεφτήκατε; Πειστήκατε; Πήρατε το μέρος κάποιας ομάδας;

Στον κύκλο της ομάδας

Επιστρέφουμε στον κύκλο και συζητάμε όσα ακούσαμε!

Νικήτας: Πώς ήταν η συνεργασία στις ομάδες;

Πέντρο: Μοιραστήκαμε γνώσεις και απόψεις;

Μελίνα: Πώς αισθανόμαστε όταν διαφωνούμε; Μας έπεισε κάτι από αυτά που ακούσαμε να αλλάξουμε γνώμη ή να ξανασκεφτούμε κάτι άλλο;

Νουρ: Ας απαντήσουμε σε χαρτί και ας τα μοιραστούμε στον κύκλο!

Συζητάμε επίσης για τον τρόπο που επέλεξε η κάθε ομάδα να επικοινωνήσει τις ιδέες της. Τι τρόπο χρησιμοποίησαν τα μέλη της για να είναι πειστικά;

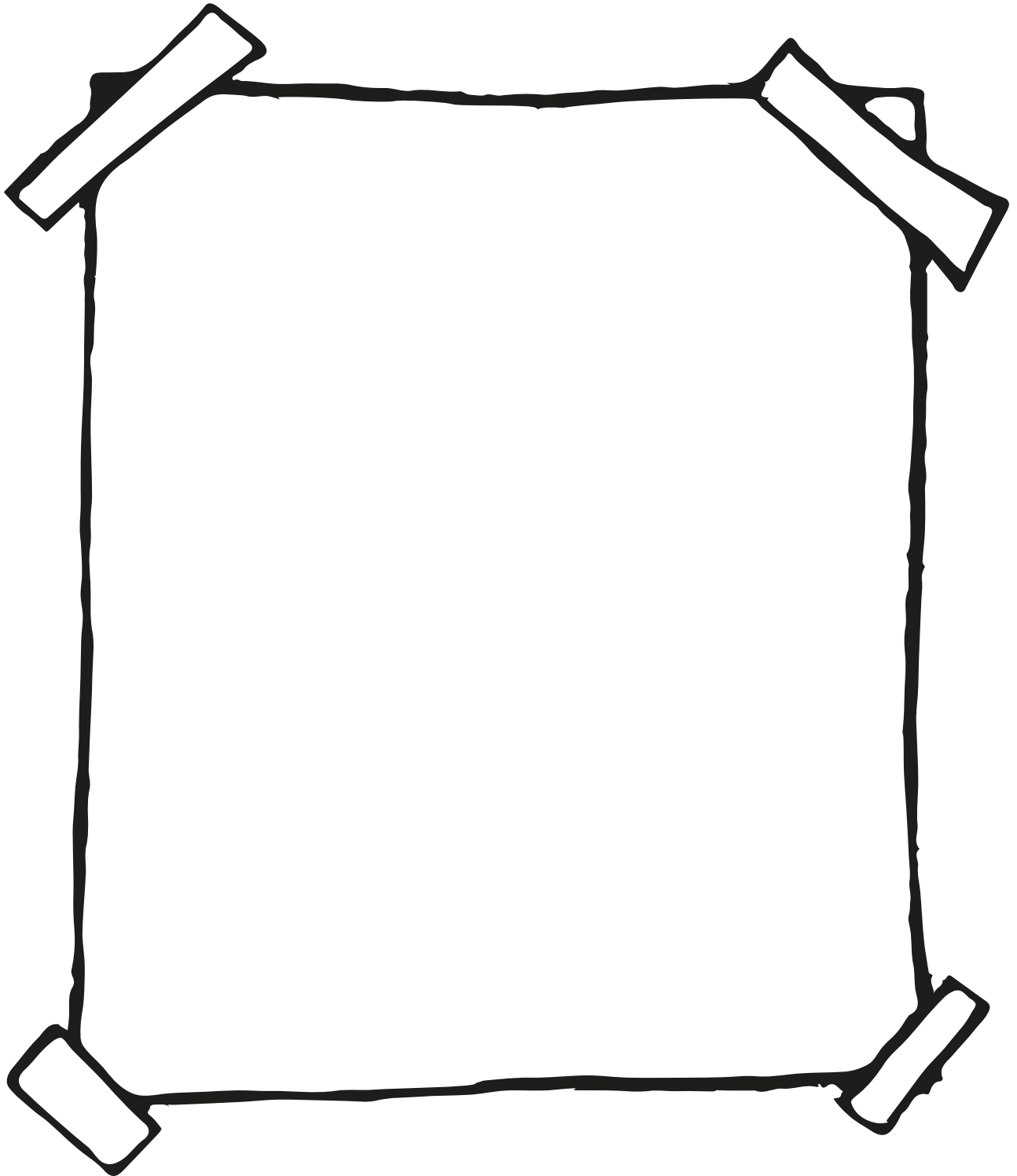
Για ποια άλλα θέματα που έχουν σχέση με το περιβάλλον θα μπορούσαν να γίνουν καμπάνιες σαν τις δικές μας;

Κοίτα τι ανέβασα!

Φτιάχνουμε ζωγραφιές

Μελίνα: Πάμε, σε ομάδες, να ζωγραφίσουμε ή να φτιάξουμε σαν κολάζ μία αφίσα στην οποία γράφουμε το ομαδικό περιβαλλοντικό μας συμβόλαιο!

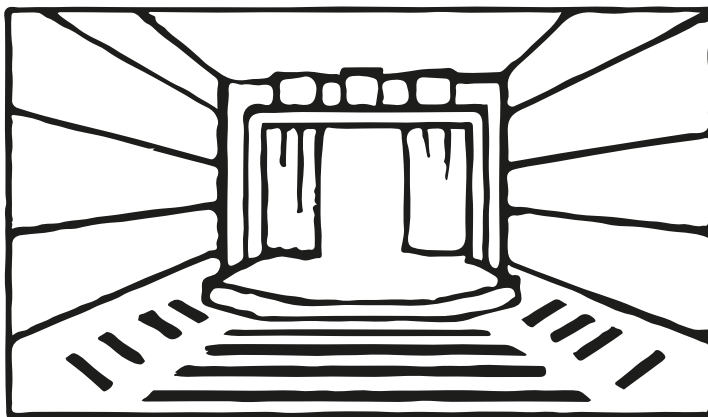

Μάθημα 5. ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ;

Τι συμβαίνει;

Πέντρο: Γεια σας! Έχω φοβερά νέα να σας πω! Κοιτάξτε τι βρήκα στο διαδίκτυο!

«Η Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής προκηρύσσει ακρόαση για μία χορωδία, για να ερμηνεύσουν τραγούδια στο νέο έργο που θα παρουσιαστεί στην Εναλλακτική Σκηνή την ερχόμενη άνοιξη.

»Η ακρόαση θα πραγματοποιηθεί σε είκοσι μέρες και οι υποψήφιοι χορωδίες θα πρέπει να ερμηνεύσουν **ένα τραγούδι, να αναδείξουν τις σκηνικές τους ιδιότητες και τις συνεργατικές τους ικανότητες!**»

Αυλαία... και πάμε!

- Να συνεργαστούμε για έναν κοινό στόχο.
- Να λειτουργήσουμε σαν ένα σύνολο.
- Να βοηθήσει ο ένας τον άλλον για ένα κοινό αποτέλεσμα.

Μελίνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Πάμε για πρόβα... σχηματίζουμε τον τέλειο κύκλο!

Πέντρο: Ας σχηματίσουμε τον τέλειο κύκλο!

Νουρ: Πώς θα το καταφέρουμε αυτό;

Μελίνα: Θα απλώσουμε τα χέρια μας, θα έχουμε ίσες αποστάσεις με τους διπλανούς μας.

Νικήτας: Να προσέξουμε και τα πόδια μας, να μην προεξέχουν στο εσωτερικό του κύκλου ή να μην είναι πολύ πίσω από τα υπόλοιπα.

**Ο τέλειος
κύκλος**

Συγχρονίζουμε τις φωνές μας...

- **Ο αέρας ταξιδιώτης:** Αναπνέουμε και παρακολουθούμε τη διαδρομή του αέρα από το στόμα ή τη μύτη μέσω φάρυγγα, στήθους, κοιλιάς κ.λπ. και το ανάποδο. Στη συνέχεια προσπαθούμε να κάνουμε την ίδια διαδικασία όλο και πιο αργά, έτσι ώστε ο αέρας να κατεβαίνει βαθιά μέχρι την κοιλιά μας.
- **Οι συλλαβές πετάνε:** Όλοι μαζί προσπαθούμε να εκτοξεύσουμε συλλαβές στο κέντρο του κύκλου με την ακόλουθη σειρά: Πα-λα-λα, πα-λα-λο, πα-λα-λου, πα-λα-λε, πα-λα-λι, πα-λα-λα-λα. Στην αρχή με τις κανονικές φωνές μας! Μετά με πιο βαθιές, βαριές φωνές! Μετά με πιο λεπτές, ψιλές φωνές!

Συγχρονιζόμαστε στην κίνηση...

Μελίνα: Τώρα πάμε να κάνουμε ΣΥΓΧΡΟΝΩΣ ένα βήμα μπροστά!

3-2-1, ένα βήμα μπροστά!

Πέντρο: Ήμασταν αρκετά συγχρονισμένοι; Μπορούμε και καλύτερα;

Πάμε να ξαναδοκιμάσουμε.

Μελίνα: Τώρα, πάμε να κάνουμε ξανά ένα βήμα μπροστά, αλλά χωρίς 3-2-1.

Η συνεννόηση αυτή τη φορά θα γίνει με τα μάτια!

Συγχρονιζόμαστε στον λόγο...

Νικήτας: Παραμένουμε σε κύκλο και δοκιμάζουμε να μετρήσουμε μέχρι το 20 χωρίς να συνεννοηθούμε! Πρώτα όλοι μαζί σαν χορωδία! Μετά λέει έναν αριθμό ο καθένας χωρίς συνεννόηση, μόνο με τα μάτια!

Ας οργανωθούμε!

Νουρ: Μαζί με τα λόγια και την κίνηση, στο θέατρο και στην όπερα καλούμαστε να φτιάξουμε ομαδικά εικόνες. Πάμε να παρατηρήσουμε εικόνες και να τις ξαναφτιάξουμε με τα σώματά μας. Ας ξεκινήσουμε από την παρακάτω εικόνα:

Στο θέμα μας!

Αναπαριστώντας μία εικόνα

Πέντρο: Ας χωριστούμε σε ομάδες για να παρατηρήσουμε τις παρακάτω εικόνες και μετά ας παρουσιάσουμε αυτή που θα διαλέξουμε ως ομάδα.

Μελίνα: Οι υπόλοιποι ας μαντέψουμε ποια εικόνα διάλεξε η κάθε ομάδα!

Αναπαράσταση

Φτιάχνουμε τις δικές μας εικόνες

Πέντρο: Τώρα ας φτιάξουμε τις δικές μας εικόνες!

Μελίνα: Χωρίς όμως να συνηνοηθούμε. Απλώς παρατηρώντας ο ένας τον άλλον, όπως κάναμε προηγουμένως, στον κύκλο, στο μέτρημα.

Πέντρο: Τι θέμα να έχουν οι εικόνες;

Μελίνα: Το θέμα είναι η «Παράσταση»!

Οι εικόνες ζωντανεύουν

Νουρ: Αφού δημιουργήσαμε τις δικές μας εικόνες με το θέμα «Παράσταση», ας τις ζωντανέψουμε!

Νικήτας: Η κάθε ομάδα φτιάχνει την εικόνα της, και με ένα παλαμάκι (του εκπαιδευτικού) ή με τον ήχο από ένα τυμπανάκι η εικόνα ζωντανεύει. Μπορούμε

να κινηθούμε, να εκφραστούμε και να δώσουμε νόημα στην εικόνα μας!

Νουρ: Το ζωντάνεμα της εικόνας μπορεί να σταματήσει και να ξεκινήσει ξανά!

Στον κύκλο της ομάδας

Νουρ: Πώς τα πήγαμε; Υπήρχε συνεννόηση; Υπήρχε συνεργασία; Δείξτε το με τα δάχτυλα!

Κοίτα τι ανέβασα!

Μελίνα: Ας κλείσουμε με ένα τραγούδι! Ένα που ξέρουμε όλοι ή που έχουμε κάνει στο μάθημα της μουσικής.

Νικήτας: Για να θυμόμαστε τις δικές μας εικόνες με αφορμή το θέμα «Παράσταση», ας επιλέξουμε μία εικόνα από αυτές που φτιάξαμε προηγουμένως και ας βγάλουμε μια ομαδική φωτογραφία. Μπορούμε να την ανεβάσουμε στο ψηφιακό πορτφόλιο για να θυμόμαστε τις ιδέες μας!

**ΘΕΜΑ ΤΡΙΤΟ. Μπαίνουμε σε ρόλο και κάνουμε κάτι.
Μετά σκέφτομαι όσα κάναμε**

Μάθημα 6. ΕΜΨΥΧΩΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

Τι συμβαίνει;

Μελίνα: Έχω στεναχωρηθεί. Ήθελα πολύ αυτό το παιχνίδι κι επίσης έχω βαρεθεί τα παλιά μου παιχνίδια.

Νορ: Μήπως υπάρχει τρόπος να τα δεις σαν καινούρια;

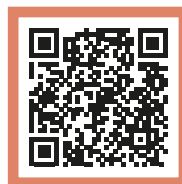
Μελίνα: Πώς;

Νορ: Κάτι θα σκεφτούμε!

Αυλαία... και πάμε!

- Πάμε να βρούμε λύσεις όλοι μαζί.
- Πάμε να ακούσουμε ο ένας τον άλλον και να φτιάξουμε κάτι από τις ιδέες όλων.
- Πάμε να λειτουργήσουμε ως δυνατή ομάδα.

Τι κάνουμε με τα σκουπίδια

Ας ζεσταθούμε

Είμαστε στην αυλή του σχολείου. Επεξεργαζόμαστε το περιβάλλον γύρω μας. Έχει μπασκέτες; Έχει φιλέ βόλει; Έχει παγκάκια; Έχει κάδους σκουπιδιών; Οπ! Βλέπω μία σακούλα που έχει κολλήσει στην μπασκέτα.

Τεντώνομαι να την πιάσω. Βλέπω ένα μπουκάλι κάτω στο έδαφος. Το μαζεύω. Φυσάει ο αέρας και βλέπω ένα κουτί από αναψυκτικό, πάω γρήγορα να το πιάσω. Αφού μαζέψαμε αρκετά, τα παρατηρούμε.

Νόνα η Χελώνα: Πώς νιώθουμε με τόσα σκουπίδια στην αυλή του σχολείου; Ας το δείξουμε με τον λόγο ή με κίνηση ομαδικά!

Ας οργανωθούμε!

Ο Νικήτας έχει έναν έντονο διαπληκτισμό με τους γονείς του γιατί εκείνοι θεωρούν υπερβολή να του πάρουν κι άλλο παιχνίδι ενώ έχει τόσα πολλά.

Νόνα η Χελώνα: Πώς νιώθει ο Νικήτας; Τι σκέφτεται; Το χρειάζεται ακόμα το παιχνίδι; Ας πούμε τις σκέψεις μας!

Στο θέμα μας!

Η καρέκλα των αποκαλύψεων

Μελίνα: Τώρα όλοι ας μπούμε στη θέση του Νικήτα και ας καθίσουμε σε μια καρέκλα!

Νουρ: Οι υπόλοιποι μπορούμε να κάνουμε ό,τι ερώτηση θέλουμε σε αυτόν που κάνει τον Νικήτα!

Πέντρο: Έχουμε βρεθεί ποτέ σε παρόμοια θέση;

Αυτοσχεδιασμοί I

Νουρ: Μέσα από σύντομους αυτοσχεδιασμούς, ας δείξουμε τα αγαπημένα μας παιχνίδια και αντικείμενα.

Πέντρο: Ας μαντέψουμε τι δείχνει ο καθένας μας!

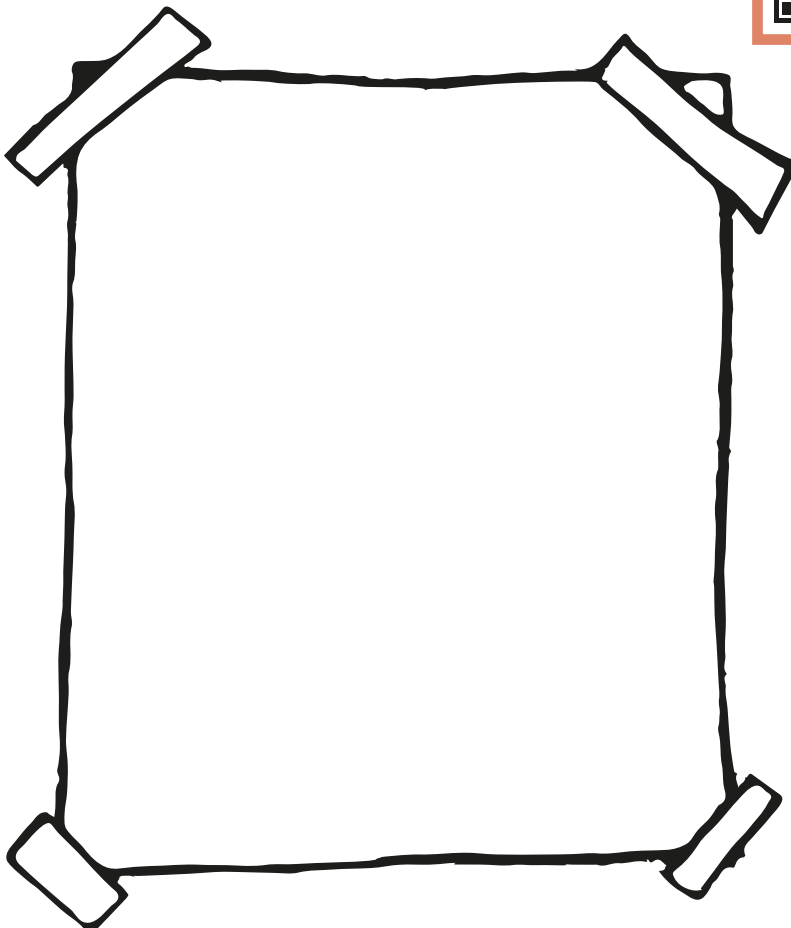
Αντικείμενα, ιστορίες και συναισθήματα

Μελίνα: Στο σημείο αυτό μπορούμε να γράψουμε λέξεις και φράσεις που μας έρχονται στο μυαλό, περιγράφουν τις ιστορίες των αγαπημένων μας παιχνιδιών ή αντικειμένων και εκφράζουν τα συναισθήματά μας για αυτά!

Αυτοσχεδιασμοί II

Χρησιμοποιήσε
το ξανά

Ο Νικήτας αποφασίζει να συμμαζέψει το δωμάτιό του και να πετάξει όλα τα παιχνίδια και τα άχρηστα αντικείμενα που δε χρησιμοποιεί, ώστε να πάρει καινούρια. Λίγο πριν ανοίξει την πόρτα για να πάει να τα πετάξει, χτυπάει το κουδούνι. Ήταν οι φίλοι του!

Μελίνα: Σε ομάδες των 5 ας προσπαθήσουμε να σκεφτούμε επιχειρήματα για να πείσουμε τον Νικήτα να μην πετάξει τα παλιά του αντικείμενα και να σκεφτούμε τρόπους αξιοποίησής τους.

Νουρ: Ας σηκωθεί στη συνέχεια κάθε ομάδα και ας παρουσιάσει τον αυτοσχεδιασμό της.

Τα επιχειρήματά μας

Πέντρο: Ας συγκεντρώσουμε τώρα κάποιες από τις ιδέες μας.

Μελίνα: Ποια ήταν τα επιχειρήματα που βρήκαμε στην προηγούμενη άσκηση και μοιραστήκαμε με τον Νικήτα έτσι ώστε να αξιοποιήσει ξανά τα παλιά του αντικείμενα;

Πέντρο: Ας τα καταγράψουμε!

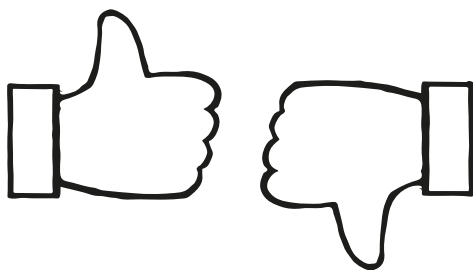

Στον κύκλο της ομάδας

Νικήτας:

- Συνεργαστήκαμε;
- Εκφράσαμε τις ιδέες μας;
- Κάναμε ερωτήσεις;
- Χρησιμοποιήσαμε το σώμα μας;

Πέντρο: Ας το δείξουμε με τα χέρια μας!

Κοίτα τι ανέβασα!

Νουρ: Ας σκεφτούμε και ας απαριθμήσουμε τους τρόπους που βρήκαμε για να επαναχρησιμοποιούμε τα παλιά μας πράγματα!

Μελίνα: Μπορούμε τώρα να κάνουμε τη δική μας συμφωνία! Για παράδειγμα, θα μπορούσαμε να φέρουμε όλοι ένα παιχνίδι που το έχουμε βαρεθεί και να το ανταλλάξουμε με τους συμμαθητές μας!

Πέντρο: Ας αναρτήσουμε την καινούρια συμφωνία της τάξης στην ψηφιακή τάξη!

Μάθημα 7. ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Τι συμβαίνει;

Νορ: Βλέπεις, Νικήτα; Όσοι περνάνε από αυτό το μηχάνημα δε μπορούν να πουν πια αυτά που θέλουν.

Νικήτας: Νομίζω πως ήρθε η ώρα να φύγουμε από εδώ.

Νορ: Αποκλείεται. Πρέπει να βοηθήσουμε τους κατοίκους της πόλης της Ανελευθερίας.

Νικήτας: Και τι θα κάνουμε;

Νορ: Με τη δύναμη που μας δίνει το θέατρο, κάτι θα καταφέρουμε.

Νικήτας: Έχεις δίκιο. Φαντάζεσαι να ήμασταν στη θέση τους; Θα ζούσες κάπου όπου δε θα μπορούσες τη γνώμη σου ελεύθερα να πεις; Όπου δε θα είχες το δικαίωμα να παίρνεις αποφάσεις;

Νορ: Σίγουρα όχι. Εσείς, παιδιά;

Καλά τα λόγια,
πάμε
στην πράξη!

Αυλαία... και πάμε!

Νορ: Πάμε να βοηθήσουμε τους κατοίκους της Ανελευθερίας να νικήσουν αυτό το μηχάνημα.

Νικήτας: Πάμε να δημιουργήσουμε τις δικές μας ιστορίες και τους δικούς μας ρόλους.

Νορ: Πάμε να παίξουμε μέσα από το θεατρικό παιχνίδι.

Νικήτας: Ας μην καθόμαστε άλλο. Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Ελευθερία για μένα είναι...

Νουρ: Όταν στους ανθρώπους της πόλης συστηθούμε, τι είναι για εμάς ελευθερία να τους πούμε.

Πες το πριν σε πιάσει!

Νικήτας: Οπ, το μηχάνημα πλησιάζει προς εσένα, Νουρ. Πες γρήγορα το όνομα ενός άλλου παιδιού.

Νουρ: Νικήτας!!!

Νικήτας: Αααα, τώρα κατευθύνεται προς τα εμένα.

Νουρ: Πες γρήγορα ένα όνομα.

Πάω εκεί που μου αρέσει

Νορ: Νομίζω του ξεφύγαμε. Ας παίξουμε! Ελάτε να πάρουμε θέση στον χώρο, ανάλογα με το πόσο λίγο ή πολύ μας εκφράζουν διάφορα πράγματα ή καταστάσεις.

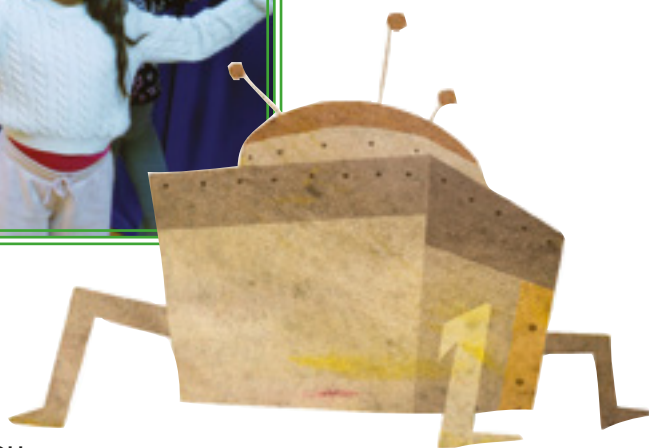

Νορ: Μου αρέσουν οι έξυπνες κινητές συσκευές.

Νικήτας: Μου αρέσουν τα παραμύθια.

Νορ: Μου αρέσει να κάνω νέους φίλους.

Νικήτας: Μου αρέσει να λέω ελεύθερα τη γνώμη μου.

Ας οργανωθούμε!

Νορ: Εσύ το γνώριζες πως η ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης είναι βασικά δικαιώματα του παιδιού;

Νικήτας: Όχι όμως στην πόλη της Ανελευθερίας.

Νορ: Ευτυχώς όμως εξασφαλίζονται στον δικό μας κόσμο μέσα από τους νόμους για τα δικαιώματα των παιδιών.

Νικήτας: Και στην ιστορία μας τι θα κάνουμε;

Νορ: Με το θεατρικό παιχνίδι και τον αυτοσχεδιασμό θα τα διεκδικήσουμε. Και το μηχάνημα με κάποιον τρόπο θα εξαφανίσουμε!

Στο θέμα μας!

Νουρ: Ταξιδεύουμε στον κόσμο της ιστορίας, μπαίνουμε στην πόλη της Ανελευθερίας.

Νικήτας: Ελάτε όλοι μαζί, πάμε στον χώρο να κινηθούμε, να καταλάβουμε, την ιστορία να αισθανθούμε.

Νουρ: Φανταζόμαστε πως δίπλα στους κατοίκους βρισκόμαστε. Μπορούμε την πόλη να αναπαραστήσουμε με πράγματα από τη δική μας τάξη. Φτιάχνουμε τα δικά μας σκηνικά, με πράγματα που χρησιμοποιούμε καθημερινά.

Νικήτας: Χρειάζεται να είμαστε έτοιμοι, όταν το μηχανήμα θα αντιμετωπίσουμε. Πρέπει να πάρουμε πληροφορίες, την κατάσταση να κατανοήσουμε.

Νουρ: Θέλω να μάθω τι συμβαίνει στην πόλη εδώ και τώρα. Ας ψάξουμε για πληροφορίες, από τα βιβλία, το διαδίκτυο, τις εφημερίδες. Με πολλούς τρόπους μπορούμε να μάθουμε για αυτή την πόλη ιστορίες.

Νικήτας: Σε ομάδες χωριζόμαστε και γινόμαστε ερευνητές στην πόλη. Στο τέλος όλοι μαζί συγκεντρωνόμαστε και συνθέτουμε σε ρόλο την ιστορία όλη!

Το δελτίο
της πόλης

Νουρ: Αν ξέρουμε τα δικαιώματά μας, τίποτα από όλα αυτά δε θα ξανασυμβεί.

Νικήτας: Ας παίξουμε ένα παιχνίδι για να είμαστε σίγουροι πως καταλάβαμε. Πάμε γρήγορα, κανείς δεν ξέρει πότε το μηχανήμα θα εμφανιστεί.

Κουίζ για τα δικαιώματα
των παιδιών

Νουρ: Έφτασε η μεγάλη στιγμή. Τα δικαιώματά μας κάποιος πρέπει να υπερασπιστεί.

Νικήτας: Δε νομίζω το μηχανήμα να έχει μαζί μας υπομονή.

Νουρ: Ας ανεβούμε στη σκηνή. Θα σκεφτούμε ένα σχέδιο για να εξαφανιστεί.

Νικήτας: Νομίζω, Νουρ, πως είμαστε έτοιμοι να δοκιμάσουμε και στη σκηνή.

Νουρ: Σκεφτήκαμε τόσες ιστορίες. Μόνο πρόβα θα μας χρειαστεί.

Νοур: Και τώρα ήρθε η ώρα τη δική μας ιστορία να παρουσιάσουμε!

Νικήτας: Και αν καταφέραμε με τις ιστορίες μας τον κόσμο να αλλάξουμε, την πόλη της Ανελευθερίας αλλιώς θα ονομάσουμε.

Στον κύκλο της ομάδας

Νοур: Άλλη μία περιπέτεια τελείωσε.

Νικήτας: Για να θυμόμαστε τι έγινε, ας φτιάξουμε ένα γλυπτό όλοι μαζί.

Κοίτα τι ανέβασα!

Ας γράψουμε στην ψηφιακή μας τάξη τι νόμους θα θέλαμε να προτείνουμε για να γίνει η ζωή των παιδιών καλύτερη.

Φτιάχνουμε το δικό μας συννεφόλεξο «Τι σημαίνει ελευθερία για εμάς».

Μάθημα 8. ΕΡΕΥΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

Τι συμβαίνει;

Να πατήσω το κουμπί; Νομίζω πως μια καινούρια περιπέτεια μπροστά μας μεμιάς θα ανοιχτεί.

Μελίνα, τι είναι αυτό το περίεργο μηχάνημα που βρήκα στο μπαούλο σου;

Πήγασε, ούτε για μια στιγμή δεν μπορείς ήσυχος να μείνεις;

Πήγασος: Μελίνα, τι είναι αυτό το περίεργο μηχάνημα που βρήκα στο μπαούλο σου;

Μελίνα: Πήγασε, ούτε για μια στιγμή δε μπορείς ήσυχος να μείνεις;

Πήγασος: Να πατήσω το κουμπί; Νομίζω πως μια καινούρια περιπέτεια μπροστά μας μεμιάς θα ανοιχτεί.

Το δίλημμα των κατοίκων της Αττικής

Μελίνα: Πού βρισκόμαστε;

Πήγασος: Νομίζω πως είμαστε στην Αρχαία Αττική!

Μελίνα: Κοίτα πόσος κόσμος έχει συγκεντρωθεί! Πάμε πιο κοντά να δούμε τι συμβαίνει!

Πήγασος: Μελίνα, Μελίνα, δεν το πιστεύω! Δες! Ο Ποσειδώνας δεν είναι αυτός; Κοίτα την τρίαίνα πώς με δύναμη στον λόφο χτυπά!

Μελίνα: Μα κοίταξε, απέναντί του στέκεται η θεά Αθηνά! Όπως ακριβώς τη φανταζόμουν, με την περικεφαλαία και την αγαπημένη της κουκουβάγια στον ώμο!

Πήγασος: Σσςς, άκου τη φωνή!

Αυλαία... και πάμε!

Μελίνα: Ας δοκιμάσουμε ρόλους.

Πήγασος: Ας διερευνήσουμε χαρακτήρες.

Μελίνα: Ας συνεργαστούμε.

Πήγασος: Ας επιχειρηματολογήσουμε.

Μελίνα: Τη λύση ας ανακαλύψουμε.

Πήγασος: Τους κατοίκους της Αττικής να αποφασίσουν ας βοηθήσουμε!

Μελίνα: Πήγασε, νομίζω πως καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Ας περπατήσουμε, και με το άκουσμα του ήχου τους αρχαίους θεούς ας αναπαραστήσουμε.

Πάμε να περπατήσουμε, κι όταν το άγγιγμα αισθανθούμε τι θα προσφέρουμε στην πόλη ως θεοί δυνατά ας πούμε.

Μελίνα: Με παντομίμα ας αναπαραστήσουμε ως κάτοικοι για την ευτυχία της πόλης τι θέλουμε να διεκδικήσουμε.

Ας οργανωθούμε!

Πήγασος: Κοίτα, Μελίνα, ένα δέντρο!
Σίγουρα την πόλη θα ομορφύνει.

Μελίνα: Πήγασε, πολύ περισσότερα πιστεύω
θα μπορούσε μία ελιά να προσφέρει.

Πήγασος: Εσείς, παιδιά, τι λέτε; Τι από όσα βλέπετε
εδώ θα ήταν πραγματικά χρήσιμο για μία περιοχή;

Μελίνα: Ακόμα και για τη δική σας περιοχή...

Πήγασος: Νομίζω πως ήρθε η ώρα να καθίσουμε
και την ιστορία με προσοχή να παρακολουθήσουμε.

Μελίνα: Δύσκολη η απόφαση!
Πώς άραγε μπορούμε να βοηθήσουμε;

Πήγασος: Ίσως τα καταφέρουμε αν τις τεχνικές της διερευνητικής δραματοποίησης αξιοποιήσουμε!

Μελίνα - Πήγασος: Πάμε!

Στο θέμα μας!

Πήγασος: Με παγωμένες εικόνες την αντίδραση των κατοίκων στα δώρα του Ποσειδώνα και της Αθηνάς ας αναπαραστήσουμε.

Μελίνα: Με την καρέκλα των αποκαλύψεων την πρόθεσή τους ας αξιολογήσουμε!

Πήγασος: Καλώ την Αθηνά!

Μελίνα: Καλώ τον Ποσειδώνα!

Πήγασος: Το πιο δημιουργικό Εργαστήριο Γραφής ήρθε η ώρα να στήσουμε!

Μελίνα: Έτσι θα έχουμε την ευκαιρία τη διαφωνία των κατοίκων να αναπτύξουμε!

ΝΑΙ στην Ποσειδωνία	ΝΑΙ στην Αθήνα

Πήγασος: Και τώρα από τον διάδρομο της συνείδησης ας περάσουμε!

Μελίνα: Ύστερα από όλα αυτά, νομίζω είμαστε έτοιμοι...

Μελίνα - Πήγασος: ...τη δραματοποίησή μας να παρουσιάσουμε!

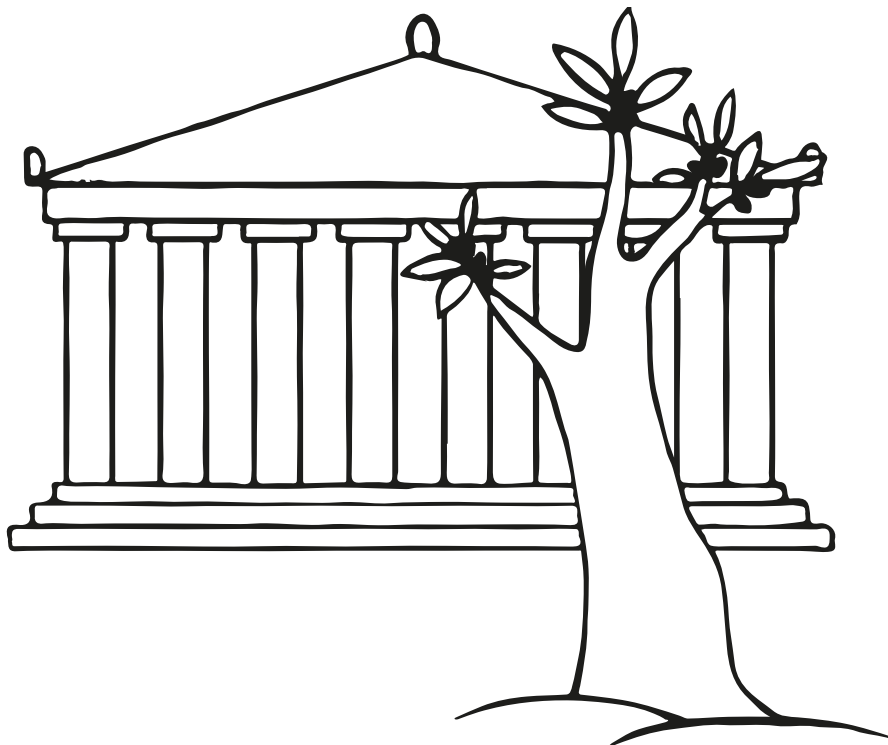

Η ελιά

Στον κύκλο της ομάδας

Μελίνα: Πήγασε, θες για μια φορά εγώ κι εσύ να γίνουμε ένα;

Πήγασος: Μα πώς θα γίνει αυτό;

Μελίνα: Μα, φυσικά, με ρόλο ομαδικό!

Πήγασος: Η ιερή ελιά της Αθηνάς ήρθε η ώρα να μιλήσει...

Μελίνα: Το στόμα και τις σκέψεις τις δικές μας ας αξιοποιήσει!

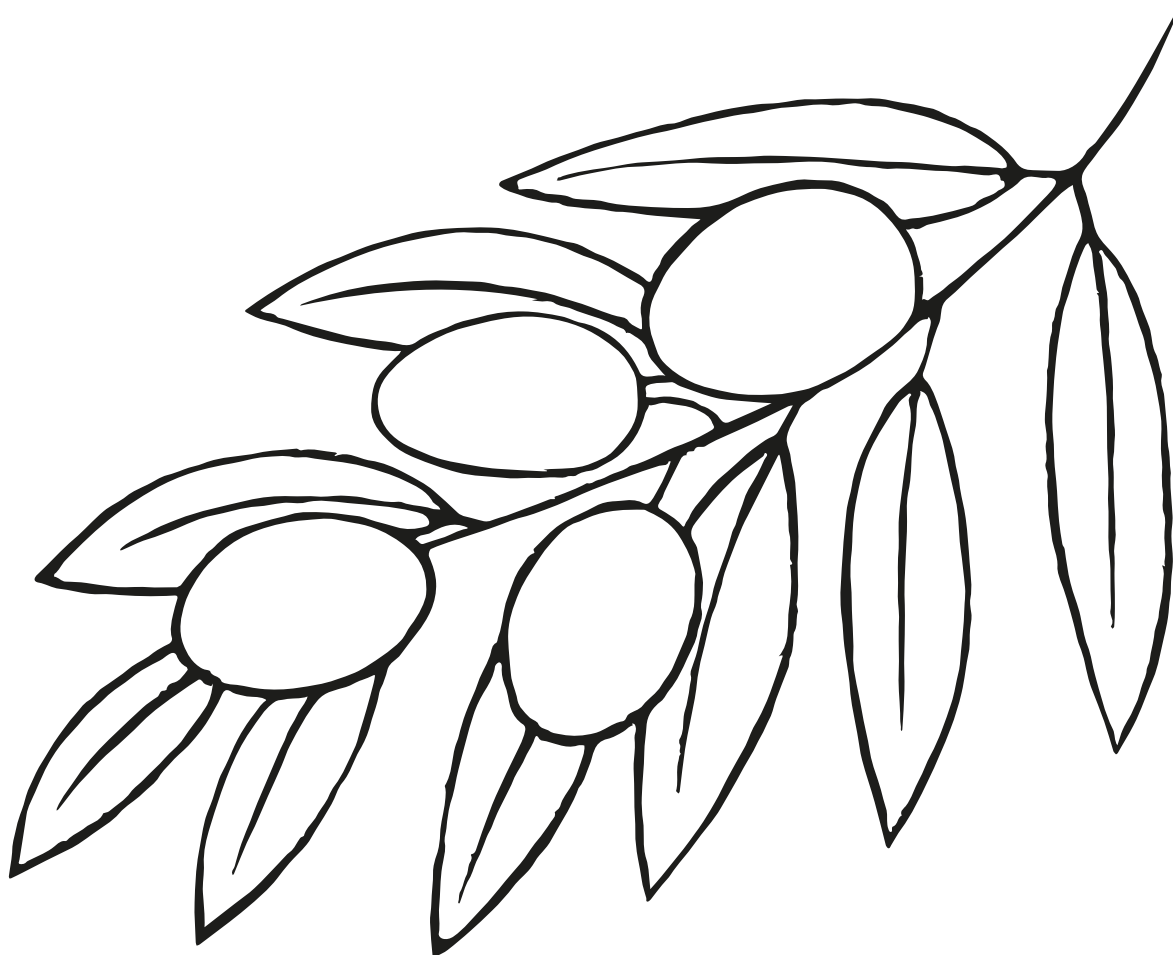
Κοίτα τι ανέβασα!

Πήγασος: Μελίνα, ωραίο που ήταν το ταξίδι μας!

Μελίνα: Μοναδικό, γεμάτο περιπέτειες και νέες γνώσεις, όπως πάντα!

Πήγασος: Τι λες το περίγραμμα της ελιάς με τις γνώσεις μας αυτές να το γεμίσουμε;

Μελίνα: Εντάξει, αρκεί να μου υποσχεθείς πως στην ψηφιακή μας τάξη θα το αναρτήσουμε!

Μάθημα 9. ΔΟΚΙΜΑΖΟΥΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

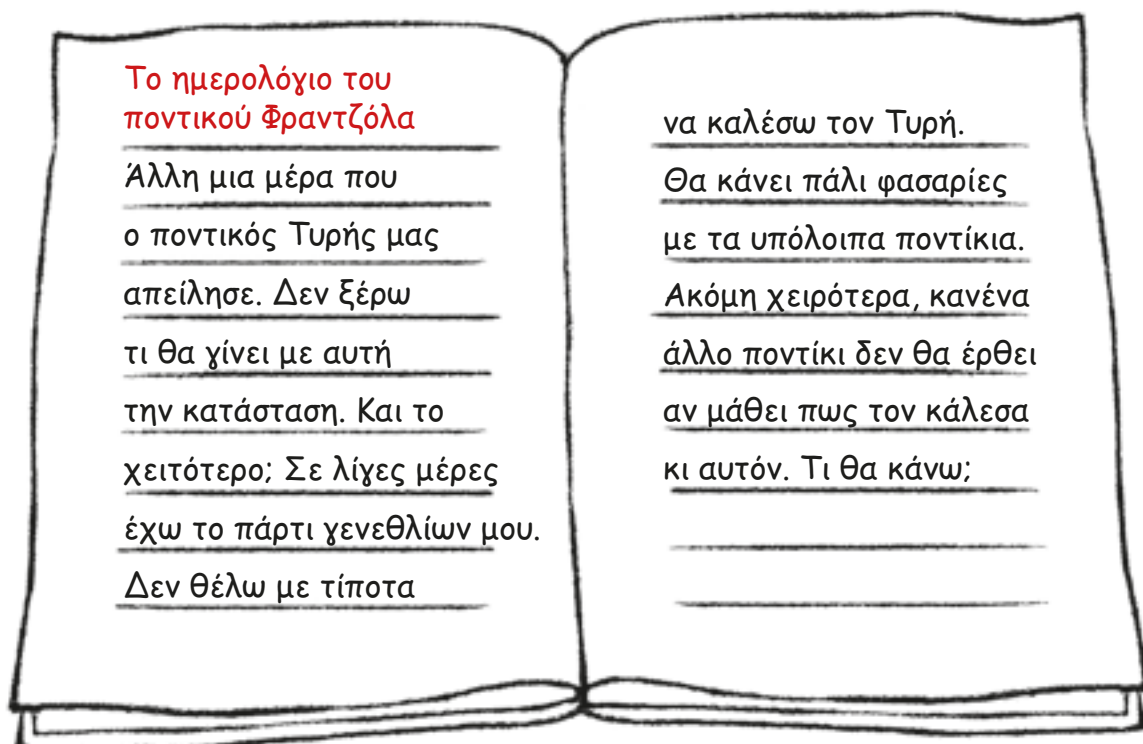

Τι συμβαίνει;

Μελίνα: Πάλι μπελάδες! Είδες τι προβλήματα έχουν τα ποντίκια;

Νικήτας: Ναι, διάβασα το ημερολόγιο του ποντικού Φραντζόλα.

Νουρ: Νομίζω πως κάτι πρέπει να κάνουμε με τον νταή ποντικό Τυρή!

Πέντρο: Εδώ έχουμε να κάνουμε με έναν ποντικό νταή. Μα καλά, τι σημαίνει εκφοβισμός ποτέ δεν έχει σκεφτεί;

Θα χρησιμοποιήσουμε του θεάτρου τις τεχνικές.

Αυλαία... και πάμε!

Νικήτας: Ας βοηθήσουμε τα ποντίκια να γίνουν φίλοι μεταξύ τους.

Μελίνα: Ας μάθουμε να βρίσκουμε λύσεις στα προβλήματά μας μέσα από το θέατρο!

Πέντρο: Θα χρησιμοποιήσουμε του θεάτρου τις τεχνικές.

Μελίνα: Διότι και με αυτόν τον τρόπο λύνονται οι διαφορές.

Νουρ: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Μελίνα: Ώρα να παίξουμε ένα παιχνίδι για να γνωριστούμε! Όσοι φοράμε μπλε παπούτσια από την καρέκλα ας σηκωθούμε.

Πέντρο: Νικήτα! Το ποντικάκι είναι στο χέρι μου. Πιάσ' το!

Νουρ: Δύο από εμάς, με μάτια κλειστά, γάτος και ποντικός ας γίνουμε! Ποιος θα πιάσει το τυρί μπροστά;

Νικήτας: Θα πούμε νικητή όποιο παιδί πιάσει πρώτο το τυρί!

Ας οργανωθούμε!

Νουρ: Με τις θεατρικές τεχνικές λύση στον φίλο μας τον ποντικό θα βρούμε.

Νικήτας: Το πρόβλημα από όλες τις πλευρές ας προσπαθήσουμε να δούμε.

Πέντρο: Τι θα γίνει αν πάει ο ποντικός Τυρή στο πάρτι; Ας κάνουμε υποθέσεις.

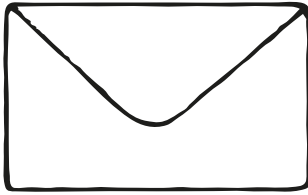
Νικήτας: Μέσα από τις τεχνικές θα διαβάσουμε τις σκέψεις!

Μελίνα: Και εκτός ρόλου θα κάνουμε προτάσεις, για να δούμε τι αποτέλεσμα θα έχουν όλες αυτές οι δράσεις.

Στο θέμα μας!

Μελίνα: Ας ακούσουμε τον ποντικό Φραντζόλα τι έχει να μας πει. Τι προβλήματα έχει να αντιμετωπίσει από τον ποντικό Τυρή!

Νουρ: Τι θα γίνει αν ο Φραντζόλας καλέσει τον Τυρή στο πάρτι;

Νικήτας: Παιδιά, εσείς τι πιστεύετε πως πρέπει να κάνουν τα ποντίκια;

Μελίνα: Μια λύση πρέπει να βρεθεί! Ας το συζητήσουμε όλοι μαζί.

Πέντρο: Προτείνω να μιλήσουμε στον κάθε ποντικό ξεχωριστά. Ας αυτοσχεδιάσουμε!

Νουρ: Πώς νιώθει ο ποντικός Τυρής έχετε σκεφτεί ποτέ; Γιατί τους τρομάζει όλους;

Μελίνα: Ας δούμε την ιστορία και από τη δική του τη μεριά.

Πέντρο: Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να τον συμβουλέψουμε σωστά.

Νικήτας: Νομίζω πως είδαμε την ιστορία από όλες τις πλευρές.

Πάμε να συμβουλέψουμε τον Φραντζόλα, λύσεις να του προτείνουμε για όλα.

Μελίνα: Ανυπομονώ να μάθω ποια λύση θα βρεθεί στο τέλος!

Στον κύκλο της ομάδας

Η ιστορία από τη μεριά του ποντικού Τυρή

Μελίνα: Τους ήρωες ας ρωτήσουμε περισσότερα για την ιστορία. Στην καρέκλα όποιος καθίσει, σαν να είναι ποντικός ας μας απαντήσει.

Οι αποκαλύψεις των ηρώων

Νουρ: Επιστρέφουμε για λίγο στο τέλος της ιστορίας. Γινόμαστε ένας από τους ήρωες και γράφουμε σε ρόλο το ημερολόγιό μας.

Κοίτα τι ανέβασα!

Πέντρο: Αυτή την ιστορία δεν πρέπει να την ξεχάσουμε. Το μήνυμά για τον εκφοβισμό σε όλους πρέπει να το περάσουμε.

Νικήτας: Φτιάχνουμε τη δική μας ψηφιακή αφίσα και τη δημοσιεύουμε στη σελίδα του σχολείου μας!

Μάθημα 10. ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΝΑ ΡΩΤΑΜΕ. ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΝΑ ΑΠΑΝΤΑΜΕ

Τι συμβαίνει;

Νόνα η Χελώνα: Σήμερα ας μοιραστούμε ιστορίες από το Σαββατοκύριακο που πέρασε.

Πέντρο: Πραγματικές ή φανταστικές;

Νουρ: Πραγματικές!

Πέντρο: Κρίμα! Κι εγώ ήθελα να σας πω ένα φανταστικό όνειρο που είδα.

Μελίνα: Την άλλη εβδομάδα, Πέντρο. Να το σημειώσεις στο ημερολόγιό σου.

Νικήτας: Εγώ θα σας πω μια δική μου ιστορία για την οποία έχω πολλά ερωτήματα και θα ήθελα τις απαντήσεις σας.

Νόνα η Χελώνα: Σε ακούμε λοιπόν!

Νικήτας: Την Κυριακή, όταν γυρίζαμε από τη γιαγιά, εγώ και η αδερφή μου κάναμε πολλή φασαρία στο πίσω κάθισμα και η αδερφή μου έβγαλε τη ζώνη της. Καταλαβαίνετε τι έπαθαν οι μεγάλοι...

Εμείς όμως τι έπρεπε τελικά να είχαμε κάνει;

Αυλαία... και πάμε!

Ας ερευνήσουμε ποιοι είναι οι κανόνες ασφάλειας στο αυτοκίνητο.

Οι κανόνες είναι ίδιοι για όλους;

Πώς γινόμαστε καλοί επιβάτες, πεζοί και καλοί συνοδηγοί;

Μπορούμε να κάνουμε Θεατρική-Κυκλοφοριακή Αγωγή και να βρούμε τις απαντήσεις που ψάχνουμε με θεατρικούς τρόπους.

Νικήτας: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

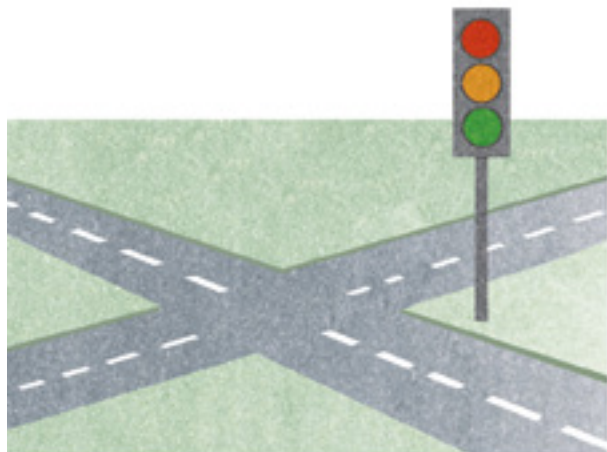
Κόκκινο και Πράσινο

Μελίνα: Ποιος θέλει να κάνει το πράσινο φανάρι;

Πέντρο: Τον πήρα τον ρόλο!

Νουρ: Εγώ θα κάνω το κόκκινο!

Νόνα η Χελώνα: Περπατάμε ελεύθερα στον χώρο και όταν βλέπουμε το κόκκινο φανάρι σταματάμε, στο πράσινο ξεκινάμε και συνεχίζουμε να προχωράμε!

Νικήτας: Πορτοκαλί δε θα έχουμε;

Νόνα η Χελώνα: Το πορτοκαλί φανάρι θα είμαι εγώ, που πάντα σας προειδοποιώ για όταν πρέπει να σταματήσετε!

Το παιχνίδι του Γρηγόρη και του Σταμάτη!

Μελίνα: Ο Γρηγόρης μας δίνει οδηγίες μόνο για να κινηθούμε και να πάμε μπροστά ή πίσω, δεξιά ή αριστερά. Ο Σταμάτης μας λέει μόνο πότε να σταματήσουμε, όρθιοι ή καθιστοί. Τα παιδιά στον ρόλο του Γρηγόρη και του Σταμάτη προσπαθούν να μας μπερδέψουν, δίνοντας ανάποδες οδηγίες, και εμείς παραμένουμε συγκεντρωμένοι στους κανόνες του παιχνιδιού.

Ας οργανωθούμε!

Νόνα η Χελώνα: Ας παίξουμε όλοι με τους ρόλους που χρειαζόμαστε για να κυκλοφορούμε με ασφάλεια στον δρόμο!

Πέντρο: Πεζός, συνοδηγός, επιβάτης, οδηγός, τροχονόμος...

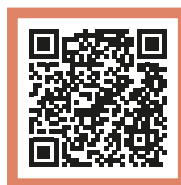
Νουρ: ...και με μηχανικούς, πολεοδόμους, για να 'χουμε ωραίους δρόμους!

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά, για την ασφάλειά μας στον δρόμο, υπάρχουν πολλοί ακόμη ρόλοι... Τι να σας πω κι εγώ, μια χελώνα που κυκλοφορώ μόνο με το καβούκι μου ανάμεσα σε τόσα μέσα συγκοινωνίας.

Μελίνα: Μπαίνουμε σε ρόλους της κυκλοφοριακής αγωγής, συζητάμε, ερευνούμε κι απαντάμε, κάνουμε Θέατρο Φόρουμ και ως «ειδικοί» επιλύουμε απορίες και υπενθυμίζουμε τις αξίες της ζωής!

Στο θέμα μας!

Σήματα ζωής

Μελίνα: Χωριζόμαστε σε ομάδες και αναλαμβάνουμε έναν από τους παραπάνω ρόλους κυκλοφοριακής αγωγής.

Νικήτας: Συζητάμε τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά μας.

Νουρ: Στη συνέχεια φτιάχνουμε δύο σκηνές: μία που ενέχει κίνδυνο και μία ασφαλούς συμπεριφοράς στον δρόμο!

Πέντρο: Παρουσιάζουμε τις σκηνές και, στη διάρκεια των παρουσιάσεων, έχουμε τη δυνατότητα να αντικαταστήσουμε ρόλους και να δώσουμε τη δική μας εκδοχή στα γεγονότα.

Νικήτας: Μου αρέσουν πάντα οι διαδραστικές στιγμές της Θεατρικής Αγωγής!

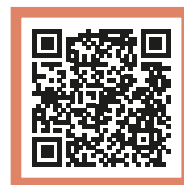
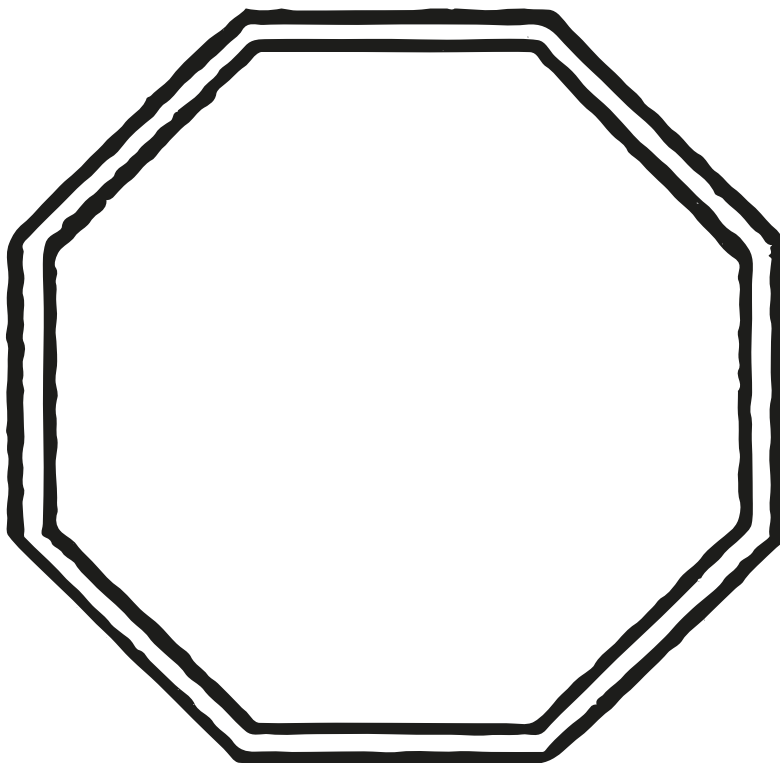
Νόνα η Χελώνα: Εγώ και όποιοι άλλοι θέλετε ως ειδικοί θα σας ενημερώνουμε για τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, όποτε έχετε ανάγκη για βοήθεια.

Χάπενινγκ κυκλοφοριακής αγωγής

Με αφορμή τις παραπάνω σκηνές και τα θέματα της κυκλοφοριακής αγωγής που ερευνήσαμε, κάνουμε ασκήσεις θεατρικής/δημιουργικής γραφής.

Στη συνέχεια, γράφουμε συνθήματα για την ασφάλεια στον δρόμο.

Επιλέγουμε συνθήματα και αποσπάσματα από τις παραπάνω γραπτές δημιουργίες μας, και συναποφασίζουμε τους τρόπους με τους οποίους θα στήσουμε το δρώμενο (χάπενινγκ) και σε ποιο σημείο του σχολείου και πότε θα το παρουσιάσουμε.

Ασφάλεια
στον δρόμο

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά, αυτό θα το γνωρίζουμε μόνο εμείς και όχι το κοινό μας, καθώς κάθε χάπενινγκ στηρίζεται στο στοιχείο της έκπληξης. Οι θεατές δεν το περιμένουν και εκείνο τους βρίσκει αναπάντεχα.

Στον κύκλο της ομάδας

Με τα σήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, δημιουργούμε ιστορίες από τη σχολική ζωή στις οποίες καλείστε να τα αξιοποιήσετε δημιουργικά:

- Πότε λέμε στοπ;
- Πότε επιτρέπεται να προχωρήσουμε;
- Πού απαγορεύεται η είσοδος;
- Από πού περνάμε με ασφάλεια;
- Είναι ανοιχτή η πρόσβαση για όλους;

Κοίτα τι ανέβασα!

Ας γράψουμε έναν μονόλογο ή ένα μονόπρακτο με θέμα την κυκλοφοριακή αγωγή.

Συγκεντρώνουμε τα ντοκουμέντα από το χάπενινγκ που κάναμε (φωτογραφίες, εικαστικά, αυτοσχεδιασμούς, ήχους κ.ά.) και τα μεταμορφώνουμε σε ψηφιακό χάπενινγκ!

**ΘΕΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ. Τι κάνουμε για να ζωντανέψουμε
στη σκηνή μια γραμμένη ιστορία**

Μάθημα 11. ΠΩΣ ΝΑ ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ΕΝΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ Ή ΤΙ ΥΛΙΚΑ ΘΕΛΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΜΑΣ;

Τι συμβαίνει;

Νουρ: Η Ειρήνη χάθηκε!

Νικήτας: Η συμμαθήτριά μας; Πού; Πώς; Πότε; Να ειδοποιήσουμε να βγει άμεσα amber alert!

Πέντρο: Όχι αυτή η Ειρήνη, αλλά η παγκόσμια ειρήνη. Ξέρετε ότι πολλοί παλιοί μου συμμαθητές ζουν και τώρα σε γειτονίες που πέφτουν βόμβες και φοβούνται συνέχεια;

Νόνα η Χελώνα: Να δεις κι εγώ πόσους πολέμους έχω ζήσει...

Μελίνα: Αχ, αυτή η Ειρήνη έχει χαθεί πολύ καιρό τώρα.

Και στην Αρχαία Αθήνα την ψάχνανε σε έργα και σε...

Νικήτας: Δεν έχει γράψει έργο γι' αυτό το θέμα και ο...;

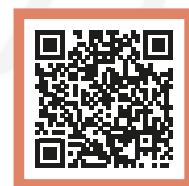
Αχ, βοήθησέ με, Νόνα!

Νόνα η Χελώνα: Λες για την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη. Σπουδαία κωμωδία!

Μελίνα: Και τη βρίσκουν στο έργο; Την Ειρήνη που χάθηκε;

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά! Αλλά βοηθάνε όλοι μαζί. Μόνο του κάθε παιδί δε μπορεί να σταματήσει τον πόλεμο.

Νουρ: Εμείς, φίλοι μου, όλοι μαζί, τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

Διασκευές του
Αριστοφάνη

Αυλαία... και πάμε!

- Να συναισθανθούμε ότι ο πόλεμος και η ειρήνη επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων.
- Να σκεφτούμε μία φανταστική ή ρεαλιστική ιστορία που να βασίζεται σε γεγονότα που συμβαίνουν σήμερα στον κόσμο.
- Να μετατρέψουμε την ιστορία αυτή σε ένα θεατρικό αντιπολεμικό κείμενο, βρίσκοντας τους ρόλους, τις καταστάσεις, τα γεγονότα που μπορούν να δώσουν την απάντηση στο ερώτημα «Μπορεί να σταματήσει ο πόλεμος;»
- Να αξιοποιήσουμε ντοκουμέντα από την πραγματική ζωή και να γίνουμε ερευνητές.

Νουρ: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Ήχοι της ειρήνης και του πολέμου

Νορ: Τώρα ήρθε η στιγμή να παίξουμε με τους ήχους. Να χωριστούμε σε δύο ομάδες και κάθε ομάδα να κρυφτεί κάτω από ένα μεγάλο πανί.

Η μία ομάδα θα παράγει ήχους του πολέμου και η άλλη ήχους της ειρήνης.

Μελίνα: Η μία ομάδα θα φτιάχνει έναν ήχο και η άλλη θα απαντά με έναν άλλο.

Νικήτας: Σαν διάλογος δηλαδή;

Πέντρο: Πολύ ωραία ιδέα! Ας ξεκινήσουμε!

Πανιά της ειρήνης και του πολέμου

Νόνα η Χελώνα: Κάπου έχουμε κρυμμένα διάφορα πανιά. Ας τα πάρουμε και, ανάλογα με το χρώμα και το σχήμα τους, ας δημιουργήσουμε εικόνες ειρήνης και πολέμου.

Πέντρο: Τι συμβολίζει κάθε χρώμα;

Νικήτας: Πώς με τα σώματά μας και τα πανιά μπορούμε να φτιάξουμε στιγμές από τη ζωή στην ειρήνη;

Νορ: Ή και... στον πόλεμο;

Νορ: Και όλες αυτές οι σκηνές μπορούν να ζωντανέψουν με ήχους που θα παράγουμε με το σώμα. Ήχους ειρήνης. Ήχους πολέμου.

Νόνα η Χελώνα: Προσέξτε μη μπερδευτώ σε αυτά τα πανιά, αλλά αν φτιάξετε μία ωραία φωλίτσα ειρήνης, εγώ μέσα θα μπω!

Ας οργανωθούμε!

Ειρήνη χθες,
ειρήνη σήμερα

Νόνα η Χελώνα: Να φτιάξουμε παγωμένες εικόνες από την ειρήνη και από τον πόλεμο.

Μελίνα: Ας τις ζωντανέψουμε με κίνηση, πότε αργή και πότε γρήγορη.

Πέντρο: Αργή κίνηση θα έχουν όλες οι εικόνες ή μόνο της ειρήνης;

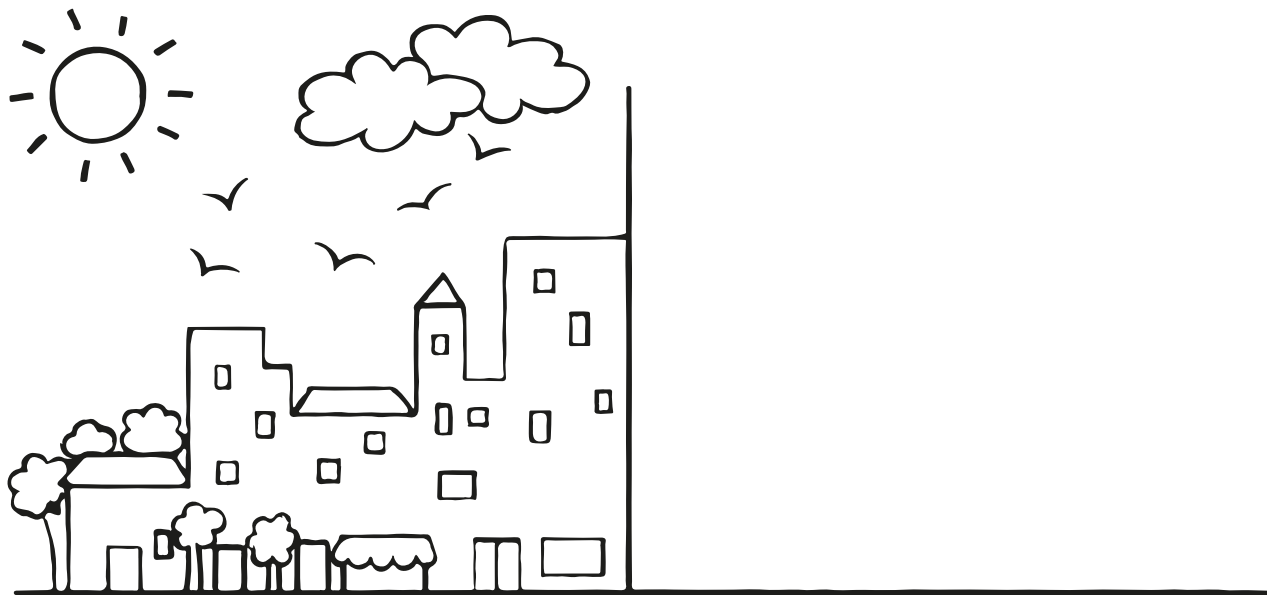
Νικήτας: Εσείς τι λέτε, παιδιά;

Μελίνα: Ας αποφασίσει κάθε ομάδα τι ρυθμό θα έχει η εικόνα της.

Νόνα η Χελώνα: Όταν φτιάξουμε τις εικόνες μας όμως θα ρωτήσουμε τα πρόσωπα κάθε εικόνας ώστε να μάθουμε περισσότερες πληροφορίες γι' αυτό που βλέπουμε.

Νικήτας: Ή να ακούσουμε αυτό που αισθάνονται.

Πέντρο: Ακόμη και αυτό που δεν τολμούν να πουν.

Μελίνα: Ας ρωτήσουμε για το ποιος, το πού, το πότε, το τι και το πώς κάθε εικόνας.

Πέντρο: Να μην ξεχάσουμε και το γιατί. Πολύ με απασχολεί.

Νόνα η Χελώνα: Καμιά φορά τις εικόνες μπορούμε να τις «ακούσουμε» χωρίς να μιλήσουν.

Νικήτας: Τάδε έφη Νόνα η σοφή Χελώνα.

Στο θέμα μας!

Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες και φτιάχνουμε παγωμένες εικόνες με θεματικές παρμένες από τον πόλεμο και την ειρήνη.

Δημιουργούμε ηχοτοπία για την κάθε εικόνα.

Από τις παγωμένες εικόνες, κάνουμε αυτοσχεδιασμό και οργανώνουμε τρεις σκηνές για τον πόλεμο και τρεις για την ειρήνη.

Στη συνέχεια, καλούμαστε να αυτοσχεδιάσουμε με την εξής συνθήκη: «Σε έναν τόπο ειρηνικό, ξεσπάει πόλεμος. Δημιουργούμε τρεις σκηνές από την ιστορία του τόπου: το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον».

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε όποιο θεατρικό τρόπο θέλουμε.

Νόνα η Χελώνα: Όταν θα φτιάξετε τις εικόνες, εγώ θα έρθω να ρωτήσω και να μου πείτε τις σκέψεις των προσώπων που παίζετε, τα συναισθήματα που βιώνουν. Και πολλά άλλα μυστικά που θέλω να τα μάθω μεμιάς.

Νικήτας: Τάδε έφη Νόνα η βιαστική χελώνα.

Η δραματοποίηση στο
σχολείο και στο θέατρο

Στον κύκλο της ομάδας

Ακούμε ένα ηχητικό ντοκουμέντο σε σχέση με την ειρήνη και τον πόλεμο, από την οικογένειά μας, τη γειτονιά ή το διαδίκτυο, και το συζητάμε στην ομάδα.

Κοίτα τι ανέβασα!

Αφηγήσεις και συνεντεύξεις για τον πόλεμο και την ειρήνη

Νόνα η Χελώνα: Ανεβάζετε τις συνεντεύξεις που θα πάρετε από τους παππούδες και τις γιαγιάδες σας (ή τους προπαππούδες ή τις προγιαγιάδες) ή από παιδιά της ηλικίας σας που έχουν βιώσει στιγμές πολέμου ή/και ειρήνης.

Μάθημα 12. ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΦΤΙΑΞΑΜΕ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΜΑΣ

Τι συμβαίνει;

Νουρ: Πώς θα μπορούσαν τα παιδιά ν' αλλάξουν τον κόσμο;

Μελίνα: Αν οι μεγάλοι μας άκουγαν περισσότερο...

Πέντρο: Κι αν κι εμείς βρίσκαμε τρόπους έκφρασης σε διεθνή συμβούλια των παιδιών κι εκεί όπου οι μεγάλοι από όλες τις χώρες παίρνουν αποφάσεις!

Νόνα η Χελώνα (τραγουδώντας): «Αν όλα τα παιδιά της γης πιάναν γερά τα χέρια...»
Αχ τι μου θυμίζατε τώρα, όταν ήμουν στο δημοτικό και ανεβάσαμε σε παράσταση «Το Γαϊτανάκι» της Ζωρζ Σαρή και γίναμε μια τεράστια αλυσίδα παιδιών και κυκλώσαμε όλο το σχολείο.

Νικήτας: Άρα κι εμείς, Νόνα, θα μπορούμε να παρουσιάσουμε με θεατρικούς τρόπους το πώς ν' αλλάξουμε τον κόσμο!

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά και μπορείτε! Θα είμαι κοντά σας! Ας ξεκινήσουμε!

Αυλαία... και πάμε!

Νικήτας: Ας αναμείξουμε τα συστατικά της ειρήνης που προέκυψαν από τους αυτοσχεδιασμούς και τα κείμενά μας και ας τα χτυπήσουμε καλά στο γουδί για να φτιάξουμε τη δική μας συνταγή για τον κόσμο που θέλουμε να έχουν τα παιδιά.

Μελίνα: Δηλαδή θα κάνουμε το αντίθετο από αυτό που έκανε ο Πόλεμος στο έργο «Ειρήνη» του Αριστοφάνη, όταν χτύπησε στο γουδί τις ελληνικές πόλεις για να τις καταστρέψει;

Πέντρο: Ναι, ακριβώς! Στο δικό μας έργο θα κάνουμε τη δική μας Ειρήνη.

Νορ: Ας θυμόμαστε, επίσης, ότι πολλές συγκρούσεις στον κόσμο ξεκινούν από απλές διαφωνίες και επιλογές που οδηγούν σε περιπέτειες, όπως στον «Κύκλο με την κιμωλία» του Μπρεχτ που είδαμε στο θέατρο. Καλό λοιπόν είναι να παρουσιάζουμε τα γεγονότα με σειρά και ένας αφηγητής να τα συνδέει μεταξύ τους.

Νικήτας: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Μελίνα: Σε ομάδες των τριών παιδιών, έχουμε ένα ολόκληρο λεπτό για να παρουσιάσουμε με σωματική έκφραση αντιπολεμικά μηνύματα!

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα θα μετατρέψει τα μηνύματα αυτά σε τραγούδι διάρκειας ενός λεπτού!

Μεταφράζω παίζοντας!

Νικήτας: Χωριζόμαστε σε ζευγάρια, το παιδί α' σε μια δική του «ακαταλαβίστικη» γλώσσα μιλάει για τις συνέπειες του πολέμου και το παιδί β' μεταφράζει στη δική του γλώσσα ό,τι καταλάβει.

Ας οργανωθούμε!

Νορ: Ας συναποφασίσουμε το τελικό κείμενο για την παρουσίαση.

Νικήτας: Ας χωρίσουμε ρόλους!

Νόνα η Χελώνα: Για το Συμβούλιο των Παιδιών που θέλετε να δείξετε, θα είστε και πρωταγωνιστές αλλά θα συμμετέχετε και σε ομαδικούς-συλλογικούς ρόλους!

Πέντρο: Προσοχή! Στα επίσημα συμβούλια χρειάζεται να φροντίσουμε το τι φοράμε, το πώς θα ξεχωρίσουμε στο πλήθος, το πώς θα εκφέρουμε τα λόγια μας τηρώντας τον χρόνο που μας αναλογεί! Είχα πάει πρόσφατα σε ένα συνέδριο που συμμετείχε ο αδερφός μου, και κατάλαβα πώς γίνεται.

Νορ: Και σε ποια γλώσσα θα μιλάμε για να μας καταλαβαίνουν όλοι;

Νόνα η Χελώνα: Στο Συμβούλιο αυτό θα έχει διερμηνείς και ειδικούς ώστε να είναι καθολικά προσβάσιμη η δράση μας!

Νόνα η Χελώνα: Εμπρός λοιπόν! Ας ολοκληρώσουμε τον σκηνικό μας χώρο!

- θρανία
- καρέκλες
- οθόνη προβολής
- μικρόφωνα
- βήμα ομιλητή
- ό,τι άλλο βρείτε στη θεατρική αποθήκη μας
ας το φέρετε εδώ να το μετατρέψουμε σε χώρο συνεδριακό!

Λιοντάρι: Παρακαλώ πολύ την οργανωτική επιτροπή, για τη δική μου ομιλία θέλω μικρόφωνο κι ακουστικά «λιονταρικά»!

Νικήτας: Ας πάμε να ελέγξουμε τι θα δείξουμε στην οθόνη προβολής και πως όλα λειτουργούν σωστά!

Πέντρο: Ποια θα είναι η σειρά των εκπροσώπων που θα μιλήσουν;

Μελίνα: Η Νόνα θα παρακολουθεί τη ροή του προγράμματος και θα καλεί στο βήμα ομιλητές ή ομάδες.

Νόνα η Χελώνα: Θα γίνω δηλαδή και Πρόεδρος-Χελώνα; Ενθουσιάζομαι!

Νουρ: Για να γίνεις πρόεδρος, να βάλεις πρέπει πάνω από το καβούκι ένα σακάκι, ένα φουλάρι, κάτι που να σε κάνει να ξεχωρίζεις.

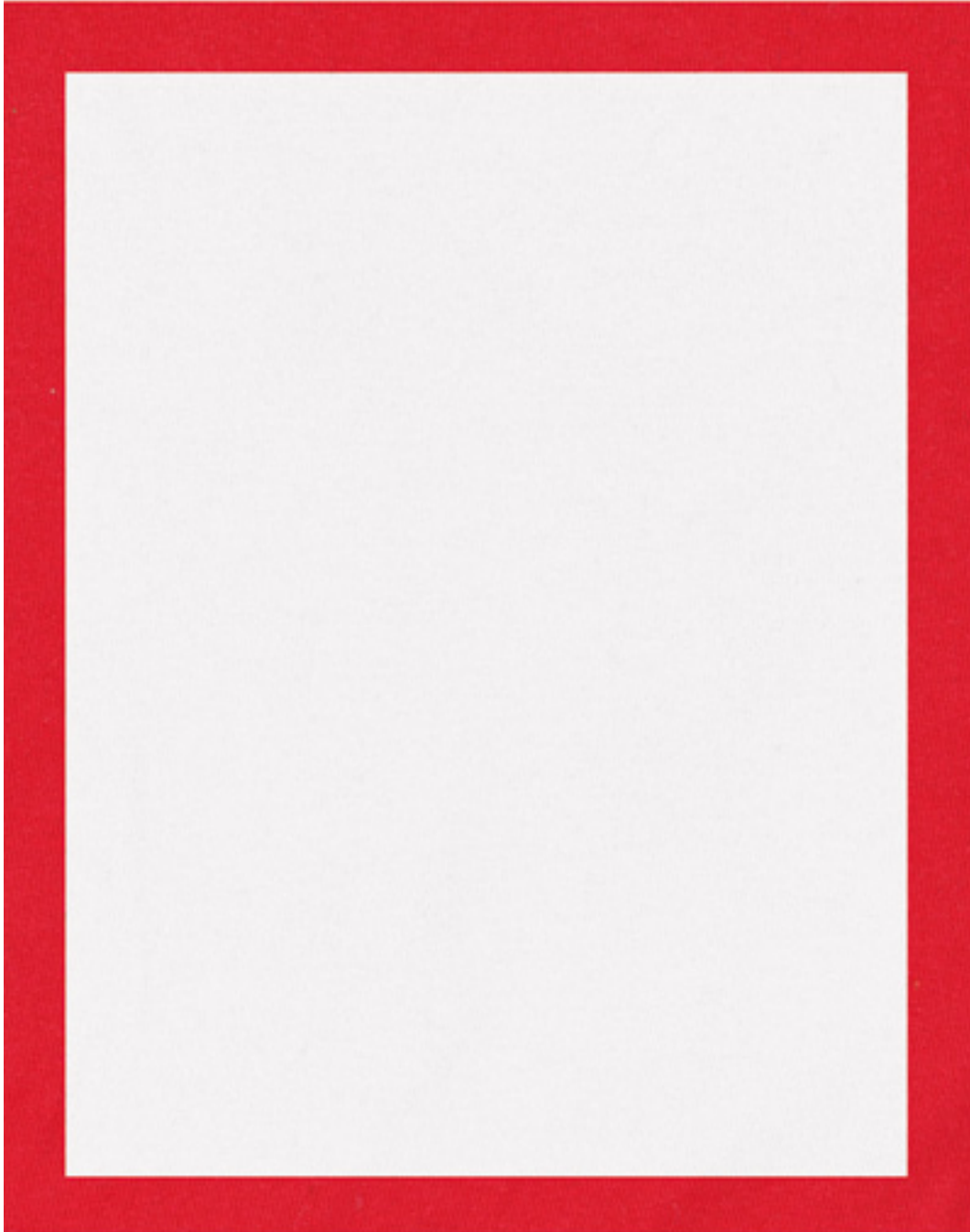
Μελίνα: Στα διαλείμματα μπορούμε να προβάλουμε βίντεο - μαρτυρίες που έχουμε συγκεντρώσει.

Πέντρο: Κάθε εισηγητής, πρόσωπο ή ομάδα, θα έχουν τα δικά τους καρτελάκια, κι έτσι και θα ξεχωρίζουν και θα γνωριστούν μεταξύ τους.

Στον κύκλο της ομάδας

Συζητάμε τα συμπεράσματα του Συμβουλίου των Παιδιών για την Παγκόσμια Ειρήνη και τα καταγράφουμε.

Γαϊτανάκι

Κοίτα τι ανέβασα!

Δημιουργούμε ένα infographic με τα συμπεράσματα του Συνεδρίου των Παιδιών για την Παγκόσμια Ειρήνη και το ανεβάζουμε στην ψηφιακή τάξη.

ΘΕΜΑ ΠΕΜΠΤΟ. Η θεατρική σκηνή μας

Μάθημα 13. ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΖΗΤΑΜΕ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ;

Τι συμβαίνει;

Νουρ: Πού πιστεύετε ότι κατοικούν τα πουλιά;

Νικήτας: Μήπως έχουν τη δική τους πολιτεία;

Μελίνα: Εγώ θα έλεγα ότι ζουν στον ουρανό...

Πέντρο: ...ή στο δάσος, μέσα σε δεντρόσπιτα!

Νόνα η Χελώνα: Ζουν στη Νεφελοκοκκυγία!

Πέντρο: Σε ποια;

Νόνα η Χελώνα: Είναι μια πολιτεία που δημιούργησαν τα πουλιά, σύμφωνα με την αρχαία ελληνική κωμωδία του Αριστοφάνη «Όρνιθες».

Νικήτας: Το έχω σε βιβλίο!

Πέντρο: Εγώ το έχω διαβάσει σε κόμικς.

Νουρ: Κι εγώ το άκουσα από ηχητικό αρχείο!

Μελίνα: Καλά, δεν τους έχετε δει στο θέατρο; Είναι από τις αγαπημένες μου παραστάσεις!

Νόνα η Χελώνα: Κι εμένα είναι ένα από τα αγαπημένα μου θεατρικά έργα που έχω διαβάσει σε κάθε νέα του διασκευή για παιδιά και μεγάλους, βεβαίως βεβαίως! Είμαστε έτοιμοι να φτιάξουμε τη δική μας ιδανική πολιτεία;

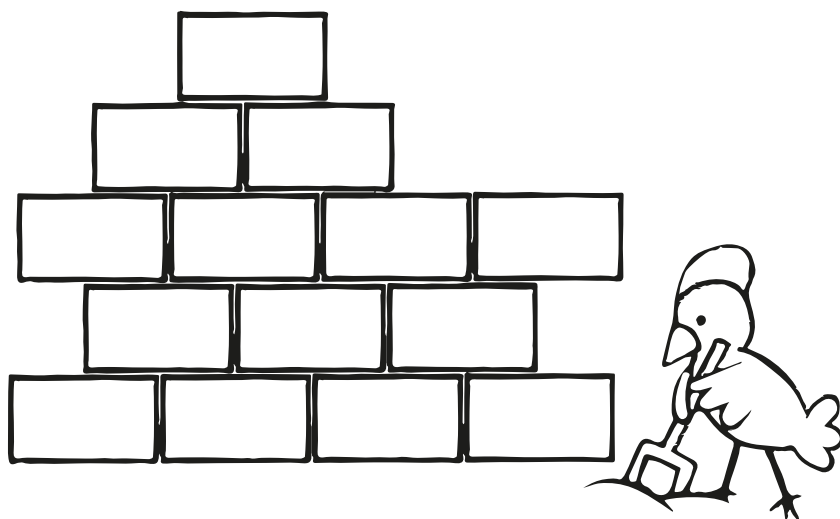

Στον κόσμο του
Αριστοφάνη

Αυλαία... και πάμε!

Νόνα η Χελώνα: Ας ανακαλύψουμε το έργο του Αριστοφάνη «Όρνιθες» και ας φτιάξουμε τη δική μας ιδανική πολιτεία!

Πέντρο: Ας παρουσιάσουμε τα δικαιώματα που θα έχουμε ως πολίτες.

Νουρ: Και τις υποχρεώσεις μας!

Πέντρο: Θα είμαστε πουλιά ή άνθρωποι;

Νόνα η Χελώνα: Στη δική μας πολιτεία όλοι είναι ευπρόσδεκτοι!

Πέντρο: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Μελίνα: Πάμε να γίνουμε πουλιά! Ανοίξτε τα χέρια σας σαν να έχετε φτερά.

Νικήτας: Φτάσαμε στα σύννεφα, ξαπλώνουμε, εισπνέουμε και εκπνέουμε, μετρώντας ως το πέντε κάθε φορά.

Νουρ: Πάμε να μιλήσουμε σαν πουλιά. Ο ένας μιμείται ένα συγκεκριμένο είδος πουλιού και οι υπόλοιποι μαντεύουμε ποιο είναι!

Η Πάροδος από την κωμωδία *Όρνιθες* του Αριστοφάνη, σε μουσική Μάνου Χατζιδάκι. Ράλλεια Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία Πειραιά, 2016. Φωτ. Xavier Hallauer.

Νόνα η Χελώνα: Τι θα λέγατε να συνεχίσουμε με σωματικό ζέσταμα; Ας παρακολουθήσουμε στην οθόνη προβολής την Πάροδο, από τη μαγική χορογραφία της Ζουζούς Νικολούδη στην ιστορική παράσταση των «Όρνιθων» του Καρόλου Κουν, και ας επιλέξουμε στοιχεία της κίνησης που μας αρέσουν για να τα μιμηθούμε στην άσκηση που ακολουθεί! «Εμπρός, αρχίνα, πες τους γλυκά τους αναπαίστους...»! Ξεκινάμε!

Παίζοντας με τα είδη πουλιών στην Ελλάδα

Ζέσταμα:

- Αναπνοή ✓
- Σώμα ✓
- Φωνή ✓

Ας οργανωθούμε!

Νόνα η Χελώνα: Ας φτιάξουμε, με την ομάδα μας, τη δική μας ιδανική πολιτεία!

Μελίνα: Πώς;

Νουρ: Με όποιον αυτοσχέδιο τρόπο θέλουμε!

Πέντρο: Θα κάνουμε και κατασκευές, θα έχουμε πινακίδες κι οδηγίες σκηνικές!

Νουρ: Μπορούμε να φτιάξουμε την ιδανική πολιτεία με τα δικά μας αντικείμενα;

Νόνα η Χελώνα: Ή και με αντικείμενα της τάξης μας;

Μελίνα: Αυτό ακούγεται πολύ ενδιαφέρον! Εμπρός, λοιπόν, ας πιάσουμε δουλειά!

Πέντρο: Και σε τι γλώσσα θα μιλάμε;

Νόνα η Χελώνα: Απόψε αυτοσχεδιάζουμε, Πέντρο, σε όποια γλώσσα επιλέξουν οι ομάδες μας! Η δράση μας θα είναι διαπολιτισμική!

Στο θέμα μας!

Γλωσσάρι
με τα είδη
των πουλιών

Πέντρο: Βρισκόμαστε στο συμβούλιο των πουλιών. Είμαστε οι όρνια της κωμωδίας.

Νουρ: Στο συμβούλιο αυτό, συζητάμε για τα προβλήματα που έχουμε με τους ανθρώπους, καθώς και για τα δικαιώματα ανθρώπων και πουλιών!

Νικήτας: Σε μικρές ομάδες, συζητάμε για τις αξίες, τα δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες που κάθε ομάδα ορίζει για τη δική της ιδανική πολιτεία.

Νόνα η Χελώνα: Στην ολομέλεια, παρουσιάζουμε τις απόψεις και, στη συνέχεια, ακολουθεί μια ενδιαφέρουσα αυτοσχέδια διαδραστική δημόσια συζήτηση πουλιών και ανθρώπων! Όλοι θα έχουν ένα ολόκληρο λεπτό για να υποστηρίξουν τα δικαιώματά τους!

Μια πολιτεία αλλιώς...

Μελίνα: Σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες, σχεδιάζουμε έναν αυτοσχεδιασμό, με βάση τα δικαιώματα που η κάθε ομάδα θέλει να έχει η δική της ιδανική πολιτεία.

Νουρ: Στην πολιτεία αυτή, μπορούμε να επιλέξουμε να έχουμε Υπουργεία, όπως Πουλερικών, Πτηνών και Νέων Συγκοινωνιών, Χώρας Πουλιών και Παιδείας, Υγείας, Πτηνο-εκπαίδευσης και Νοσηλείας, καθώς και δημόσιες υπηρεσίες, φορείς, αλλά και στοιχεία από ιδιωτικούς τομείς. Κάτι δηλαδή σαν την κανονική ζωή... σε μια μινιατούρα θεάτρου...

Νικήτας: Με την ομάδα μας προτείνουμε ιδέες για την καλύτερη εκδοχή του κόσμου.

Νόνα η Χελώνα: Αν βέβαια θελήσετε, μπορείτε να αυτοσχεδιάσετε και τη χειρότερη εκδοχή... και στη συνέχεια να συγκρίνετε και να παρατηρήσετε τι τελικά έχει σημασία για μια ιδανική πολιτεία!

Ορνιθο-Ημερολόγιο

Μελίνα: Και τώρα που είμαστε σε ρόλο, γράφουμε το ημερολόγιό μας. Πώς είναι η ζωή μας στην ιδανική πολιτεία; Με βάση τα χαρακτηριστικά του ρόλου μας, εκφράζουμε γραπτώς μια μέρα στην ιδανική πολιτεία που μόλις σχεδιάσαμε και οργανώσαμε.

Στον κύκλο της ομάδας

Νουρ: Ας εντοπίσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές από τις πολιτείες μας!

Πέντρο: Ενώστε τις ιδέες σας για έναν κόσμο καλύτερο για όλους.

Μελίνα: Οι ιδέες μας γίνονται ζωγραφιές, μακέτες και κολάζ και τον κόσμο, από την αρχή ή ανάποδα, φτιάχνουν ξανά!

Κοίτα τι ανέβασα!

Φωτογραφίζω ή σκανάρω τις εικαστικές συνθέσεις που δημιουργήσαμε με την ομάδα μου, δίνω έναν τίτλο στο έργο τέχνης και εμπνέομαι από αυτό για να γράψω ένα ποίημα ή ελεύθερους στίχους ή και ένα χορικό!

Μάθημα 14. ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Τι συμβαίνει;

Μελίνα: Κάθε πολιτεία που φτιάξαμε είναι διαφορετική.

Νικήτας: Από τις πολιτείες αυτές μπορούν να δημιουργηθούν ιστορίες, πολλές και διαφορετικές!

Νουρ: Να τις κάνουμε παράσταση όμως, μη μείνουν στο χαρτί!

Πέντρο: Και από πού να ξεκινήσουμε;

Νόνα η Χελώνα: Από το κείμενο!

Αυλαία... και πάμε!

Μελίνα: Πάμε να παίξουμε θέατρο με τις δικές μας εκδοχές της πολιτείας που δημιουργήσαμε.

Πέντρο: Και να γνωρίσουμε, παίζοντας, τα βασικά στοιχεία μιας παράστασης.

Νουρ: Πώς από το χαρτί εμφανίζονται ρόλοι, κοστούμια, σκηνικά σε μια θεατρική σκηνή;

Νικήτας: Αυτά και άλλα κόλπα ζογκλερικά πάνω στο σχοινί θα κάνω κι εγώ σαν ένα γλυκό, υπάκουο παπί!

Μελίνα: Όρνιθα θα είσαι, όχι παπί!

Νικήτας: Κάτι σαν κότα δηλαδή; Ή μήπως θα γίνω κάποιιο άλλο πουλί πιο εξωτικό, πολύχρωμο και κελαηδιστό; Και τον ρόλο μου αυτό θα υποστηρίξω με τρόπο μοναδικό, κοίτα να δεις πώς: «Κο-κο-κο-κι-κι-ρι-κο-κο-ξο-πρρρρρ-πλλλλ-πλλλλ».

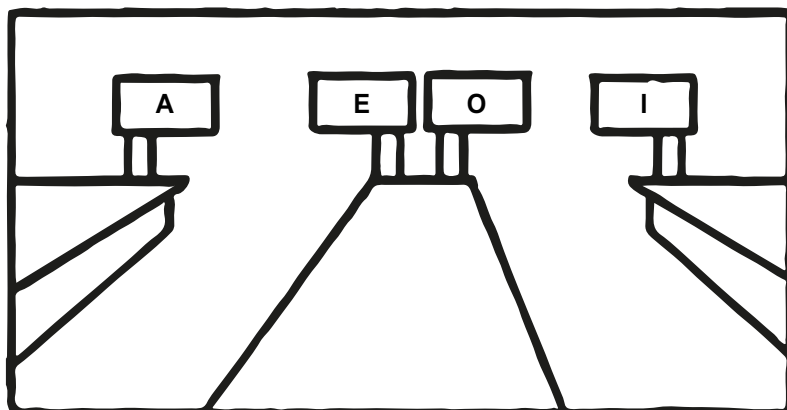
Νόνα η Χελώνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη! Κρα-κρα-κρο! Κρα-κρα-κρου! Κρα-κρα-κρε!

Ας ζεσταθούμε

Μελίνα: Καλωσήρθατε στην πολιτεία μας! Βρισκόμαστε στον κεντρικό σταθμό του τρένου. Πάμε να σας δείξω τις αποβάθρες. Εισπνέουμε και εκπνέουμε με κάθε γράμμα που βλέπουμε στις αποβάθρες.

Νικήτας: Τώρα ας γίνουμε εμείς τα τρένα. Τέσσερις οδηγοί, η υπόλοιπη ομάδα ακολουθεί από πίσω.

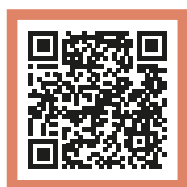
Νουρ: Μην ξεχάσετε να αλλάξετε ρόλους.

Νόνα η Χελώνα: Ποπό! Πόσοι ήχοι ακούγονται!

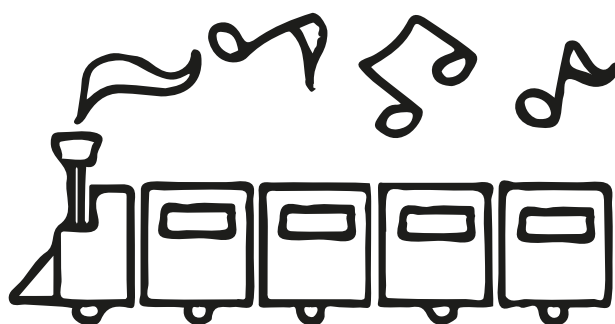
Μελίνα: Ας δημιουργήσουμε διαφορετικούς ήχους, δηλαδή το ηχοτοπίο του σταθμού των τρένων μας.

Νουρ: Αναλαμβάνουμε ρόλους για διαφορετικούς ήχους!

Νόνα η Χελώνα: Και τώρα, όλοι μαζί, στον κύκλο μας, ελάτε να κάνουμε ασκήσεις ορθοφωνίας και ορνιθοφωνίας για να είμαστε έτοιμοι για τη χώρα των Πουλιών! Κε-κε-κε-ψο, κε-κε-κε-ψου, κε-κε-ψε, κα-κα-κα-ψι, κε-κε-ψα, Κα-κα-κα-ψο, κα-κα-κα-ψου... Κρα-κρα-κρα-κρο, κρα-κρα-κρα-κρου, κρα-κρα-κρα-κρε, κρα-κρα-κρα-κρι, κρα-κρα-κρα-κρααααα! Πρρρ, πρρρ, πρρρ, προ, πρρρρ, πρρρ, πρρρ, πρρρ, πρου, πρου, πρου, πρα! Λα-λα-λα-λο, λα-λα-λα-λου, λα-λα-λα-λε, λα-λα-λα-λι, λα-λα-λα, λα!

Η εκφορά
του λόγου

Ας οργανωθούμε!

Νουρ: Τώρα που φτάσαμε στις πολιτείες μας, ας φτιάξουμε την ιστορία τους!

Πέντρο: Πώς θα φτιάξουμε τόσες διαφορετικές ιστορίες;

Μελίνα: Μα μέσα από διαφορετικές θεατρικές τεχνικές.

Νικήτας: Δηλαδή η δική μας μπορεί να παρουσιαστεί μόνο με σωματικό θέατρο;

Νουρ: Ή μήπως μέσα από παγωμένες εικόνες;

Μελίνα: Μήπως να αφήσουμε μια άλλη ομάδα να αποφασίσει για τη δική μας;

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά! Κάθε ομάδα μπορεί να παρουσιάσει την πολιτεία μιας άλλης ομάδας, όπως επιθυμεί!

Στο θέμα μας!

Μελίνα: Πάμε για πρόβα!

Νόνα η Χελώνα: Η μία ομάδα να σκηνοθετήσει την άλλη!

Νικήτας: Και πώς θα το κάνουμε αυτό;

Νόνα η Χελώνα: Θα γράψετε σκηνικές οδηγίες!

Νόνα η Χελώνα: Παίρνουμε, λοιπόν, το κείμενο της άλλης ομάδας και αφού το μελετήσουμε αναπαριστούμε την πολιτεία τους. Γινόμαστε ηθοποιοί και σκηνοθέτες και τους παρουσιάζουμε αυτό που έγραψαν, με τον τρόπο που εμείς το φανταζόμαστε!

Στον κύκλο της ομάδας

Νόνα η Χελώνα: Τώρα μπορείτε να πάρετε πίσω τα κείμενά σας και να προτείνετε μέσα από συζήτηση διαφορετικούς τρόπους παρουσίασης και σκηνικής απόδοσης.

Νικήτας: Φυσικά, στην πορεία εξέλιξης της συζήτησης, ανταλλάσσουμε απόψεις και όλοι μαζί συνθέτουμε ένα πιθανό σενάριο που μπορεί να ενώσει όλα μας τα κείμενα και τις ιδέες σε ένα θεατρικό δρώμενο ή παράσταση!

Κοίτα τι ανέβασα!

Νορ: Ας τραβήξουμε βίντεο ή φωτογραφίες, παίρνοντας συνέντευξη για την παράσταση από μία ή περισσότερες ομάδες και στη συνέχεια αναρτούμε το υλικό στην ηλεκτρονική τάξη. Το αναρτημένο αυτό υλικό μπορεί να αποτελέσει μια ωραία πηγή για να συνθέσουμε ένα πρωτότυπο δημιουργικό βίντεο για τη θεατρική μας δράση!

Σκηνικές οδηγίες
ονομάζονται οι γραπτές οδηγίες που βρίσκονται κυρίως στην αρχή των σκηνών ή παρεμβάλλονται ενδιάμεσα για να βοηθούν τους ηθοποιούς ή τους αναγνώστες.

Θεατρικό κείμενο

Φτιάχνουμε αφίσες για τη θεατρική μας παράσταση

Μάθημα 15. ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τι συμβαίνει;

Μελίνα: Φέτος τι σκέφτεστε να κάνουμε στο τέλος της χρονιάς για γιορτή;

Νικήτας: Έχουμε κάνει τόσα πολλά στη Θεατρική Αγωγή. Υπάρχει κάτι άλλο;

Νουρ: Σίγουρα θα υπάρχει!

Πέντρο: Μήπως να δοκιμάσουμε κάτι έξω;

Νόνα η Χελώνα: Πολύ ωραία ιδέα, Πέντρο! Πάμε για θέατρο σε ανοιχτό χώρο!

Νουρ: Ναι, αλλά εγώ θέλω και τραγούδια!

Πέντρο: Τι; Θα τραγουδήσουμε; Ντρέπομαι μπροστά στον κόσμο!

Νικήτας: Μην ανησυχείς, θα είμαστε όλοι μαζί!

Μπορούμε να χορέψουμε κιόλας!

Μελίνα: Τότε... ας κάνουμε μιούζικαλ!

Αυλαία... και πάμε!

Νουρ: Πάμε να γνωρίσουμε το μιούζικαλ και να στήσουμε τη δική μας παράσταση!

Πέντρο: Ας εξερευνήσουμε μεικτές τεχνικές του θεάτρου και των παραστατικών τεχνών, που μπορεί να μας δώσουν νέες ιδέες για τις σχολικές μας γιορτές!

Νικήτας: Εγώ ποίημα δε θα ήθελα να πω... μπορώ όμως να κάνω ένα κόλπο ζογκλερικό!

Νόνα η Χελώνα: Ας γνωρίσουμε διαφορετικούς θεατρικούς τρόπους με τους οποίους μπορούμε να εκφραστούμε σε μια επέτειο ή σχολική γιορτή, χωρίς πάντα να είναι... «λεκτικοί».

Μελίνα: Μου αρέσει, Νόνα, η σκέψη σου αυτή, αλλά μην ξεχνάς ότι εγώ είμαι και μια σταρ... της υποκριτικής!

Νόνα η Χελώνα: Βεβαίως, Μελίνα, όχι μόνο δράση σωματική, αλλά θα έχει και λόγο και «ου... ου...» ύψος στη φωνή!!!

Πέντρο: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Μουσικά
θεατρικά είδη

Ας ζεσταθούμε

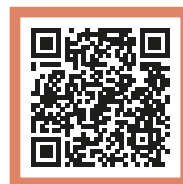
Μελίνα: Χτυπήστε το πόδι ρυθμικά δύο φορές στη σειρά. Στο δύο παλαμάκι!
Όλοι μαζί τους στίχους με ρυθμό 1-1-2,

*Θέατρο, τραγούδι και χορός,
μιούζικαλ το λένε,
θα γίνει πανικός!*

Νόνα η Χελώνα: Ελάτε να πάρετε όλοι ένα απόσπασμα από το άρθρο αυτό που διάβασα χθες στην εφημερίδα, και να το δουλέψετε, κάνοντας ασκήσεις φωνητικής. Στη συνέχεια, αλλάζοντας το ύψος και τον τόνο της φωνής έως το σημείο που μπορείτε, να τραγουδήσετε το κείμενο με δική σας αυτοσχέδια σύνθεση ή πάνω σε μια γνωστή μελωδία!

Πέντρο: Τώρα μπορείτε να προσθέσετε και κινήσεις, τραγουδώντας το κείμενο αυτό, και το θέαμα να είναι μοναδικό!

Νικήτας: Όλα μαζί αν τα ενώσουμε, φυσικά αφού βάλουμε σωστά στη σειρά τα υλικά, σαν δηλαδή μια συνταγή μαγειρικής επαγγελματική, το αποτέλεσμα, παιδιά, θα είναι θέατρο, μουσική, χορός, χαρά... και πολλά άλλα... συναισθήματα μυθικά!

Θεατής

Ας οργανωθούμε!

Πέντρο: Τελικά δεν είναι και τόσο τρομακτικό! Μια χαρά θα τα πάμε!

Νικήτας: Πάμε να βρούμε θέμα γιορτής και τραγούδια!

Μελίνα: Τον χορό μην ξεχνάτε!

Νουρ: Με τέτοιον συνδυασμό, θα τα καταφέρουμε στην παράσταση.

Νόνα η Χελώνα: Οργανωθείτε! Ας βρούμε χώρο, κείμενα και τραγούδια για να τα κάνουμε θεατρική παράσταση!

Στο θέμα μας!

Μελίνα: Πάμε να σχεδιάσουμε τη δική μας γιορτή! Διαλέγουμε το θέμα που θέλουμε και το παρουσιάζουμε μέσα από μιούζικαλ!

Νικήτας: Ας μοιράσουμε αρμοδιότητες και ρόλους!

Πέντρο: Μου αρέσει πολύ που η καλοκαιρινή μας η γιορτή με μιούζικαλ θα αποδοθεί!

Νουρ: Κι έτσι θα μπορέσουν όλοι να εκφραστούν, αλλά και να χορέψουν, να παίξουν, να ντυθούν' ζώα, άνθρωποι, μυθικά κι αληθινά, όλα μεταμορφώνονται στου θεάτρου την αγκαλιά!

Νόνα η Χελώνα: Για το κείμενο και τη σκηνική του απόδοση, μπορείτε, παιδιά μου, να συμβουλευτείτε τις προηγούμενες ενότητες της Θεατρικής Αγωγής και στη συνέχεια να επιλέξετε εσείς στην τωρινή σας τη γιορτή πώς θα κάνετε το μιούζικαλ: με κείμενο δικό σας που θα το τροποποιήσετε με του μιούζικαλ τα μυστικά, ή μήπως θα πάρετε ένα κείμενο που έχει ήδη γράψει ιστορία στη θεατρική σκηνή;

Μελίνα: Ό,τι κι αν αποφασίσουν οι ομάδες, η διαδρομή είναι που μετράει, και στο μιούζικαλ το θέατρο και η μουσική ανήκουν σε μια σχέση διαθεματική και πολύ δυναμική!

**Ας μελοποιήσουμε
τους Βατράχους**

Νόνα η Χελώνα: Που, μαζί με τον χορό, τις ψηφιακές τεχνολογίες και τον κινηματογράφο, το κάνουν ένα είδος ξεχωριστό και πολύ λαχταριστό!

Νικήτας: Τόσο λαχταριστό που ήρθε η ώρα να γράψω μια συνταγή μαγειρικής!

Στον κύκλο της ομάδας

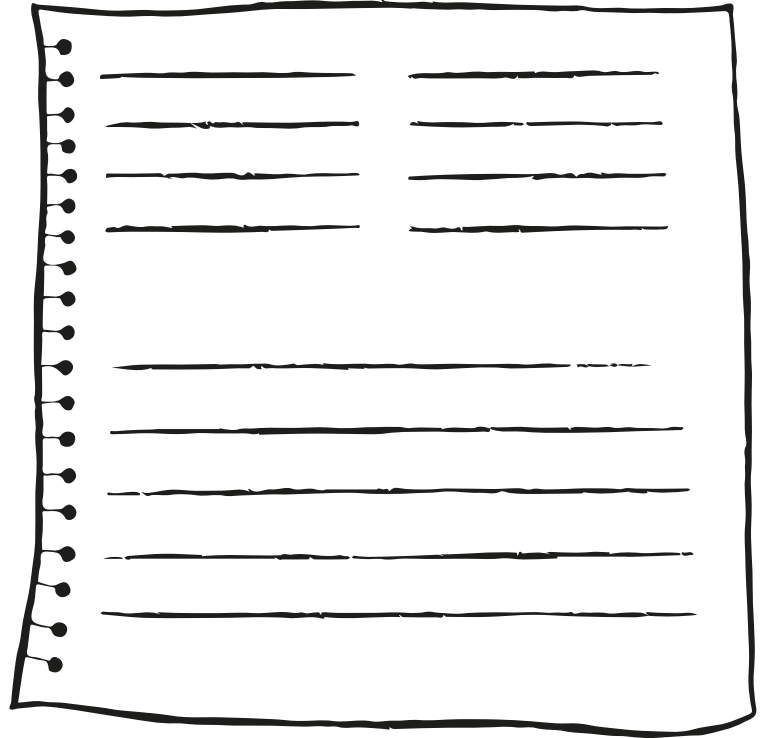
Νόνα η Χελώνα: Ας σκεφτούμε:

Τι κερδίσαμε από αυτή τη θεατρική εμπειρία;

Τι μάθαμε για το μιούζικαλ;

Θα μπορούσαμε να το παρουσιάσουμε με κάποιο άλλο είδος θεάτρου;

Ας κάνετε παρέα στον Νικήτα και να τον βοηθήσετε να γράψει την ιδανική συνταγή ενός μιούζικαλ για καλοκαιρινή σχολική γιορτή.

Κοίτα τι ανέβασα!

Νορπ: Τώρα πάμε να ανεβάσουμε στη σελίδα του σχολείου μας υλικό από την παράσταση ή τη θεατρική δράση που ετοιμάσαμε, με λεζάντες ή περιγραφές του είδους θεάτρου που κάναμε. Συμπληρώνουμε τα συναισθήματά μας και το πώς αισθανθήκαμε μετά από τη συμμετοχή σας σε όλη την παραπάνω διαδρομή!

ΘΕΜΑ ΕΚΤΟ. Στον κόσμο του θεάτρου και του πολιτισμού

Μάθημα 16. ΕΙΜΑΣΤΕ ΘΕΑΤΕΣ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ, ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ, ΣΕ ΜΙΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ

Τι συμβαίνει;

Νικήτας: Ας βιαστούμε! Σε λίγα λεπτά θα πρέπει να βρισκόμαστε στο σημείο συνάντησης, ξεκινάει η παράσταση!

Μελίνα: Νικήτα! Πόσες φορές θα σ' το πω; Δεν είναι κλασική παράσταση, θα παρακολουθήσουμε ένα περιπατητικό δρώμενο, διαδραστικό και ψηφιακό, στο οποίο θα λάβουμε κι εμείς μέρος και θα μάθουμε και για το Μουσείο των Επιθυμιών & Δικαιωμάτων, στις συλλογές του οποίου έχει βασιστεί η όλη θεατρική δράση!

Νόνα η Χελώνα: Ως πιστή Πρόεδρος και Διευθύντρια του Μουσείου της Χελώνας Καρέτα Καρέτα, βεβαίως βεβαίως, συμμετέχω σε όλα τα διοικητικά συμβούλια των μουσείων της χώρας μας κι έχω να σας πω ότι το θέατρο στο μουσείο ή το μουσειακό θέατρο αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον διαδραστικό είδος θεάτρου και θέασης του μουσείου, που θα σας αρέσει πολύ... Πριν σας πω όμως περισσότερες λεπτομέρειες, θα ήθελα να μου πείτε εσείς: τι πιστεύετε ότι μπορεί να συμβεί ενώνοντας στη συνταγή μας «Θέατρο+Μουσείο».

Μαθαίνω τα
διαφορετικά θέατρα

Αυλαία... και πάμε!

Νόνα η Χελώνα: Ας περιηγηθούμε σε εξωθεατρικούς χώρους, όπου μπορούμε να κάνουμε θέατρο!

Πέντρο: Ας ερευνήσουμε θεατρικές δράσεις και παραστάσεις που γίνονται στα μουσεία!

Νικήτας: Τι από όλα αυτά μπορούμε να κάνουμε εξ αποστάσεως;

Πέντρο: Με μουσείο, θέατρο και τεχνολογία μπορείς να φτάσεις και ως τη Γαλλία;

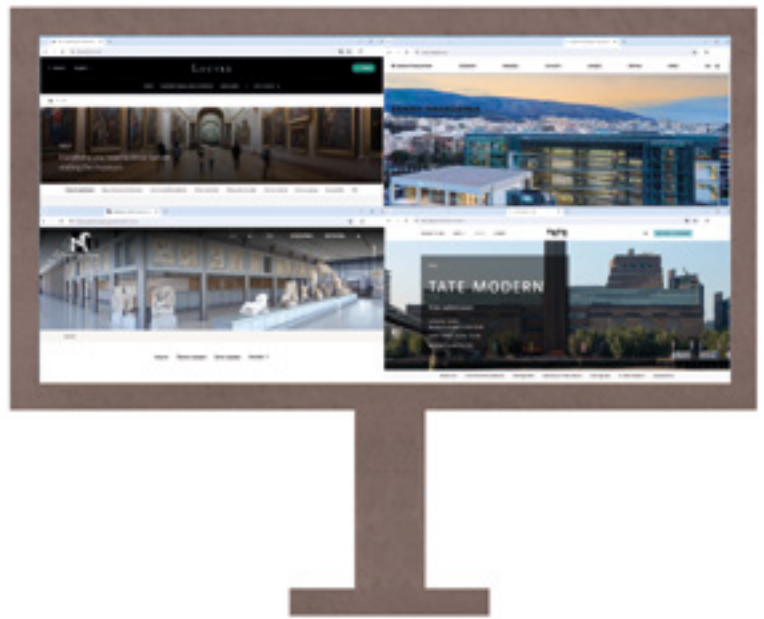
Νουρ: Ως την Κορσική και την Ιταλία!

Μελίνα: Ακόμη και στην Αυστραλία!

Νόνα η Χελώνα: Ας επικοινωνήσουμε μέσω της τέχνης του θεάτρου με παιδιά από όλο τον κόσμο και ας ταξιδέψουμε διαδικτυακά στα μουσεία του κόσμου!

Νικήτας: Πώς θα τα κάνουμε όλα αυτά; Μα φυσικά με θεατρική αγωγή, τεχνολογία και φαντασία!

Μελίνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Ένα άγαλμα ζωντανεύει

Νόνα η Χελώνα: Επιλέγουμε ένα τρισδιάστατο έκθεμα από ένα αρχαιολογικό ή και άλλο μουσείο που αγαπάμε, μελετάμε τα στοιχεία του, σημειώνουμε τον τίτλο του εκθέματος και με το σώμα μας αναπαριστούμε το έκθεμα!

Πέντρο: Στη συνέχεια, χωριζόμαστε σε ζευγάρια ως γλύπτης και γλυπτό, και ο γλύπτης προσπαθεί να φτιάξει το έκθεμα που έχει επιλέξει έχοντας ως υλικό το γλυπτό!

Νουρ: Τώρα, τα γλυπτά που φτιάξατε, καλοί μου γλύπτες, αυτονομούνται από τον δημιουργό τους, κινούνται ελεύθερα στον χώρο και χορεύουν στον δικό τους ρυθμό!

Νικήτας: Σε όλη τη διάρκεια, θα προβάλω στην οθόνη προβολής τα τρισδιάστατα αντικείμενα από το μουσείο που έχουμε επιλέξει!

Νόνα η Χελώνα: Ανυπομονώ για το ζέσταμά μας που θα είναι σωματικό, διαδραστικό και παράλληλα ψηφιακό!

Ας οργανωθούμε!

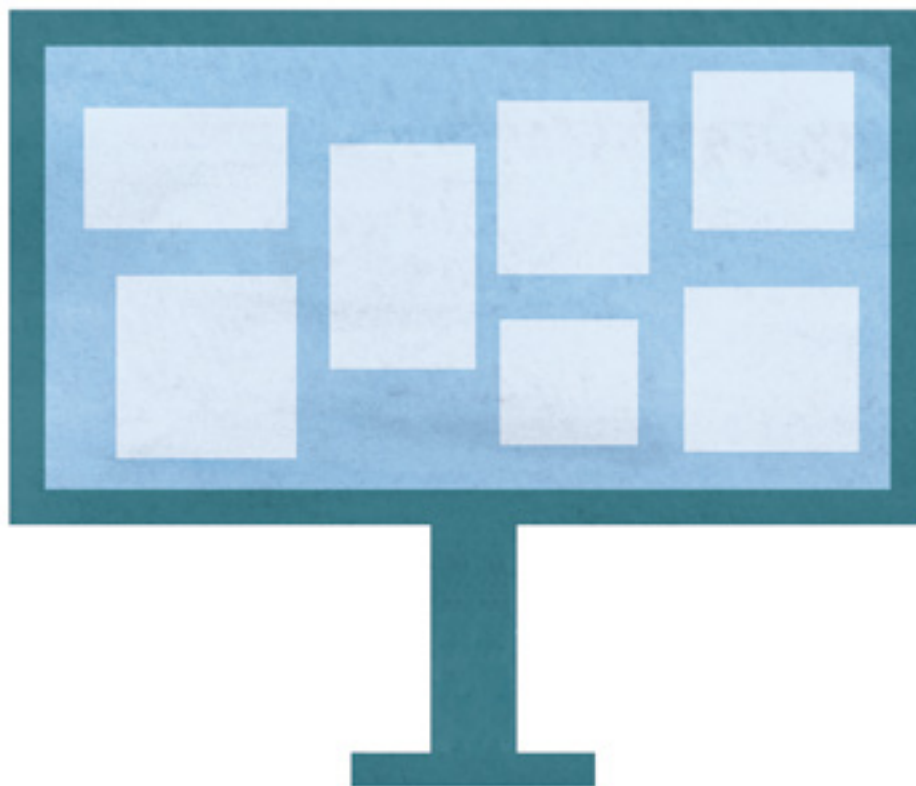
Μελίνα: Είμαστε έτοιμοι να ζωντανέψουμε διά ζώσης και εξ αποστάσεως τα εκθέματα ενός αγαπημένου μας μουσείου;

Νικήτας: Παρέα με παιδιά από άλλους τόπους και χώρες;

Νουρ: Ας δοκιμάσουμε τεχνικές ψηφιακού θεάτρου και ας εκφραστούμε δημιουργικά!

Πέντρο: Ας πειραματιστούμε με θέατρο, μουσείο και τεχνολογία!

Νόνα η Χελώνα: Ας επικοινωνήσουμε με παιδιά και εκπαιδευτικούς από όλες τις χώρες και ας φτιάξουμε θεατρικές δράσεις μοναδικές και διαπολιτισμικές!

Στο θέμα μας!

Πέντρο: Σε μικρές ομάδες αυτοσχεδιάζουμε με βάση τέσσερα εκθέματα από την ψηφιακή συλλογή του μουσείου που έχουμε επιλέξει!

Νουρ: Φτιάχνουμε το σενάριο και επιλέγουμε με ποιον θεατρικό τρόπο θα το παρουσιάσουμε!

Μελίνα: Παρακολουθούμε τους αυτοσχεδιασμούς όλων των ομάδων και ανταλλάσσουμε απόψεις!

Νικήτας: Ενώνουμε τους αυτοσχεδιασμούς και συνδημιουργούμε ένα δρώμενο στο οποίο αξιοποιούμε τις ψηφιακές τεχνολογίες και την προβολή από την ψηφιακή συλλογή του μουσείου!

Νόνα η Χελώνα: Συνδεόμαστε διαδικτυακά με τα παιδιά από το σχολείο μιας άλλης χώρας, με τα οποία έχουμε ήδη συνεργαστεί, και σε σύγχρονη τηλεδιάσκεψη παρουσιάζουμε τη δράση μας!

Πέντρο: Και φυσικά στη συνέχεια μας δείχνουν και τη δική τους!

Νόνα η Χελώνα: Σε έναν κοινό ψηφιακό τοίχο ανταλλάσσουμε φωτογραφίες και στιγμές από αυτή τη μαγική αλληλεπίδραση μέσω της θεατρικής αγωγής!

Στον κύκλο της ομάδας

Νορπ: Ζωγραφίζουμε, ατομικά ή σε ζευγάρια, με αφορμή τα εκθέματα από το μουσείο και προσθέτουμε λέξεις και φράσεις που ταιριάζουν στο περιεχόμενο της ζωγραφιάς μας.

Σε συλλογικό ρόλο, εκφραζόμαστε σαν να ήμασταν κάποιο από τα εκθέματα του μουσείου και εκφράζουμε τα συναισθήματά μας, με βάση τους παραπάνω αυτοσχεδιασμούς.

Κάθε παιδί μπορεί να επιλέξει το έκθεμα το οποίο θα υποδυθεί.

Σπύρος Βασιλείου, *Εξάρχεια*, 1930. Αρχείο Σ.Β.

Κοίτα τι ανέβασα!

Ανεβάζουμε τη φωτογραφία της ζωγραφιάς του δικού μας εκθέματος στην ψηφιακή τάξη.

Με βάση όποια φωτογραφία επιλέξουμε, γράφουμε έναν θεατρικό μονόλογο, «σαν να μιλάει το έκθεμα», και τον αναρτούμε, επισημαίνοντας το έργο που αποτελεί την έμπνευσή μας.

Μάθημα 17. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Τι συμβαίνει;

Νουρ: Μελίνα, τι συμβαίνει; Φαίνεσαι ανήσυχη και προβληματισμένη!

Μελίνα: Ο Πήγασος, που όλα τα ανακατεύει, μπέρδεψε τις κάρτες μου. Νομίζω πως είναι αδύνατον να τις βάλω σε σειρά!

Πήγασος: Εγώ να παίξουμε μαζί ήθελα μόνο.

Μελίνα: Μα, τώρα, με κάρτες μπερδεμένες ούτε να παίξουμε μπορούμε.

Νικήτας: Είμαστε όμως όλοι μαζί και, αν συνεργαστούμε, σίγουρα λύση και σε αυτό το «πρόβλημα» θα βρούμε.

Πέντρο: Δείξε μας, Μελίνα, τι κάρτες είναι αυτές.

Νόνα η Χελώνα: Διαβάστε τον τίτλο στο κουτί προσεκτικά: «Μηχανές και Τεχνολογία στο Θέατρο».

Νουρ: Θέατρο και μηχανές;

Νικήτας: Μα τι σχέση έχει το θέατρο με την τεχνολογία;

Νόνα η Χελώνα: Αν τις κάρτες μελετήσετε, αυτόν τον γρίφο θα δεις πως γρήγορα θα λύσετε!

Αυλαία... και πάμε!

Νουρ: Πάμε τις κάρτες λοιπόν να ξεμπερδέψουμε!

Νικήτας: Γι' αυτό ίσως χρειαστεί στον χρόνο όλοι μαζί να ταξιδέψουμε.

Νόνα η Χελώνα: Πάμε τη σχέση του θεάτρου με την τεχνολογία να γνωρίσουμε.

Μελίνα: Λέξεις και έννοιες καινούριες θα κατανοήσουμε.

Πήγασος: Πάμε να παίξουμε και να πειραματιστούμε!

Πέντρο: Ας μην καθόμαστε άλλο, ώρα να επικοινωνήσουμε και να συνεργαστούμε!

Μελίνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Ας γίνουμε μια μηχανή...

Νικήτας: Τι σκέφτεσαι, Νουρ; Γιατί προβληματίζεσαι;

Νουρ: Νομίζω πως πριν ξεκινήσουμε, τι είναι «μηχανή», τι είναι «τεχνολογία», τις έννοιες αυτές θα πρέπει να κατανοήσουμε.

Πήγασος: Εγώ νομίζω πως κάθε μηχανή είναι μία ομάδα!

Νόνα η Χελώνα: Ίσως και το αντίστροφο, παιδιά! Κάθε ομάδα μπορεί να λειτουργεί ως «μηχανή».

Μελίνα: Θέατρο όταν κάνουμε... και τότε είμαστε ομάδα.

Πέντρο: Μηχανές, ομάδες, θέατρο; Πραγματικά, δεν καταλαβαίνω τι εννοείτε!

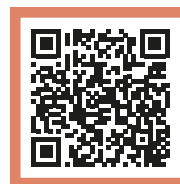
Νόνα η Χελώνα: Κάθε «μηχανή», Πέντρο, χρειάζεται τα «γρανάζια», τα μικρά ή μεγάλα κομμάτια της...

Μελίνα: ...που καθένα, συμβάλλοντας με τον τρόπο του, βοηθάει στη λειτουργία της!

Πέντρο: Αυτό πράγματι θυμίζει την ομάδα μας στο θέατρο.

Νουρ: Τι λέτε με τα σώματά μας να δοκιμάσουμε;

Νικήτας: Την πιο όμορφη και πρωτότυπη μηχανή εμείς θα φτιάξουμε!

Οι κρυμμένες
μηχανές

Το θέατρο τώρα ας σκεφτούμε...

Νόνα η Χελώνα: Ήρθε η ώρα να προσπαθήσουμε να θυμηθούμε μηχανήματα, μέσα και τεχνολογίες που στο θέατρο χρησιμοποιούμε!

Πήγασος: Νόνα, εννοείς τώρα; Στη σύγχρονη εποχή;

Νόνα η Χελώνα: Εννοώ και τώρα και παλιά! Όσο πίσω στον χρόνο κι αν πάμε, θα δούμε πως θέατρο και τεχνολογία πάντοτε φαίνεται παρέα να έκαναν καλή!

Πέντρο: Μα η τεχνολογία μέσα στον χρόνο είναι διαφορετική!

Νόνα η Χελώνα: Φυσικά, μα το θέατρο πάντοτε έβρισκε τρόπους να την αξιοποιεί!

Νουρ: Εννοείς εικόνες, ήχους, προβολές;

Νικήτας: Ίσως και γρήγορες σκηνικές εναλλαγές!

Μελίνα: Φαίνεται πως οι περιπτώσεις είναι πράγματι πολλές!

Πήγασος: Έχω τόσες σκέψεις και ιδέες ξαφνικά μες στο μυαλό, που δεν ξέρω ποια να πρωτοπώ.

Πέντρο: Τι λες, Πήγασε, τα λόγια για λίγο να σταματήσουμε και χωρίς λέξεις να συνεχίσουμε;

Νουρ: Σώμα, κινήσεις και εκφράσεις ας χρησιμοποιήσουμε, τις σκέψεις μας να δείξουμε!

Νικήτας: Κάτι μου λέει πως ήρθε η ώρα για παντομίμα!

Μόνο «Ναι» ή «Όχι» επιτρέπεται να πούμε...

Νόνα η Χελώνα: Ήρθε η ώρα τις εικόνες να περιεργαστούμε και τι θα μπορούσε να κάνει καθεμία όλοι μαζί ας φανταστούμε.

Πήγασος: Είναι από ξύλο;

Πέντρο: Εκπέμπει φως;

Νουρ: Μήπως το σκηνικό αλλάζει;

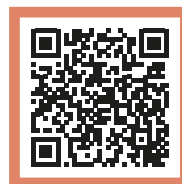
Νικήτας: Είναι αυτό που άκουσα να λένε για «από μηχανής θεό»;

Μελίνα: Μήπως δημιουργεί έναν ήχο ξαφνικό ή δημιουργεί κόσμο «εικονικό-ψηφιακό»;

Νόνα η Χελώνα: Ελάτε, παιδιά, είμαστε πολύ κοντά τη λύση για να βρούμε.

Πήγασος: Το παιχνίδι όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε!

Μηχανές
Θεατρικές

Πέντρο: Προτείνω όσοι βλέπουμε τις εικόνες μόνο με ΝΑΙ ή ΟΧΙ να απαντάμε.

Νουρ: Πάμε, Μελίνα, μπορείς άραγε μέσα απ' την περιγραφή να βρεις τι κρύβεται πίσω από κάθε εικόνα;

Ας οργανωθούμε!

Νόνα η Χελώνα: Ήρθε η ώρα τις γνώσεις μας να εμπλουτίσουμε!

Νουρ: Επιπλέον πληροφορίες θα αναζητήσουμε και έτσι τις κάρτες θα κατανοήσουμε και δε θα είναι δύσκολο να τις αντιστοιχίσουμε.

Νικήτας: Με το σώμα μας παγωμένες εικόνες θα δημιουργήσουμε και με ανίχνευση σκέψης θα τις διερευνήσουμε.

Πέντρο: Το δικό μας φανταστικό μηχάνημα θα δημιουργήσουμε και, ποιος ξέρει, ίσως στο μέλλον στο θέατρο να το χρησιμοποιήσουμε!

Στο θέμα μας!

Αναζητώ, αναπαριστώ και με ερωτήσεις διερευνώ...

Νόνα η Χελώνα: Σε ομάδες λοιπόν ας χωριστούμε!

Πέντρο: Πληροφορίες και εικόνες ας αναζητήσουμε...

Νουρ: Έτσι τις γνώσεις μας σίγουρα θα εμπλουτίσουμε!

Πήγασος: Ας επιλέξουμε!

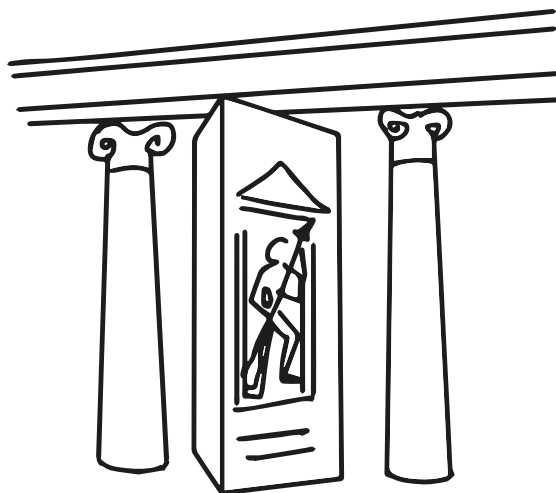
Νικήτας: Ας μελετήσουμε!

Μελίνα: Με παγωμένη εικόνα
ας αναπαραστήσουμε!

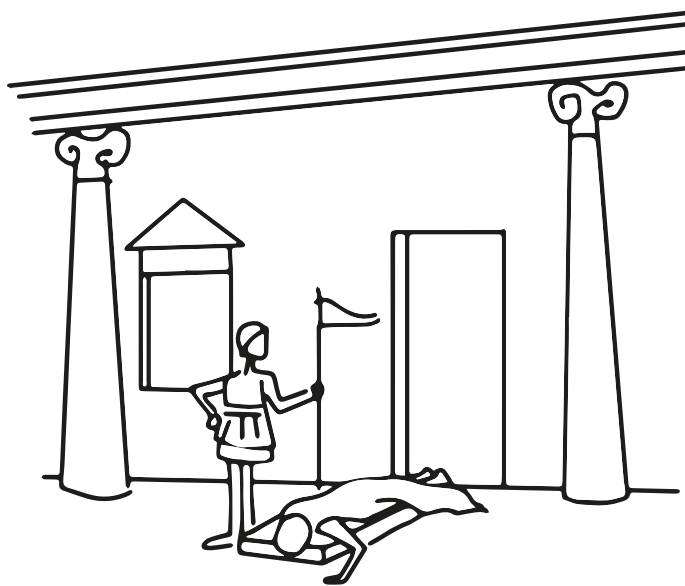
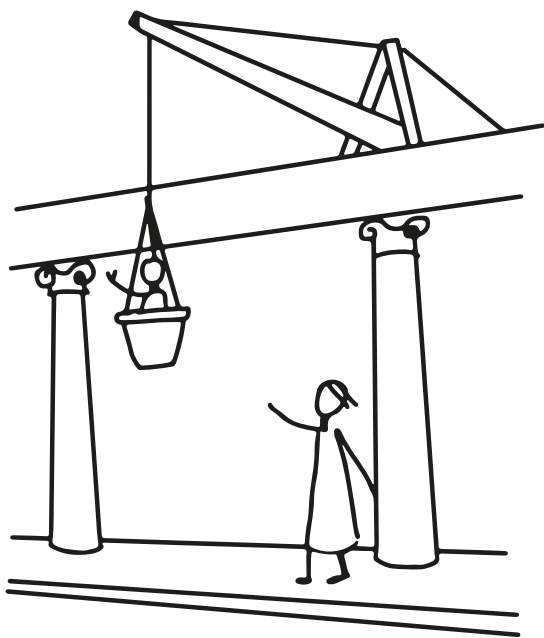
Νόνα η Χελώνα: Την ανίχνευση της
σκέψης έπειτα θα χρησιμοποιήσουμε!

Πήγασος: Γνώσεις, απόψεις, λειτουργίες,
σκέψεις και συναισθήματα έτσι θα
διερευνήσουμε.

Μελίνα: Εμπρός, παιδιά, μη χάνουμε
καιρό! Έχω τόσες ερωτήσεις μέσα
στο μυαλό!

**Θέατρο
και Τεχνολογία**

Φαντάζεσαι;

Νόνα η Χελώνα: Όλα όσα μάθαμε, παιδιά, πριν τα δημιουργήσει κάποιος, φαντάστηκε
την ύπαρξή τους και τη λειτουργία τους.

Μελίνα: Τι λέτε κι εμείς τα δικά μας «φανταστικά μηχανήματα» να δημιουργήσουμε;

Νικήτας: Φυσικά, τη χρήση τους τη θεατρική με λεπτομέρεια θα περιγράψουμε!

Πήγασος: Ίσως στο μέλλον και αυτά στο θέατρο μια μέρα να τα δούμε!

Μάθημα 18. ΟΛΕΣ ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

Τι συμβαίνει;

Νουρ: Είναι ένα ζήτημα που με απασχολεί πάρα πολύ και θέλω να το μοιραστώ μαζί σας...

Πέντρο: Για πες μας!

Νουρ: Αγωνιώ για το περιβάλλον. Για το κλίμα, που συνέχεια αλλάζει και γίνεται ολοένα πιο ζεστό, για τις καλλιέργειες που χάνονται και ίσως τις στερηθούμε για πολλά χρόνια.

Μελίνα: Έχεις πολύ δίκιο. Και εμένα με απασχολεί η κλιματική αλλαγή.

Ζωή στο έδαφος

Νικήτας: Εγώ δεν αντέχω άλλο να έχει τόσο συχνά καύσιωνα* γίνεται να μην έχει τόση ζέστη, ενώ είμαστε στην τάξη ή στην αυλή; Αχ, μου λείπει αυτή η «καλή η ζέστη»... Σκέφτομαι σοβαρά πώς εμείς τα παιδιά θα πρέπει να κάνουμε κάτι, γιατί μέχρι να τελειώσουμε το σχολείο, αν αυτό το περίεργο... κλίμα... συνεχιστεί... θα γίνουμε «βραστοί»! Τι θα λέγατε να κάνουμε μία καμπάνια;

Κλιματική αλλαγή. Με αφορά;

Πέντρο: Δηλαδή;

Νικήτας: Να επιλέξουμε ένα θέμα που μας αγγίζει όλους και έχει να κάνει με το περιβάλλον, και να οργανώσουμε μία εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Νόνα η Χελώνα: Είναι εξαιρετική η ιδέα σου! Και ξέρετε ότι οι καλύτερες καμπάνιες επιστρατεύουν όλα τα μέσα για να ενημερώσουν το κοινό και να το ευαισθητοποιήσουν για ένα σοβαρό ζήτημα.

Μελίνα: Μπορείς, Νόνα, να μας το εξηγήσεις περισσότερο;

Νόνα η Χελώνα: Ο κόσμος όταν χρειάζεται να συνειδητοποιήσει τη σοβαρότητα ενός ζητήματος δεν αρκεί μόνο να του μιλήσουμε γι' αυτό. Χρειάζεται να το δει και να το ακούσει με χίλιους τρόπους αξιοποιώντας όλες τις τέχνες: την αφήγηση, την ποίηση, τη μουσική, το τραγούδι, τον χορό, τη φωτογραφία, τη ζωγραφική, το βίντεο και τις νέες τεχνολογίες.

Νουρ: Μήπως να κάνουμε ένα χάπενινγκ;

Μελίνα: Νουρ, θυμάσαι που οργανώσαμε ένα πολυθέαμα στη Γ' Δημοτικού που πήγε καταπληκτικά; Ένα πολυθέαμα είναι σαν χάπενινγκ, καθώς μας ξαφνιάζει με τα πολλά και διαφορετικά μέσα που χρησιμοποιεί, και μας εμπλέκει όλους, και εμάς και όσους το παρακολουθούν και συμμετέχουν.

Πέντρο: Πώς θα επιλέξουμε όμως ποιο είναι το πρόβλημα που μας νοιάζει περισσότερο;

Νικήτας: Θα το σκεφτούμε όλοι, θα εκφράσουμε στην ολομέλεια της τάξης τη γνώμη μας και θα συναποφασίσουμε!

Αυλαία... και πάμε!

Μελίνα: Να δημιουργήσουμε μια εκστρατεία ενημέρωσης η κεντρική εκδήλωση της οποίας θα είναι ένα θέαμα γεμάτο θεατρικές σκηνές, εικόνες, τραγούδια, χορό, ήχους, βίντεο.

Πέντρο: Να ανακαλύψουμε τι συμβαίνει στους θεατές όταν παρακολουθούν ένα πολυθέαμα για ένα ευαίσθητο ζήτημα. Πώς αισθάνονται; Τι άραγε σκέφτονται; Είναι διαφορετικό από όταν βλέπουν μια παράσταση; Τι αλλάζει ως προς τη συμμετοχή τους;

Μελίνα: Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

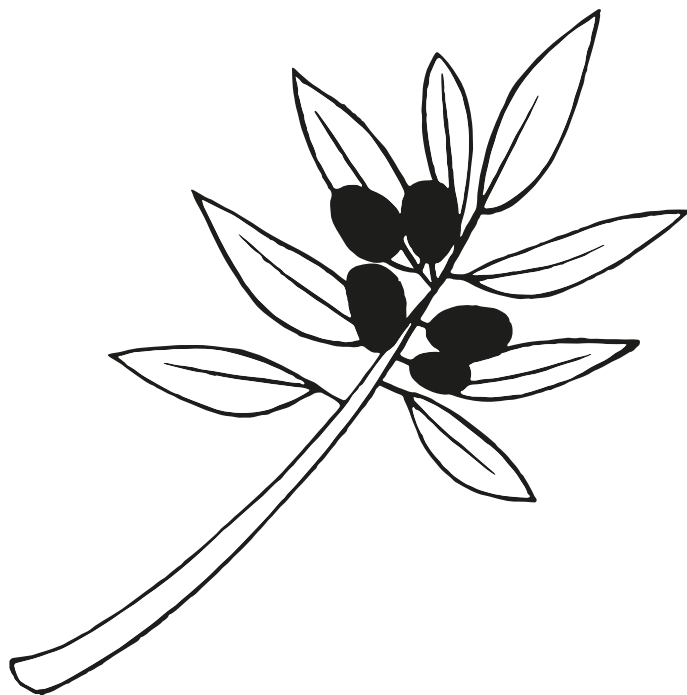
Ας ζεσταθούμε

Η φύση μιλάει για το κλίμα που αλλάζει

Νουρ: Κάθε παιδί γίνεται ένα στοιχείο της φύσης: ένα δέντρο, ένα λουλούδι, ένα σύννεφο, ένα χωράφι, μία ακρογιαλιά, ένα ψάρι, ένα ζώακι. Όταν έρθει η σειρά του μας λέει τις σκέψεις του για το κλίμα που αλλάζει.

Η πλημμύρα

Νόνα η Χελώνα: Λόγω της κλιματικής αλλαγής, έχουμε συχνότερα από παλιά έντονες βροχές και καταιγίδες, που οδηγούν σε πλημμύρες οι οποίες καταστρέφουν καλλιέργειες, σπίτια και ολόκληρα χωριά. Σε μία γωνιά της αίθουσας ας φτιάξουμε ένα σημείο όπου μπορούμε να προστατευτούμε. Μπορούμε να το ορίσουμε με όποιον τρόπο θέλουμε. Όταν ακούσουμε τον ήχο της βροχής ή το σήμα που έχουμε ορίσει ότι σημαίνει βροχή, θα πρέπει όλοι να πάμε εκεί. Χωράμε, όμως; Και τι θα γίνει με την περιοχή που πλημμύρισε;

Εκεί πλέον είναι σπαρμένα γαλάζια χαρτιά για να ξέρουμε ότι υπάρχει ακόμη νερό. Δεν κάνει να τα πατήσουμε, γιατί θα βουλιάξουμε. Στην επόμενη βροχή, θα μαζευτούμε πάλι στο ασφαλές μας μέρος, αλλά στην πεδιάδα θα έχει κι άλλα γαλάζια χαρτιά και η ζωή θα έχει γίνει ακόμη πιο δύσκολη.

Μελίνα: Αυτό το παιχνίδι με έκανε να σκεφτώ πολύ. Δεν είχα καταλάβει πόσο μεγάλο πρόβλημα μπορεί να δημιουργηθεί από μια βροχή.

Ας οργανωθούμε!

Νορ: Για την καμπάνια μας θα χρειαστεί να γράψουμε ένα κείμενο και με επιχειρήματα να εξηγήσουμε τον κίνδυνο που διατρέχει ένα μέλος της πανίδας ή της χλωρίδας. Μπορεί να είναι ένα ζώο, ένα φυτό, ένα σύστημα όπως το δάσος, μία περιοχή της χώρας μας ή του πλανήτη ακόμα.

Νικήτας: Στη συνέχεια αυτό το κείμενο ας το εκφράσουμε με όσο το δυνατόν περισσότερους καλλιτεχνικούς τρόπους χρησιμοποιώντας βίντεο, φωτογραφία, θεατρικές σκηνές, χορό, τραγούδι και ό,τι άλλο φανταστούμε.

Πέντρο: Το πολυθέαμα που θα δημιουργήσουμε μπορεί να είναι διαδραστικό και να καλεί σε συμμετοχή και το κοινό, γιατί έτσι θα μπορέσουμε να τους κινητοποιήσουμε όλους.

Μελίνα: Πρώτα όμως θα πρέπει να καταλήξουμε. Ποιο είναι το σοβαρότερο πρόβλημα με το κλίμα σήμερα;

Ζωντανός
ελαιώνας

Στο θέμα μας!

Νορ: Προτείνω η καμπάνια να είναι για ένα φυτό ή για κάποιο ζώο που κινδυνεύει. Έτσι, το κοινό θα κινητοποιηθεί περισσότερο, θα μπορέσει να ταυτιστεί μαζί του.

Μελίνα: Συμφωνώ. Η ελιά είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα. Η ανομβρία των τελευταίων χρόνων έχει ως αποτέλεσμα τα καμημένα τα δέντρα να μη μπορούν να βγάλουν καρπούς και όλος ο πλανήτης σε λίγο καιρό να μην έχει καθόλου ελαιόλαδο.

Νικήτας: Αυτό είναι τρομερό! Λάδι έτρωγαν οι άνθρωποι στη Μεσόγειο από τα αρχαία χρόνια.

Νόνα η Χελώνα: Το ξέρατε ότι το λάδι το χρησιμοποιούσαν σε ένα σωρό δουλειές και φυσικά ως φάρμακο;

Νικήτας: Έχω διαβάσει ότι οι αθλητές αλείφονταν με αυτό μετά την προπόνηση και έβγαν στη συνέχεια το σώμα τους για να καθαριστούν.

Πέντρο: Κάπου είχα διαβάσει ότι το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία στην Ολυμπία είχε μπροστά του μία δεξαμενή γεμάτη

ελαιόλαδο, κι έτσι η δημιουργία του Φειδία δε μπορούσε να αλλοιωθεί και έλαμπε περισσότερο.

Μελίνα: Το λάδι είναι ένα από τα πολυτιμότερα τρόφιμα. Χωρίς αυτό τα παιδιά δε μεγαλώνουμε σωστά. Τα παλιά χρόνια, στην Κατοχή, πόσοι το στερήθηκαν και πέθαναν τελικά από ασιτία.

Νόνα η Χελώνα: Για όλα αυτά που είπατε μπορείτε να φτιάξετε μικρές σκηνές θεατρικές, να δημιουργήσετε βίντεο, να συγκεντρώσετε φωτογραφίες και έργα τέχνης.

Νουρ: Μπορούμε να φτιάξουμε κι ένα τραγούδι με χορευτικό, που θα μοιράσουμε τους στίχους στο κοινό ώστε να το τραγουδήσει μαζί μας. Και γιατί όχι, να το χορέψει κιόλας!

Νικήτας: Εγώ θα ήθελα να μαζέψουμε και συνεντεύξεις από τους δικούς μας, τη γειτονιά ίσως και από ειδικούς.

Μελίνα: Μπορούμε να καταγράψουμε πόσες ελιές υπάρχουν στη γειτονιά μας και να βγάλουμε φωτογραφίες. Ίσως να μαζέψουμε και εικόνες από τους τόπους καταγωγής όλων μας.

Νουρ: Δε θα ήταν πολύ ωραία ιδέα να μοιράσουμε ελιές στο κοινό ώστε να φυτέψουμε κι άλλες;

Πέντρο: Με τον ουρανό τι θα κάνουμε; Αφού δε βρέχει, γι' αυτό κινδυνεύει η ελιά και μαραίνεται από μέσα της η καμήνη...

Νόνα η Χελώνα: Έχω ακούσει ότι παλιότερα υπήρχαν κάποιες τελετές που έκαναν οι γεωργοί ώστε να έχουν ποτιστική βροχή για τα χωράφια τους. Να τα βρούμε, να τα μελετήσουμε και να τα αναπαραστήσουμε. Τι λέτε;

Μελίνα: Μου αρέσει πολύ η δράση αυτή που είναι ας πούμε «πολυθεαματική», και στο πολυθέαμα αυτό αξιοποιούμε πολλές τεχνικές που έχουμε μάθει ως τώρα, με τρόπο διαδραστικό!

Στον κύκλο της ομάδας

Συζητάμε για τη δομή και τα αποτελέσματα της δράσης μας και ηχογραφούμε φράσεις και λέξεις που αποτυπώνουν το τι θα θέλαμε να κρατήσουμε από όλη αυτή την εργασία.

Καταγράφουμε σε ποια στάδια συμμετείχε ενεργά το κοινό που θέλαμε να ενημερώσουμε.

Επιλέγουμε εκείνο το στοιχείο που κρίνουμε ως πιο αποτελεσματικό. Σκεφτόμαστε το γιατί.

Ηχογραφούμε λέξεις και φράσεις ως αποτέλεσμα.

Κοίτα τι ανέβασα!

Ανεβάζουμε στην ψηφιακή τάξη στιγμιότυπα από την καμπάνια που φτιάξαμε και δημιουργούμε ένα ψηφιακό κολάζ!

Αναρτούμε τις ηχογραφημένες λέξεις και φράσεις και τις ενώνουμε με το ψηφιακό κολάζ, δημιουργώντας μια πρωτότυπη ψηφιακή αφήγηση!

Μάθημα 19. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΥΚΛΕΣ, ΜΕ ΤΙΣ ΣΚΙΕΣ, ΜΕ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

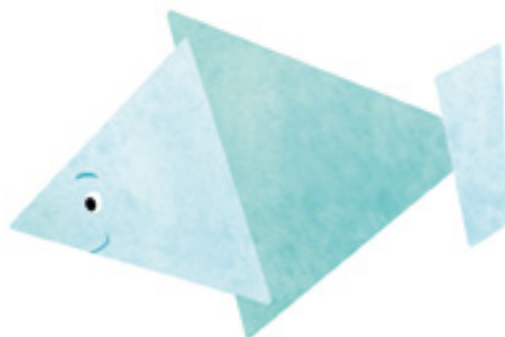
Τι συμβαίνει;

Νικήτας: Έχετε δει μπάλες να μιλάνε, να χορεύουν και να τραγουδάνε;

Νουρ: Ή ένα χαρτάκι που γίνεται ψαράκι;

Πέντρο: Μα δε γίνεται αυτό!

Μελίνα: Κι όμως γίνεται και παγωτό!

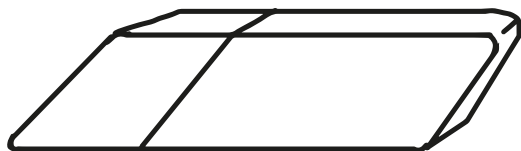
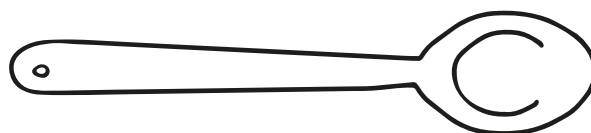
Ας παίξουμε
με τις κούκλες

Αυλαία... και πάμε!

Πέντρο: Ας μεταμορφώσουμε τα απλά υλικά ή και τα χρησιμοποιημένα, σε στοιχεία θεατρικά!

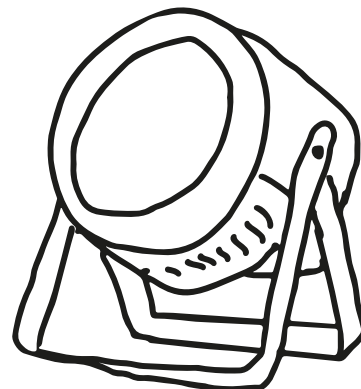
Μελίνα: Ας κάνουμε θέατρο με αντικείμενα που έχουμε στην τσάντα μας, στην τάξη μας, με τα υλικά και τις μπάλες της φυσικής αγωγής και με τα τετράδια γραφής!

Νόνα η Χελώνα: Πώς το φθαρμένο παίρνει αξία στη θεατρική σκηνή, και από το παλιό κάτι νέο μπορεί να δημιουργηθεί;

Αυτά και άλλα πολλά, όπως αντικείμενα, με ή χωρίς μαλλιά, κουτάλες μαγειρικής, σκούπες και σκουπόξυλα, κατσαρόλες και μπολ, μπολάκια και μπαλάκια, θα τα έχουμε μαζί στη Θεατρική Αγωγή!

Καλά τα λόγια, πάμε στην πράξη!

Ας ζεσταθούμε

Πέντρο: Είμαι η μπάλα του ποδοσφαίρου και αφηγούμαι με το σώμα μου την ιστορία μου! Πώς αισθάνομαι όταν με κλωτσάνε; Όταν βάζουν γκολ; Όταν βγαίνω εκτός γηπέδου;

Νικήτας: Είμαι η μπάλα του μπάσκετ και σου απαντώ με τη δική μου ιστορία!

Νουρ: Γίνομαι η μπάλα του τένις και συμμετέχω στη συζήτησή σας, με το σώμα!

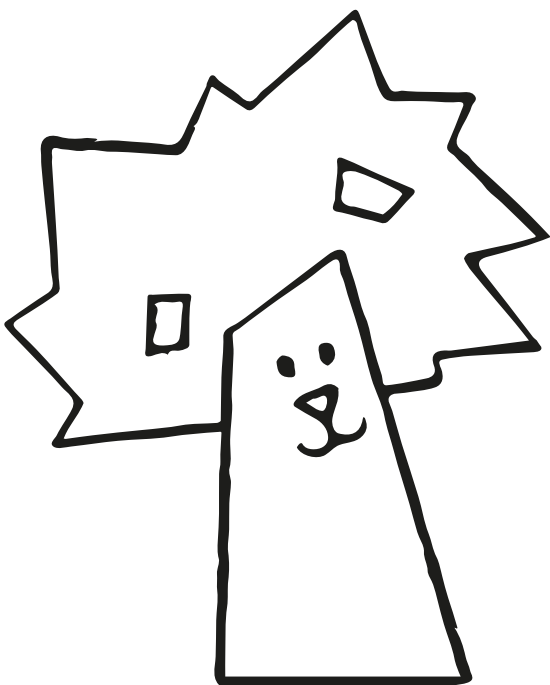
Μελίνα: Κι εγώ θα πάρω τον ρόλο της μπάλας του βόλεϊ!

Μπορούμε να βάλουμε και λόγια;

Νόνα η Χελώνα: Αφού τελειώσουμε με το πρώτο μέρος της δραστηριότητας που οι μπάλες επικοινωνούν με σωματικό θέατρο, ας συνεχίσουμε και με διάλογο την επικοινωνία μας!

Εγώ θα είμαι η μπάλα του πινγκ πονγκ, πάντα χαριτωμένη και μικρή, σαν χελώνα, πρώτη και στην επιτραπέζια αντισφαίριση, πρωταθλήτρια του εικοστού πρώτου αιώνα!

Πέντρο: Με μπάλες αληθινές ή χωρίς, στα χέρια ή στα πόδια μας, το ζέσταμά μας είναι έτοιμο να πραγματοποιηθεί!

Ας οργανωθούμε!

Λιοντάρι: Εμπρός, λοιπόν, ας συγκεντρώσουμε ό,τι βρήκαμε και ας δούμε τι έχουμε φτιάξει τελικά, από απλά ή χρησιμοποιημένα υλικά!

Πέντρο: Ας επιλέξουμε θεματική, ή μήπως η εργασία μας θα είναι διαθεματική;

Νόνα η Χελώνα: Και πώς θα παρουσιαστεί, ως χαρτοκουκλοθέατρο, θέατρο σκιών, κουκλοθέατρο ή ως άλλη μεικτή κουκλοθεατρική τεχνική;

Πέντρο: Θα έχει και τεχνολογία, φώτα, ήχο κι ιστορία... που, για το θέαμα αυτό, το σχολείο μας θα γίνει ξακουστό!

Μελίνα: Πέντρο, πάνω απ’ όλα ψυχραιμία, αξιολόγηση και ηρεμία, ένα θέαμα δυνατό θέλει από όλους σεβασμό!

Πέντρο: Υποκλίνομαι, καλή κυρία, κι ανυπομονώ να ξεκινήσουμε τις δημιουργίες που, με σεβασμό, θα γίνουν οι μεγάλες μας επιτυχίες!

Το Θέατρο Σκιών

 Στο θέμα μας!

Μελίνα: Ένα τετράδιο ζωντανεύει και επισκέπτεται πρόσωπα, ρεαλιστικά ή φανταστικά, που θέλουν να πουν την ιστορία τους και καταγράφει τις ιστορίες αυτών των ανθρώπων στις σελίδες του!

Νουρ: Ακολουθούν κι άλλα τετράδια, γίνονται πολλά και καταγράφουν ιστορίες και αφηγήσεις!

Πέντρο: Το δικό μου τετράδιο καταγράφει τις ιστορίες και τις μετατρέπει σε ποιήματα! Έχει και ματάκια στη θέση της ετικέτας και χαμόγελο!

Νικήτας: Στο δικό μου τετράδιο, οι ιστορίες των ανθρώπων αποτυπώνονται μέσα από γράμματα και επιστολές! Για αυτό και στο εξώφυλλο έχω φτιάξει ένα κολάζ ενός φακέλου αποστολής!

Νόνα η Χελώνα: Με τα δικά μου υλικά και τις ιστορίες που συγκέντρωσα από τις θείες και τους θείους μου, τους παππούδες και τις γιαγιάδες και τους κατοίκους της Χελονοχώρας, έχω δημιουργήσει τετράδιο με θεατρικό έργο, βασισμένο στις ιστορίες τους!

Νικήτας: Ποιήματα, γράμματα, ιστορίες κι αφηγήσεις έλα και στην παρέα μας ν' ακούσεις, και εκεί που δε θα το περιμένεις, με τρόπο μαγικό, θα ζωντανέψουν μπροστά σου. Πρόκειται για τετράδια μοναδικά, που έχουν οδηγίες συναρμολόγησης και χρήσης, και ζωντανεύουν με τη δική σου συμμετοχή και παρατήρηση!

Νόνα η Χελώνα: Ατομικά ή σε μικρές ομάδες, εμπρός ετοιμαστείτε να γεμίσετε με ιστορίες τις αράδες και να δημιουργήσετε με φαντασία τα ξεχωριστά αυτά τετράδια που περιμένει ο φωτιστής να τα φωτίσει στη σκηνή!

Στον κύκλο της ομάδας

Νορπ: Εκφράζουμε τα συναισθήματά μας για το τετράδιο που φτιάξαμε: πώς αισθανόμαστε, τι μας άρεσε από την όλη συμμετοχή μας σε αυτή τη δημιουργία; Στη συνέχεια, ακούμε τα συναισθήματα και τις σκέψεις των μελών της ομάδας και εκφράζουμε τα συναισθήματά μας και για τις δημιουργίες της υπόλοιπης τάξης!

Κοίτα τι ανέβασα!

Αυτοσχεδιάζοντας
με τον Καραγκιόζη

Φωτογραφίζω το τετράδιο που φτιάξαμε και το αναρτώ σε έναν κοινό ψηφιακό τοίχο, στον οποίο βλέπουμε όλα τα τετράδια που έχουν δημιουργηθεί και γράφουμε ελεύθερα έναν στίχο, μια φράση ή μία λέξη για το κάθε τετράδιο.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

A

Αναστοχαστική συζήτηση: Η συζήτηση που κάνουμε στην ομάδα μας μετά το τέλος της συμμετοχής μας σε μια θεατρική διαδικασία και έχει σκοπό να μας βοηθήσει να εκφράσουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας, να συνεχίσουμε να διερευνούμε ένα θέμα, να προβληματιστούμε για όσα βιώσαμε, αλλά και να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε σε παρόμοιο πλαίσιο ακόμα καλύτερα την επόμενη φορά.

Ανίχνευση της σκέψης: Ανακαλύπτουμε με ερωτήσεις και απαντήσεις τι μπορεί να σκέφτεται ο ρόλος που υποδυόμαστε και απαντάμε σε ερωτήσεις σχετικές με το ποιο είμαστε, πώς αισθανόμαστε και πού βρισκόμαστε (μέσα όμως από τους ρόλους μας). Με αυτόν τον τρόπο, μοιραζόμαστε σκέψεις και συναισθήματα του ρόλου μας που δεν είναι γνωστά ως τώρα από την ιστορία ή που δε φαίνονται καθαρά από τη στάση του σώματός μας. Κάνουμε ερωτήσεις στους ρόλους μιας παγωμένης εικόνας ή μιας ιστορίας, μέσα από τις οποίες προσπαθούμε να καταλάβουμε τι σκέφτεται, τι νιώθει, τι φοβάται, τι ελπίζει ένας ρόλος και ό,τι άλλο ζητάμε να διερευνήσουμε γύρω από αυτόν.

Άρθρο: Το άρθρο είναι γραπτό κείμενο σε εφημερίδες (έντυπες και ψηφιακές) και αναφέρεται σε κάποιο συγκεκριμένο γεγονός, παρουσιάζοντάς το ως είδηση. Το άρθρο έχει τίτλο σχετικό με το περιεχόμενο και μπορεί να περιλαμβάνει εικόνες ή φωτογραφίες που σχετίζονται με το θέμα.

Αριστοφάνης (445 π.Χ.-386 π.Χ.): Αρχαίος Έλληνας κωμωδιογράφος και κύριος εκπρόσωπος της Αρχαίας Κωμωδίας, έγραψε πολλές κωμωδίες, από τις οποίες οι 11 σωζόμενες παίζονται στις διεθνείς θεατρικές σκηνές: «Αχαρνείς» (425 π.Χ.), «Ιππείς» (424 π.Χ.), «Νεφέλες» (423 π.Χ.), «Σφήκες» (422 π.Χ.), «Ειρήνη» (421 π.Χ.), «Όρνιθες» (414 π.Χ.), «Λυσιστράτη» (411 π.Χ.), «Θεσμοφοριάζουσες» (411 π.Χ.), «Βάτραχοι» (405 π.Χ.), «Εκκλησιαζούσες» (393 π.Χ.), «Πλούτος» (388 π.Χ.).

Αυτοσχεδιασμός: Μέθοδος θεατρική, από τη φύση της αυτοσχεδιαστική! Είναι μία αυθόρμητη δραστηριότητα που ενεργοποιεί την ομάδα γύρω από κάποιο ερέθισμα-σημείο εκκίνησης. Ξεκινώντας από κάτι που μας έκανε εντύπωση ή μας προβλημάτισε, μπορούμε να δημιουργήσουμε μόνοι μας ή σε συνεργασία με την ομάδα μας. Δε χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε κάποιο κείμενο, απαραίτητα όμως υλικά του αυτοσχεδιασμού είναι η φαντασία, η επικοινωνία και η έκφραση. Ο αυτοσχεδιασμός αξιοποιείται στο μάθημα, στην πρόβα, έως και στην παράσταση. Μπορούμε στην πρόβα να συζητήσουμε κάποιες ιδέες για τον αυτοσχεδιασμό μας, αλλά κατά την παρουσίαση του αυτοσχεδιασμού να λειτουργήσουμε αυθόρμητα, με βάση τα όσα γίνονται στη σκηνή. Ακόμα όμως κι αν ο αυτοσχεδιασμός δεν έχει προγραμματιστεί, έχει αρχή, μέση και τέλος και πρόκειται για μια ολοκληρωμένη θεατρική δράση.

Γ

Γερανός: Πολλές φορές στις ιστορίες του αρχαίου ελληνικού θεάτρου οι ηθοποιοί έπαιζαν τον ρόλο των θεών, οι οποίοι εμφανίζονταν και έδιναν τη λύση ή βοηθούσαν στη συνέχιση της πλοκής. Για να δημιουργήσουν την αίσθηση ότι εμφανίζονταν από τον ουρανό χρησιμοποιούσαν έναν γερανό, μία μεγάλη μηχανή με τροχαλίες και σχοινιά, που σήκωνε ψηλά τον ηθοποιό και τον κατέβαζε με αργή κίνηση στη σκηνή, δίνοντας την αίσθηση ότι πετάει.

Γυαλιά εικονικής πραγματικότητας: Ίσως να έχετε δοκιμάσει γυαλιά εικονικής πραγματικότητας σε βιντεοπαιχνίδια. Ο εξοπλισμός αυτός μας βοηθάει να ταξιδέψουμε σε μαγικούς ψηφιακούς κόσμους, να δούμε σκηνές και πλάσματα που εξαφανίζονται αμέσως μόλις αφαιρέσουμε τα γυαλιά από τα μάτια μας. Τα γυαλιά αυτά με μεγάλη προσοχή και ειδικό σχεδιασμό μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στο θέατρο, καθώς φορώντας τα κανείς έχει την αίσθηση ότι βρίσκεται μέσα σε έναν θεατρικό χώρο και βλέπει μία ολόκληρη θεατρική παράσταση. Αξιοποιώντας και άλλα εργαλεία μπορεί να αλληλεπιδράσει και να αλλάξει ή να «παίξει» ο ίδιος ή η ίδια με όλα όσα βλέπει γύρω του.

Δ

Δάσκαλος σε ρόλο: Θεατρική μέθοδος κατά την οποία ο εκπαιδευτικός μπαίνει σε ρόλο και γίνεται ένας από τους ήρωες της ιστορίας, εξελίσσοντας τη δράση, κάνοντας ερωτήσεις και προκαλώντας απαντήσεις, εντός και εκτός ρόλου.

Δημιουργική γραφή: Με τις δραστηριότητες και με τις ασκήσεις δημιουργικής γραφής αναπτύσσετε ποικίλες δεξιότητες συγγραφής και έκφρασης μέσω των έντεχνων μορφών λόγου και των επιμέρους μεθόδων και ειδών της λογοτεχνίας, του κινηματογράφου, του δοκιμίου, του θεάτρου κ.ά. Ένα ποίημα, ένα χαϊκί, ελεύθεροι στίχοι, συνθήματα, κολάζ, θεατρικός διάλογος και ψηφιακές εικόνες με σχολιασμό αποτελούν μερικά από τα απτά παραδείγματα δημιουργίας των παιδιών στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής.

Διάδρομος της συνείδησης: Σχηματίζουμε όρθιοι δύο παράλληλες γραμμές, απέναντι ο ένας από τον άλλον. Σαν να δημιουργούμε ένα τούνελ. Από τη μέση περνάει ένα παιδί που υποδύεται έναν ρόλο, και μπορούμε να του πούμε κάτι. Η μία πλευρά υποστηρίζει μία άποψη και η άλλη πλευρά συνήθως την αντίθετη. Περνώντας το παιδί σε ρόλο του ήρωα της ιστορίας μέσα από τον διάδρομο, ακούει τα διαφορετικά επιχειρήματα και βγαίνοντας παίρνει την απόφασή του. Με τη συμμετοχή μας στον διάδρομο αυτόν, μπορούμε να του πούμε κάτι που νιώθουμε ή σκεφτόμαστε.

Διερευνητική Δραματοποίηση: Μια θεατρική μέθοδος με την οποία μαθαίνουμε για μια ιστορία, μια κατάσταση, ένα πρόσωπο, ένα παραμύθι, μέσα από ερωτήσεις, απαντήσεις και πολλές θεατρικές τεχνικές. Με τις τεχνικές της διερευνητικής δραματοποίησης, μπορούμε να καταλάβουμε καλύτερα ιστορίες, μύθους, παραμύθια που όλοι ξέρουμε, και να μπούμε στη θέση των ηρώων. Στη διερευνητική δραματοποίηση αρχικά παίζουμε παιχνίδια για να γνωριστούμε και να γίνουμε ομάδα, μετά ερχόμαστε σε επαφή με ένα κείμενο ή ένα ερέθισμα και μετά με διάφορες θεατρικές τεχνικές διερευνούμε, δηλαδή προσπαθούμε να κατανοήσουμε καλύτερα, τους ρόλους και τις διαφορετικές πτυχές μιας ιστορίας. Παίζουμε θέατρο, συζητάμε για αυτό και στο τέλος μοιραζόμαστε την εμπειρία μας.

Δραματικό κείμενο: Είναι το κείμενο σε μορφή διαλόγου που γράφεται με σκοπό να παιχτεί στη θεατρική σκηνή μπροστά σε κοινό.

Δραματοποίηση: Είναι η βιωματική διαδικασία κατά την οποία παίρνουμε μία ιστορία, ένα οποιοδήποτε ερέθισμα, ή και ένα μάθημα, και τα δραματοποιούμε μέσα από ρόλους, αξιοποιώντας δομικά στοιχεία του θεάτρου και του δράματος (χώρος, χρόνος, χαρακτήρες, σύγκρουση, δραματική ένταση, οπτική γωνία, εκφραστικά μέσα κ.ά.). Η δραματοποίηση μπορεί να οδηγήσει και σε παράσταση ή παρουσίαση.

Ε

Εκδοχές: Οι διαφορετικές ερμηνείες και παρουσιάσεις ενός γεγονότος.

Εκκύκλημα: Κάποιες φορές, στις ιστορίες που παρουσιάζονταν στο αρχαίο θέατρο υπήρχαν σκηνές σκληρές, όπως μάχες και τραυματισμοί. Αυτές οι σκηνές δε συνέβαιναν μπροστά στο κοινό, αλλά για να τις δείξουν χρησιμοποιούσαν το εκκύκλημα, μια ειδική πλατφόρμα με ρόδες που μπορούσαν να την κυλήσουν πάνω στη σκηνή. Για παράδειγμα, ένας «τραυματισμένος ήρωας» εμφανιζόταν και εξαφανιζόταν από τη σκηνή πάνω στο εκκύκλημα, χωρίς το κοινό να δει πώς «έγινε ο τραυματισμός του».

Εμπύχωση αντικειμένων: Πώς μπορούμε να κάνουμε θέατρο και να εμπυχώσουμε αντικείμενα; Με το θέατρο των αντικειμένων, κάνουμε θέατρο με ό,τι αντικείμενα μπορείτε να φανταστείτε, αξιοποιώντας κινητό και ευέλικτο σκηνικό, καθώς και συνδυασμό ηθοποιών και φιγούρας ή αντικειμένων. Με τη φωνή, το σώμα, τη φαντασία, την κριτική σκέψη και την ψυχή μας τα αντικείμενα ζωντανεύουν και παίρνουν μέρος στις ιστορίες και στις θεατρικές μας περιπέτειες!

Εξωθεατρικές δράσεις: Θεατρικές δράσεις που γίνονται σε χώρους μη ορισμένους ως θεατρικούς.

Επίδαυρος: Περιοχή στην Πελοπόννησο που είναι γνωστή για το αρχαίο θέατρο που ανακαλύφθηκε εκεί. Το Αρχαίο Θέατρο της Επίδαυρου διακρίνεται για την πολύ καλή ακουστική του και σε αυτό παίζονται ακόμα και σήμερα, κάθε καλοκαίρι, θεατρικές παραστάσεις.

Εργαστήρι γραφής: Κατά τη διάρκεια ενός εργαστηρίου γραφής χρησιμοποιούμε ιστορίες, εικόνες, κείμενα, ρόλους, γινόμεστε συγγραφείς και γράφουμε τα δικά μας νέα κείμενα μέσα από ή για συγκεκριμένους ρόλους.

Η

Ηχητική εγκατάσταση: Τα ηχεία και τα μικρόφωνα χρησιμοποιούνται στο θέατρο με σκοπό όχι μόνο να βοηθήσουν τη μουσική και τους ηθοποιούς να ακουστούν πιο καθαρά και δυνατά, αλλά και να κάνουν το τελικό αποτέλεσμα πιο εντυπωσιακό και επιβλητικό. Σήμερα γίνονται ειδικές μελέτες σε έναν θεατρικό χώρο για τα σημεία στα οποία θα πρέπει να μπουν τα ηχεία προκειμένου το αποτέλεσμα να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικό και λειτουργικό.

Θ

Θεατρική γραφή: Πώς μπορούμε να μάθουμε για τη δομή και το περιεχόμενο των θεατρικών έργων; Για το ύφος των θεατρικών συγγραφέων; Συμμετέχοντας σε δραστηριότητες θεατρικής γραφής, ερευνούμε τα βασικά δομικά στοιχεία του δράματος και του θεάτρου, κατανοούμε τι προϋπάρχει στο δραματικό κείμενο και τι ακολουθεί, μέσω της σκηνοθεσίας, στην παράσταση, και αναγνωρίζουμε τους κώδικες της θεατρικής γραφής. Η θεατρική γραφή μάς προσκαλεί στην ανάγνωση και στη μελέτη θεατρικών έργων και παράλληλα στις δοκιμές συγγραφής θεατρικού λόγου!

Θεατρική σύμβαση: Η διαδικασία κατά την οποία οι ηθοποιοί και οι θεατές αποδέχονται ότι όσα βλέπουν στη σκηνή θα τα αντιμετωπίσουν και θα τα καταλάβουν ως αληθινά για όση ώρα διαρκεί η παράσταση, παρόλο που ξέρουν ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει στην πραγματικότητα.

Θεατρικό παιχνίδι: Θεατρική μέθοδος που συνδυάζει το θέατρο και το παιχνίδι και αναπτύσσεται σε εξελικτικά, δημιουργικά στάδια. Υπάρχουν κάποια βήματα που ακολουθούμε όλοι μαζί ως ομάδα, ακόμη κι αν δεν το καταλαβαίνουμε τη στιγμή που συμμετέχουμε. Χαλαρώνουμε, προετοιμάζουμε το σώμα μας για όσα θα συμβούν στη συνέχεια, δοκιμάζουμε τις δικές μας εκδοχές πάνω σε ρόλους

και καταστάσεις, αυτοσχεδιάζουμε και τέλος συζητάμε και μοιραζόμαστε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας. Στην πραγματικότητα, παίζουμε ρόλους ακολουθώντας μια συνθήκη και καταλαβαίνουμε κάποιες έννοιες που είναι πολύ σημαντικές στο θέατρο, όπως οι θεατρικοί ρόλοι και η σύμβαση.

Θεατρικός ρόλος: Το πρόσωπο που υποδύονται οι ηθοποιοί στο θέατρο, μέσα από τους θεατρικούς ρόλους που αναλαμβάνουν. Μιλούν, κινούνται, ενεργούν σαν να είναι κάποιιο άλλοι.

Θεατρικός συγγραφέας: Ο συγγραφέας που γράφει δραματικά κείμενα, δηλαδή κείμενα σε μορφή διαλόγου με σκοπό να παιχτούν στη θεατρική σκηνή μπροστά σε κοινό.

Θεός Διόνυσος: Σημαντικός θεός των Αρχαίων Ελλήνων. Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία, ήταν προστάτης του κρασιού, της χαράς και του θεάτρου, γι' αυτό και προς τιμήν του γίνονταν θεατρικοί αγώνες στην αρχαιότητα.

Κ

Καρέκλα των αποκαλύψεων/ερωτήσεων: Θεατρική τεχνική σύμφωνα με την οποία ένας/μία από εσάς κάθεται σε μια καρέκλα και υποδύεται έναν χαρακτήρα. Οι υπόλοιποι του/της κάνετε ερωτήσεις για να αποκαλύψετε τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες του χαρακτήρα που υποδύεται. Οι ερωτήσεις αυτές, δηλαδή, γίνονται από τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης, που μπορούν κι αυτά με τη σειρά τους να ρωτούν μέσα από ρόλους, υποδυόμενα κάποιον χαρακτήρα της ιστορίας. Στη θέση των παιδιών μπορεί να λάβει μέρος και ο εκπαιδευτικός στην παραπάνω διαδικασία.

Καταπακτή: Η καταπακτή χρησιμοποιείται στο θέατρο από τα πολύ παλιά χρόνια. Είναι μια μικρή μυστική πόρτα που βρίσκεται στο πάτωμα της σκηνής. Από αυτή την πόρτα μπορεί να εμφανιστεί ή να εξαφανιστεί κάποιος χαρακτήρας της παράστασης με μεγάλη ευκολία, κάνοντας το αποτέλεσμα πολλές φορές να μοιάζει «μαγικό». Φανταστείτε μία κρυφή έξοδο από την οποία εξαφανίζονται και εμφανίζονται οι ηθοποιοί στη σκηνή με ταχύτητα και ευκολία.

M

Μανδύας του ειδικού: Θεατροπαιδαγωγική τεχνική, κατά την οποία παίζουμε τον ρόλο κάποιου ειδικού. Δηλαδή κάποιου που γνωρίζει πάρα πολύ καλά ένα αντικείμενο. Ψάχνουμε πληροφορίες με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και ερευνούμε το θέμα της ιστορίας μας. Έτσι βλέπουμε την ιστορία μας και από μία άλλη ματιά.

Μίμος: Ένας ηθοποιός που χρησιμοποιεί το σώμα του για να μας δείξει μια ιστορία, χωρίς να μιλάει. Ο μίμος κάνει πολλές χειρονομίες και προσπαθεί να μας κάνει να καταλάβουμε τι θέλει να πει μόνο με τις κινήσεις του.

Μιούζικαλ: Στο μιούζικαλ έχουμε τραγούδι, χορό, διαλόγους και μονολόγους μέσα από τα οποία παρουσιάζεται μία ιστορία. Η διαφορά από την Όπερα, στην οποία μπορεί να υπάρχουν χορευτικά ιντερμέδια, είναι ότι ο χορός, το τραγούδι και η πρόζα έχουν την ίδια βαρύτητα στην ανάπτυξη της δραματουργίας. Το πρώτο ολοκληρωμένο μιούζικαλ είναι το «West Side Story» (1957) των Τζερόμ Ρόμπινς (χορογραφία), Λέοναρντ Μπερνστάιν (μουσική), Στίβεν Σοντχάιμ (στίχοι) και Άλφρεντ Λόρενς (διάλογοι). Το χαρακτηριστικό ενός πλήρους μιούζικαλ είναι ότι η σκηνική δράση προχωράει και μέσα από τον χορό.

Μονόλογος: Η συνομιλία του ήρωα με τον εαυτό του. Πρόκειται για μακρύ και συνεχή λόγο, που γίνεται από ένα μόνο πρόσωπο χωρίς να διακόπτεται από άλλον. Επίσης, μονόλογος είναι και ένα θεατρικό έργο που παίζεται από έναν μόνο ηθοποιό.

Μονόπρακτο: Ένα σύντομο θεατρικό έργο, το οποίο διαδραματίζεται σε μία σκηνή ή μία πράξη, έχει αρχή, μέση και τέλος και λιγότερους χαρακτήρες από ό,τι το αυτοτελές θεατρικό έργο (μπορεί και έναν). Στο μονόπρακτο ο θεατρικός συγγραφέας εξελίσσει ένα θέμα ή έναν προβληματισμό του πρωταγωνιστή ή και των συμπρωταγωνιστών του ή μια ιστορία που αλληλοεπιδρά με τους χαρακτήρες και θέτει διλήμματα που οδηγούν σε περιπέτειες και πιθανές λύσεις ή τοποθετήσεις.

Μουσειακό θέατρο / Θέατρο και μουσείο: Με πόσους τρόπους μπορεί να συναντήσετε

θέατρο στο μουσείο; Στο σύγχρονο αυτό είδος του θεάτρου, κάθε δημιουργική σύζευξη του περιεχομένου ενός μουσείου και των μεθόδων του θεάτρου είναι πιθανή και προσφέρει εκπλήξεις κι ενδιαφέρουσες εμπειρίες τόσο στους συμμετέχοντες, επισκέπτες του μουσείου, όσο και στους σχεδιαστές και περφόρμερς, εμπυχωτές που υλοποιούν τις θεατρικές δράσεις στα μουσεία.

Μπέρτολτ Μπρεχτ (Berlolt Brecht) (1898-1956): Γερμανός θεατρικός συγγραφέας, ποιητής, σκηνοθέτης, που θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ανθρώπους του θεάτρου στον 20ό αιώνα και πατέρας του «επικού θεάτρου». Από τα πιο γνωστά έργα του: «Μάνα κουράγιο», «Ο κύκλος με την κιμωλία», «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν», «Η όπερα της πεντάρας» κ.ά.

O

Οπτική (γωνία): Ο τρόπος που αντιλαμβάνεται κάποιος ένα γεγονός ή μία κατάσταση.

Οπτική γωνία (θεατρική τεχνική): Το ίδιο γεγονός όπως το έζησαν και το παρουσίασαν, με θεατρικό τρόπο, διαφορετικά πρόσωπα. Για παράδειγμα: σε ένα τραπέζι υπάρχει ένα ποτήρι με νερό έως τη μέση. Για τον Α΄ είναι μισοάδειο. Για τον Β΄ είναι μισογεμάτο.

Όρνιθες: Μια από τις πιο πολυπαιγμένες κωμωδίες του Αριστοφάνη.

Π

Παγωμένες εικόνες (ή ταμπλό βιβάν): Πρόκειται για θεατρική τεχνική κατά την οποία δημιουργούμε με τα σώματά μας μία εικόνα ή μία σκηνή από μια ιστορία ή από οποιοδήποτε σημείο εκκίνησης. Αφού συζητήσουμε την ιστορία μας με την ομάδα μας, αποφασίζουμε το στιγμιότυπο που θέλουμε να δημιουργήσουμε με τα ακινητοποιημένα σώματά μας. Στη συνέχεια, παίρνουμε την κατάλληλη στάση έτσι ώστε ο θεατής που θα δει την εικόνα να μπορεί να καταλάβει για ποια σκηνή της ιστορίας πρόκειται ή να μπορεί να αντιληφθεί τι συμβαίνει πίσω από την «ιστορία της εικόνας».

Παιχνίδι ρόλου: Παίζουμε έναν ρόλο, σκεφτόμαστε, ενεργούμε και μιλάμε όπως αυτός. Αντιμετωπίζουμε μια κατάσταση σαν να εί-

μαστε ο ρόλος, λύνουμε τα προβλήματά του, σκεφτόμαστε όπως θα έκανε αυτός και συζητάμε με τους υπόλοιπους ρόλους.

Παιχνίδια ενεργοποίησης ομάδας: Χωρίζετε σε ομάδες και συμμετέχετε σε παιχνίδια που έχουν στόχο να ενεργοποιήσουν την ομάδα. Αυτά τα παιχνίδια θα σας βοηθήσουν να συνεργάζεστε καλύτερα, να επικοινωνείτε και να εμπιστεύεστε ο ένας τον άλλον.

Παντομίμα: Είναι ένας τρόπος να επικοινωνούμε και να μεταδίδουμε μηνύματα στους άλλους ανθρώπους χωρίς να χρησιμοποιούμε την ομιλία. Αντί για φωνή και λέξεις μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το σώμα μας, χειρονομίες, καθώς και εκφράσεις του προσώπου μας. Πώς μπορείς να παίζεις και να διηγείσαι ιστορίες χρησιμοποιώντας μόνο τις κινήσεις του σώματός σου, χωρίς να μιλάς καθόλου; Μπορείς να κάνεις πως τρως, πως τρέχεις ή ό,τι άλλο φανταστείς, μόνο με χειρονομίες. Υπάρχει επίσης διακριτό είδος θεάτρου, το θέατρο παντομίμας.

Πάρε θέση: Όταν αποφασίζω να υποστηρίξω τη μία ή την άλλη πλευρά σε ένα σημαντικό ζήτημα, παίρνω θέση.

Περιπατητικό δρώμενο (ή περιπατητική δράση): Ένα δρώμενο το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο ενός δημιουργικού, καλλιτεχνικού περιπάτου που οδηγεί τους συμμετέχοντες να πάρουν μέρος στη δράση και να μετακινηθούν από σημείο σε σημείο, όπου τους οδηγούν οι ηθοποιοί-περφόρμερς που το υλοποιούν, με βάση τον σχεδιασμό του από τους δημιουργούς. Μπορεί να έχει ιστορικό, πολιτιστικό, κοινωνικό, πολιτικό ή προσωπικό χαρακτήρα και περιεχόμενο.

Περιστρεφόμενη σκηνή: Σκεφτείτε έναν μεγάλο κυκλικό δίσκο που γυρνάει εμφανίζοντας και κρύβοντας οτιδήποτε τοποθετήσουμε πάνω του σε συγκεκριμένα σημεία. Πρόκειται για μια εντυπωσιακή τεχνολογία, η οποία χρησιμοποιείται στο θέατρο για να αλλάζει το σκηνικό με τρόπο γρήγορο και εύκολο. Φανταστείτε ότι, από έναν εσωτερικό χώρο ενός παλατιού, η ιστορία θα πρέπει να συνεχιστεί στον εξωτερικό χώρο ενός κήπου. Σίγουρα θα χρειαζόταν πολύς χρόνος μέχρι να αλλάξει ολόκληρο το σκηνικό. Αν όμως το σκηνικό

είναι ήδη έτοιμο στο πίσω μέρος της σκηνής και αν αυτή περιστραφεί κυκλικά, τότε αυτό θα εμφανιστεί μπροστά στο κοινό με τρόπο γρήγορο και σίγουρα εντυπωσιακό.

Πολλαπλά σκηνικά: Πρόκειται για έναν ακόμα τρόπο εναλλαγής του σκηνικού μίας θεατρικής παράστασης. Σκεφτείτε πολλούς διαφορετικούς πίνακες ζωγραφικής που απεικονίζουν διαφορετικά τοπία (το εσωτερικό ενός σπιτιού, την εξοχή, ένα χιονισμένο βουνό, μια σχολική αίθουσα κ.ά.) ανάλογα με την ιστορία και την πλοκή. Οι πίνακες μπορούν να βρίσκονται ο ένας πίσω από τον άλλο με τη σειρά που πρέπει να εμφανιστούν και έτσι μπορούν γρήγορα και εύκολα, αφού συρθούν, να μετατρέψουν το τοπίο και να δημιουργήσουν την αίσθηση ότι η δράση μεταφέρεται κάθε φορά σε έναν διαφορετικό χώρο. Η περιστρεφόμενη σκηνή είναι ένας ακόμη τρόπος για να αλλάξουν τα πολλαπλά σκηνικά, ενώ και η αυλαία μπορεί να αξιοποιηθεί για τον ίδιο σκοπό.

Πολυθέαμα: Αποτελεί μία από τις πιο σύνθετες μορφές πολιτιστικής εκδήλωσης στον χώρο του σχολείου, η οποία μπορεί να εμπειριέχει πολλές μορφές, είδη και τεχνικές του θεάτρου, καθώς και τη συμβολή όλων των τεχνών στην εκπαίδευση: θέατρο, μουσική, χορός, εικαστικά, κινηματογράφος και τεχνολογίες αλληλοεπιδρούν σε ένα δημιουργικό γαϊτανάκι των τεχνών για τα παιδιά.

Προβολέας: Ο προβολέας μοιάζει με τη συσκευή που έχουμε στην τάξη μας. Χρησιμοποιώντας τον μπορούμε να προβάλλουμε στον τοίχο ή σε ειδικές οθόνες εικόνες και video. Νομίζω πως μπορείτε εύκολα να φανταστείτε πόσο χρήσιμη είναι μία τέτοια λειτουργία για το θέατρο. Σήμερα υπάρχουν εξειδικευμένοι προβολείς, οι οποίοι προγραμματίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προβάλουν εικόνες σε έναν πολύ συγκεκριμένο και οριοθετημένο χώρο πάνω ή γύρω από τη σκηνή, ενώ ακόμα μπορούμε συχνά να δούμε εικόνες να προβάλλονται πάνω στα σώματα των ηθοποιών και να κινούνται ή να «αντιδρούν» με τρόπο ανάλογο των κινήσεων αυτών.

Σ

Σκηνικά: Το σύνολο των αντικειμένων και των οπτικών στοιχείων (φόντο, προβολές, κατα-

σκευές κ.λπ.) που διαμορφώνουν τον χώρο της παράστασης.

Σκηνικές οδηγίες: Πρόκειται για οδηγίες που συναντάμε στο δραματικό κείμενο και τις οποίες έχει συγγράψει ο θεατρικός συγγραφέας, «σαν να συμβουλευτεί», σαν να καθοδηγεί ή να προτείνει στον σκηνοθέτη, στους ηθοποιούς, στον μουσικό, στον σκηνογράφο και στους συντελεστές της παράστασης το πώς πρέπει να παρασταθούν και να αναδειχθούν συγκεκριμένα στοιχεία του έργου.

Σταθερό αυτόματο θέατρο του Ήρωνα: Ο Ήρωνας ο Αλεξανδρινός έζησε στα αρχαία χρόνια και ήταν ένας πολύ έξυπνος και εφευρετικός άνθρωπος. Στις πρωτότυπες κατασκευές και τις εφευρέσεις του ανήκει και το σταθερό αυτόματο θέατρο, μέσα από το οποίο μπορούσε κανείς να δει μία ολόκληρη παράσταση, χωρίς όμως ηθοποιούς. Για να το φτιάξει χρησιμοποίησε διάφορα μηχανήματα και εργαλεία. Η κατασκευή έμοιαζε με ένα κουτί μέσα στο οποίο υπήρχαν φιγούρες και κούκλες που κινούνταν εξαιτίας ενός ειδικού συστήματος με σκοινιά και γρανάζια. Μπορούμε να πούμε ότι ήταν ένα μικρό «ρομπότ» που διηγούνταν μία ιστορία με τρόπο που έμοιαζε τότε μαγικός.

Συεντεύξεις σε ρόλο ή εκτός ρόλου: Στο πλαίσιο της εύρεσης αληθινών ντοκουμέντων και μαρτυριών για τη δημιουργία υλικού για παραστάσεις, αφιερώματα, σχολικές γιορτές κ.ά. οι μαθητές σε ρόλο ή εκτός ρόλου καλούνται να πάρουν συνέντευξη από πρόσωπα που σχετίζονται με τα γεγονότα της υπό σχεδιασμό θεατρικής δράσης (από το οικογενειακό, φιλικό, σχολικό ή ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον).

Συννεφόλεξο: Μια εικόνα που περιλαμβάνει πολλές λέξεις σχετικές με ένα συγκεκριμένο θέμα.

Σωματικό θέατρο: Σύγχρονο είδος του θεάτρου, στο οποίο η εξέλιξη της δράσης ή της αφήγησης γίνεται μέσω σωματικών δράσεων, χειρονομιών, κινήσεων, χορογραφιών και σωματικής έκφρασης των θεματικών και του περιεχομένου.

Τ

Τριπλό ζέσταμα: Το ζέσταμα πριν την έναρξη του θεατρικού μαθήματος ή την παράσταση.

Περιλαμβάνει ασκήσεις που ενεργοποιούν τρία βασικά μέρη: την αναπνοή, το σώμα και τη φωνή.

Υ

Υποβολέας: Πρόκειται για το πρόσωπο που βρίσκεται κρυμμένο στη σκηνή του θεάτρου και υπενθυμίζει στους ηθοποιούς τα λόγια τους, αν και εφόσον χρειαστεί.

Φ

Φωτισμός: Ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιείται το φως σε μία θεατρική παράσταση διαμορφώνει την αντίληψη των θεατών για τον χρόνο και τον τόπο δράσης των γεγονότων. Μέσω των σκιών και της έντασης του φωτισμού αναδεικνύονται ή όχι πρόσωπα και καταστάσεις στη σκηνή. Έτσι δημιουργείται αυτό που ονομάζεται «ατμόσφαιρα» στο θέατρο. Η παρουσία ή όχι του φωτός στη σκηνή σημαίνει επίσης αλλαγή σκηνής ή/και επιτρέπει την αλλαγή σκηνικών.

Χ

Χάπενινγκ: Μορφή θεατρικής έκφρασης η οποία επιτελείται από ηθοποιούς, περφόρμερς, αξιοποιώντας το τυχαίο, εστιάζοντας σε κάποια δράση κοινωνικής παρέμβασης στον δημόσιο χώρο και ενεργοποίησης των συμμετεχόντων. Στη θεατρική αγωγή και στην εκπαίδευση, συναντάμε χάπενινγκ για το περιβάλλον, την υγεία, τον πολιτισμό, καθώς και για τον εορτασμό παγκόσμιων ημερών και επετείων κ.ά.

Ψ

Ψηφιακή αφήγηση: Η προφορική αφήγηση ενισχύεται με ψηφιακά εργαλεία, πολυμέσα και εργαλεία τηλεπικοινωνίας, και αποκτά έναν νέο ψηφιακό χαρακτήρα, με τον συνδυασμό εικόνας, ήχου, μουσικής, τεχνών και διαφορετικών ειδών κειμένου.

Ψηφιακό θέατρο: Πρόκειται για το θέατρο με τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών σε ποικίλες μορφές διά ζώσης ή και εξ αποστάσεως θεατρικής δράσης. Με το ψηφιακό θέατρο στην εκπαίδευση, ανακαλύπτουμε το πώς

μπορούμε να κάνουμε θέατρο συνδυάζοντας τις τεχνολογίες στη θεατρική δημιουργία και στην επικοινωνία με το κοινό!

F

Flashback: Η τεχνική κατά την οποία, όταν διερευνούμε μία ιστορία ή έναν χαρακτήρα, ανατρέχουμε στο παρελθόν, παίζουμε σκηνές που θα μπορούσαν να είχαν συμβεί πριν από το χρονικό σημείο στο οποίο βρίσκεται τώρα η ιστορία (π.χ. τα παιδικά χρόνια των ηρώων).

Γλωσσάρι

Ευχαριστούμε θερμά τη Σχολή Χατζήβη, τους/τις μαθητές/-τριες και τον εκπαιδευτικό Θεατρικής Αγωγής Κωνσταντίνο Μαρούγκα, για τη συμμετοχή τους στις φωτογραφίες της παρούσας έκδοσης. Επίσης, για τη συμμετοχή τους στις φωτογραφίες, ευχαριστούμε τους/τις μαθητές/-τριες του 18ου Δημοτικού Σχολείου Πειραιά, τη διευθύντρια Ελπίδα Σιδηροπούλου και το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου. [Φωτογράφιση: Κ.Φ.] Τέλος, ευχαριστούμε όλα τα παιδιά που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του οπτικοακουστικού υλικού του έργου.

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

